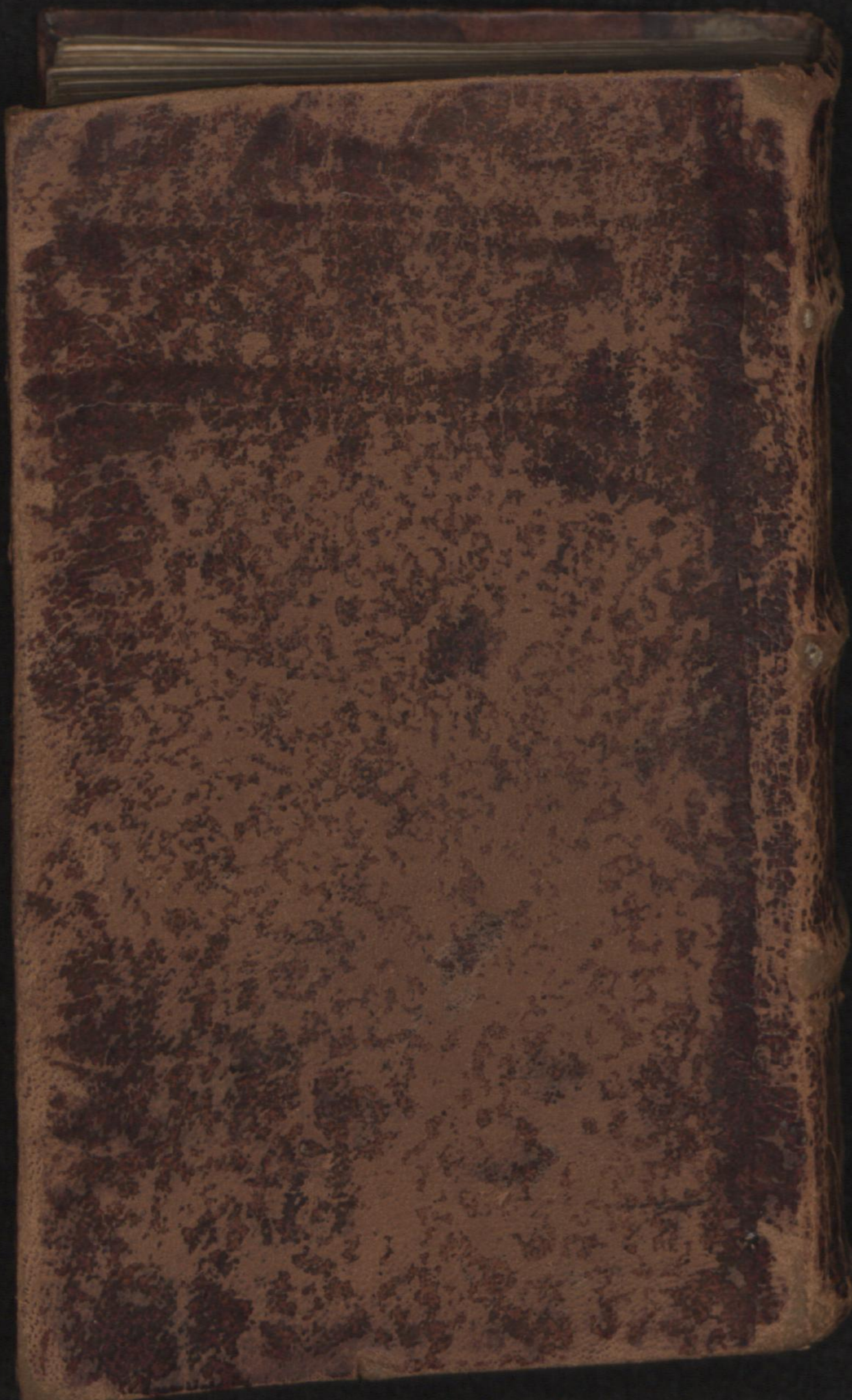

M Tuscher fecit

Norſke Kongers Krønicke oc bedrifft / indtil unge Kong Haagens tid / ſom døde: Anno Domini 1263.

Vdſet aff gammel Norſke paa Danſke.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff Hans Stockelman.

1594.

Fortalen til Læseren.

Gunstige Læsere / Historier ere icke alleniste lystige at læse oc øffue sig vdi / fordi de vederquege Meñiskens hw oc sind / som aff naturen er begierlig til at vide huad der skeer / men ere oc nyttige for deñom som der met omgaais / dennom læse oc giemme met act / fordi de begaffue Menniskene met atskillig Verdslig visdom oc forstand vdi allehonde Speyeler oc Exempler / som vdi dennom fremdragis oc settis for øyen. Huor for de oc heldst skulde læsis aff Førster oc Herrer / oc dennom som ere vdi nogen Regering oc Stat / At huer sig der effter kunde vide at skicke.

Cicero kalder Historier en hukommelse aff huad som er skeet vdi tiden / oc vort liffs oc leffnitz Hoffmesterinde oc Regentere / Thi wi finde vdi Historier baa-

baade onde oc gode Exemple aff atskil-
lige Personer/som haffue leffuit baade
vdi *priuat* leffnit oc vdi bestillinger. Wi
befinde der vdi Mandslet/hoer/mord/
bedrægerj/suig/atskillige practiker oc
vnderfundighed huor met mange haff-
ue vnderstaait oc bemøyet sig/til at
indtage Riger/Land oc Regimenter/oc
brugt sligt til at fortrænge oc fornædre
andre/oc dennom selff at fremdrage oc
ophøye. Der imod findis Exempler
oc aff andre/som ved lofflige oc rette
middel ere komne til deris Regering oc
stat/enten kallede aff Vndersaattene/
eller formedelst Arff. Wi befinde tro/
Huldskaff/Mandskaff/dydelighed/
Mandelighed oc Kierlighed aff som-
me Vndersaatte oc Tienere mod deris
Herre oc Konning/oc der imod i som-
me store laster/wtroskaff oc wdyd/w-
uillie/had oc affuind. Oc effterdi Gud
er god/oc haffuer skabt oss effter sit

Billede/ da burde oss heldst at beflitte oss/ oc legge vind paa det at efterfølge som gaat/ Christeligt/ loffligt oc dydeligt er/ Oc io mere wi det giøre/ io ligere bliffue wi Gud/ oc fuldkõme vort kald oc ende/ huilcken wi ere skabte til. Men der imod skulle wi fly oc sky huad ont er/ Synd oc last/ lige som forderffuelse/ oc den Onde selff. Thi Historier lære oss at kiende oc skinbarlige see Gud at vere en Retferdig Gud/ som haffuer sorg oc omhu for de gode/ oc dem som hannom oc Retferdighed haffue for øyen. Hand stadfester Riger oc Regimenter i fromme Førsters oc Herrers hender/ hand skicker oc giffuer gode oc duelige Folck oc Tienere vdi bestillinger/ naar hand vil velsigne en Stat. Oc naar hand vil straffe it Rige/ Land eller sted/ da finder hand oc middel der til. Hand lader Førster oc Herrer forblindis vdi deris tancker/ opuecker

Krij/

Krij / Orloff / ſwenighed indbyrdis i-
blant Vnderſaattene oc Naboerne /
frataget Folckit viſdom oc forſtand/oc
Førſterne gode Raadgiffuere/ foruden
andre plager/ Hunger/ dyr tid/ Peſti-
lenze / ſom Land oc Riger hiemſøgis
met / Oc alt det for vore Synders oc
ondſkaffs ſkyld. In ſumma/ hand be-
løner det ſom gaat er / oc ſtraffer it v-
gudeligt væſen: Oc alligeuel ſtraff el-
ler beløning icke ſtrax kommer / Saa
bliffuer hun dog icke vde eller borte/
Men kommer vdi ſin tid / naar glaſſit
er vdløbit / oc den øffuerſte Regenter
ſaa gaat ſiunis.

Oc endog wi vdi de Rommerſke oc
Grekiſke Hiſtorier/ ſom met ſtørre flit
ere ſkreffne/end denne lille Krønicke/ oc
aff merckeligere Mend faſt mere Ex-
empler oc Lærdom findis / ſom oſſ bør
at hendrage til vort liffuis oc leffnits
vnderuiſning/huort wi oc heldſt bør at

hen-

henuisis: Saa er dog denne Krønicke icke heller foruden saadane Exempel/ baade onde oc gode. Thi alligeuel de som bo i disse Norder oc kaalde Lande/ icke ere saa fyrige som de der bo i de Midnattiske Land/ Spanien/ Itali-en/ oc andre Lande vnder den Himmel/ Saa befinde wi alligeuel samme Natur oc Synd hos dennom i disse Land/ som hos de andre. Oc ligeruis som Romulus slo sin Broder Remum ihiel/ oc icke kunde lide nogen lige met sig vdi Regimentit. Augustus lod omkome Antonium oc Lepidum: Oc det alt for den forbandede ærgerigheds skyld/ oc attraa efftr Regimente/ saa befinde wi Norske oc Danske Konger det same at haffue giort. Kong Suend/ Kong Knud/ oc Kong Woldemar/ haffue icke indbyrdis i Danmarck kundit forligis om deris deling oc skiffte/ før end den ene ved den anden er omkommen. Ey hel-

ler

ler kunde Kong Harald Haarfauer/ fordrage de andre Konger i Norge/ før hand bleff en Enualts Konge offuer alt Rigit.

In Summa/ Verden er oc bliffuer altid Verden/ sig selff lig: Huad for tusinde Aar er skeet/ det hænder oc timis endnu vel i dag/ baade ont oc gaat/ alting gaar den samme gang/ altid spillis oc legis den samme Tragedia/ dog ved andre Personer/ Mand haffuer icke behoff at lære saadant aff nogen gesuinde Politiske Bøger/ men/ diss verr/ det onde er oss formegit indfødt/ oc wi det fast heller følge/ end det gode.

Denne Norske Krønicke er mig metdeelt/ aff Velbyrdige Arild Huitfeld/ til Odersberg/ Danmarckis Rigis Cantzler/ der ieg vaar hos hannom/ nogen tid siden/ for omgengelsis skyld/ vdi tieniste. Oc er den samlit oc vddragen aff Biskop Iszleffs Skrifft/ oc an-

dre

dre Norske Krønicker / aff huem / veed mand icke / Men gierne skal det vere skeet aff en Geistlig Person eller en anden lærd Mand / der paa den tid haffuer Leffuit / som Historien endis. Oc efftterdi ieg haffuer ingen Norsk Krønicke formerckt endnu at vere tryckt oc vdgangen/oc atskillige merckelige gierninger dog ved Norske Mend ere vdrettede: Haffuer ieg Norske Mend til ære/ samme Krønicke ladit vdgaa paa Danske/ oc giort/ at hun maatte komme huer Mand til haande. Dog den gode Mand heller end mig bør at vidis tack. Vil her met haffue den gunstige Læsere Gud Allmectigste befalit. *Actum* Slangerup/ 18. *Iulij, Anno* 1594.

M. Jens Mortenssøn/
wuærdig Sognepreſt til
Slangerup Kircke.

Den Norske Krønicke.

VErdens Kreetz som Folck boer paa / er deelt vdi tre parter / som ere Asia, Africa, oc Europa, Oc disse samme tre parter ere skilde fra huer andre met store Haff / Fiorde oc Vijger / som løbe ind vdi Landene. Saa er det huer vitterligt / at det store Haff / som kaldis det Midlandiske Haff / det skiær ind imellom HERCVLIS Støtter / oc der skillies Africa fra Europa. Aff det Midlandiske Haff skiær en lang Haffsbond i Nordost / som kaldis Suarte haff / oc Palus Mæotis, Der løber en stor Strøm ind vdi / som kaldis Tanais, der skillies de andre to tredie parter / Saa at den Østre treding heder Asia, oc den Vestre Europa eller Ænea. Men Norden for Palude Mæotide oc Suarte haff / kalde de paa gammel Norske Suitthiode. Det Naffn haffue de paa alle disse kaalde

Land som ligge mod Norden / Oc ere somme aff disse Land øde for Fraast oc Snee/ Lige som den Syndre part i Ethiopia er øde for Hede skyld.

Vdi disse Nørre Lande ere allehaande slags Folck oc Tungemaal / Der ere oc Kemper / Duerge / oc megit vnderlige Folck / Der til vnderlige Diur oc gruelige oc store Drager. Aff de høye Bierge/ som ligger Norden for som Folck boer paa/ rinder en stor Elff / heder Tanais, hun løber ind i Suarte haff / oc den Elff skiuer Asiam oc Europam, Asia er Østen for/ men Europa er Vesten for Tanais.

VDi Asia vaar en Hoffuitstad/kalledis Aßgard / Der vdi vaar en Høffding som hed Ottin / Hand vaar en Blodmand/Det er/ Hand slactede Folck oc Fæ/oc offrede til Affguder. Denne samme Ottin skickede det saa / at tolff de ypperste skulde raade for at offre/ oc døme Folck imellom / oc de Tolff kalledis Diar eller Drottener / Dennom skul-

de den menige Mand tiene/ som deris Offuerster.

Ottin vaar en duelig Krigsmand/ oc foer vijde om / oc vant mange Land vnder sig/ Hand haffde stor lycke/ saa at hand vant huad hand slo paa: Der aff trode alle / at naar Ottin lagde sin Haand paa dennom / som hand vdsende til Strid / da vaar Seyeruinding dennom vist i Haanden/ Oc naar de vaare i Nød/ oc de kallede paa Ottins Naffn/ da halp det dennom.

Ottin foer offte fra sit Hus/ oc vaar vndertiden lenge borte/ En gong som hand vaar hendragen fra sit Hus/ oc vaar lenge borte/ Da skifftede hans Brødre Arffuen effter hannom / Oc hans Hustru som hed Frigga / toge hans Brødre dennom til deris Hustru igen/ Men nogen stund der effter kom Ottin hiem igen / oc tog baade Hustruen oc Arffuen igen.

VDi denne tid fore de Rommere vist vd/ oc vunde mange Land oc Riger vnder dennom / saa at mange Høffdinger maate

te rømme deris Land oc Riger for dennom: Da effterdi Ottin vaar en fremvijs Mand/ viste hand at hans Affkomme skulde bliffue vdi den Norde part aff Verden/ Derfaare sette Ottin sine Brødre Wæ oc Wile offuer Aßgard/ Men hand selff oc alle Diar met hannom/ oc megit andit Folck droge hen/ Først vdi Rytzland/ Dernest Synder paa til Lante Saxen/ oc sette sine Sønner der offuer at raade/ men selff drog hand offuer Nord til Søis/ oc tog sig it Bosted vdi en Ø/ som nu heder Ottens vdi Fyn. Der fra sende hand en Troldkone som hed Geffion/ Nord offuer Sundit/ at lede effter Land/ Da kom hun til Gylffue/ som der raadde offuer/ Oc Gylffue gaff Troldkonen it Plows Land/ Da foer Geffion Troldkonen til en Jette/ som haffde fire Sønner/ dem omuende hun til Øxne/ oc sette dem for Plowen/ oc drog fra Landit vd paa Haffuit mod Fyn/ Oc er det nu kaldit Siellund/ Der bode hun siden paa Leder/ Hende fick Skiold Otneßen/ der aff ere Skioldunger. Der

ligger it Vand eller Sø som heder Logen/ Lige saa ligge Fiorder/ som nest ligger vdi Siellund.

Der Ottin spurde at der vaar gaat Land hos Gylffue Østen / Da drog hand did met sine Diar / oc tog it Bosted hos Lagren/som hand kallede Sigtun. Niord sette sig i Niogaard/ Men Freyer i Opsal/ Himdal paa Himborg / Tord paa Trunduang/ Balder paa Bredeblicke.

Alle disse begynte at opholde Blodsoffer / huer vdi sin sted / som de pleyede at giøre før.

Den tid Ottin kom der Nord i Landit / oc Diar met hannom / Da begynte de at lære fra sig / den Konst / som altid haffuer verit metfarit siden / oc synderlige vdi Findmarcken endnu brugis.

Ottin brugede vnderlige ting/ Hand foruende sig i Fule/ Fisk/ oc Diur/ oc vaar huor hand vilde vdi en stackit stund / da vaar Kroppen som hand haffde verit død/

eller soffuendis. Hand slucte Ilden vd/ oc stillede Søen/ oc vende Vinden huort hand vilde/ ickun met blote ord. Hand haffde it Skib som hand ryllede tilsammen som en Dug/ oc der met foer hand offuer store Haff. Hand haffde to Raffne/ de vaare temde til at tale/ De fløye omkring Land/ oc sagde hannom Tidinder. Hand kunde Trylde oc kundgiøre huad skee skulde. Hand viste alt huad der vaar i Jorden eller Bierge/ oc tog det naar hand vilde. Vnderlige ting skriffuis om hannom/ som icke er alt troligt.

Ottin sette saadan Low vdi Landit/ at mand skulde brende alle Døde/ met deris løse Vare oc Penninge/oc meente dennom at bliffue diss bedre vndfangede/ io mere de brende met dennom. Men effter Høffdinger skulde mand giøre Høye offuer dem/ til it efftersiun. End effter alle dem som lode nogit effter dem/skulde mand reyse store Stene offuer deris Leye. Alle Diar skulde offre effter deris seduane mod Vinteren/ til it gaat Aar: Miduin-

ter skulde de offre til Grøde. Tredie gong om Sommeren / til Seyer imod deris Fiender.

Ottin bleff død vdi Suerig i Sigtun / oc bleff brend met stor ære / oc megit Sølff oc Guld: Oc lige som Røgen slo sig høyt op i Værit / io høyre skulde hand sidde vdi den anden Verden. Ottin bleff hedrit aff mange naar store Slag skulde staa / Oc huem hand thede sig for / den fick gierne Seyer / Derfor trode nu flere paa hannom siden hand vaar død / end tilforn der hand leffde.

NJord aff Niogaard / holt da ved mact det ypperste Blodsoffer vdi Suerig / Oc bleff en Voldzmand offuer Suerig / oc der vaar god tid i hans dage / Saa at Folckit meente hand raadde for Aar oc Fred. Vdi hans tid døde de meste Diar / Oc vaare de alle offrede til Ottin / oc siden brende. Niord bleff død aff Sot / oc lod sig offre til Ottin

før end hand døde / Oc de Suenske brende hannom / oc græde offuer hannom.

FReyer som hed Ingui met Tilnaffn (der aff kaldis hans Ætemend Inglinger) Hand tog Regimentit effter Niord / Hand bleff kaldit Drotten offuer Suerig : Hand vaar venlig / oc haffde stor lycke / som hans Fader haffde. Hand funderede Opsal aff begyndelsen / Oc lod der giøre det store Blodsoffer offuer alt Landit / oc lagde der til Land oc Løsøre. Vdi hans tid / bleff Folckit megit rigere end nogen tid tilforn / Derfor bleff hand mere dyrckit / end andre som for hannom vaare. Oc der hand vaar død / da vilde de icke brende hannom / Men sagde / at hand vaar Verdens Gud / oc offrede altid til hannom siden.

Frøye hed Freyers Hustru / Hun lod opholde Blodsofferit effter hannom i Opsal / oc bleff hun vijt berømmit / Oc derfor bleffue alle ypperlige Quinder kallede met hendis Naffn Fruer / Oc alle som

Hus

Hus stode for/ kalledis Husfruer/ oc haff-
uer det altid saa verit siden.

FJolner / Ingui Freyers Søn/ Tog Regimentit offuer Suerig oc Opsal: Hand vaar i stort Venskaff met Kongen aff Danmarck / oc drog til hannom til Gæst / Da haffde Kongen aff Danmarck ladit blande Miød vdi it store Kar / oc det stod fult vdi en Vnderbod / oc vaar der it Lofft offuer met intet Gulff vdi/ Om Afftenen bleff Fiolner fuldt til Sengen i det neste Lofft der hos / Oc om Natten der Fiolner gick for Dørren / oc vaar saare Drucken / oc vilde gaa ind til Sengen igen / gick hand vild ad den rette Dør / oc gick ind ad den anden Loffts dør/ oc falt ned i Miødkarit/ oc bleff der Død.

SVegder tog Rigit effter sin Fader / oc soor en Eed / at hand skulde finde Ottin hin gamle: Hand foer øster i Suerige / til en Gaard hed Stene/ Der er en Sten saa stor som it Hus / Om

Afftenen der Suegder gick fra sit dricke Selskaff til Sengeherbergit / Da sad der en Duerg vnder Stenen / hand bad Suegder komme ind til sig / om hand vilde tale met Ottin / Suegder løb ind vdi Stenen til Duergen / oc Stenen lucktis til / Oc hand fands icke mere.

VAndland hed Suegders Søn / Hand tog Rigit effter sin Fader / oc raadde hand for Opsal / Hand vaar en god Krigsmand / oc foer vijde om Landit / oc kom ind vdi Findland / Der fick hand en Hustru / hed Driffue / Oc foer hand fra hende om Vaaren til Opsal igen / oc loffuede at komme til hende igen inden try Aar / Men hand vaar borte vdi Ti Aar. Da sende Driffue hannom bud / at hand skulde komme til hende igen / oc met samme Bud sende hun hannom beggis deris Søn Wisbur. Der Vandland icke vilde komme / Da lod hun forgiøre hannom / hos en Aa som heder

Skute Aa / der staar hans Ligsten hos Aaen.

WIsbur tog Regimentit effter sin Fader Vandland / Oc tog til Hustru Auda den Rigis Daatter / oc gaff hende til Morgengaffue Tre store Gaarde / oc it Guldspan. Hand afflede to Sønner met hende / Der effter forlod hand hende / oc tog en anden. Der hans Sønner vaare Tolff Aar gamle / droge de til deris Fader / oc kraffde huad deris Moder burde at haffue / oc finge intet. Da droge de bort / oc loffuede at vilde komme igen / naar hand icke ventede dennom. Nogen stund der effter samlede de Folck / oc komme igen vforuarendis / oc brende deris Fader inde. Oc hand lod oc en Søn effter sig met den Anden Quinde / hed Dommalder.

DOmmalder tog Arff effter sin Fader / Vdi hans dage giordis en dyr tid vdi Landit. Da giorde de it store

Blods-

Blodsoffer vdi Opsal met øxne / men det halp intet / Det andit Aar der effter giorde de Mandsoffer / oc det bleff verre. Tredie Aar kom den menige Mand til Opsal / Da giorde Høffdingene Raad imellom dem / oc Raadsloe / at Kongen skulde bliffue Blodsoffer / Der met toge de Kongen oc ihielsloe hannom / oc smurde Stoldene met hans Blod / oc der effter bleff der bedre tid. Hans Søn hed Domar.

DOmar tog Rigit effter sin Fader / Vdi hans tid vaar god fred oc fructsommelige Aar / Om hannom er intet andit sagt / end at hand døde paa Opsal / oc bleff vdførd paa Farißuold / oc der brendt / Oc hans Ligsten staar der.

DIgwi hed hans Søn / som siden raadde for Landit oc Opsal / Oc er intet andit sagt om hannom / end at hand bleff død aff Sot. Digwis Moder vaar Konning Dans Daatter vdi Danmarck / Oc vaar Digwi den første

aff sin Slect / som bleff kaldit Konning paa Danske Tungemaal / Tilforn kalledis de Drotter / oc deris Frwer Drotninger / oc vaar Digwi aff Inglinger Etmend.

DAger Digwis Søn tog Kongedømit effter sin Fader. Hand vaar en saare vijs Mand / saa at hand forstod Fulesang / Hand haffde en Spurre / den fløy vd / oc sagde hannom mange Tidinder / En gong vaar samme Spurre vdfløyen vdi en Mands Ager / da kom Bonden oc slo Spurren met en sten / saa hand døde. Der Kongen fornam / at Spurren vaar død / da gick hand til raads met en Troldkone / Oc hand bleff vnderuist at Spurren døde paa Warffue. Kongen drog der hen at hæffne Spurrens død / Oc der hand kom til en Aa / da kom der it Skud vdi Kongens Hoffuit / oc der aff fick hand sit Banesaar.

AGni Dagers Søn / Bleff Konning effter sin Fader / oc vaar hand

hand en mectig Krigsmand / Hand foer ind vdi Findland / oc tog det vnder sig. Oc tog hand til fange Skialff Froste Daatter / oc hendis Broder / dennom haffde hand met sig / Oc der effter tog hand Skialff til sin Dronning / oc giorde it stort Gæstebud. Der Kongen vaar drucken / da sagde Dronning Skialff til Kongen / Foruarer det Guldspan i haffue paa Halsen / Hand tog Guldspannit / oc bant det fast om Halsen / Men Landtieldit stod vdi Skowen vnder it stort Træ / for skyggeskyld. Der Kongen soff / da tog Dronning Skialff it stort Snøre / oc bant det fast om Guldspannit / oc fick saa Snørit op vdi Grenene paa Træit / oc drog saa hart / at Agni Konning bleff hengende der / Men Skialff Dronning rømde met sit Folck til sit Fæderne Land igen. Oc Agni Konning bleff brent der paa steden / oc kalledis Agni fith siden.

Alreicher oc Erick / hede Agni Kongis Sønner / som toge Rigit effter

effter hannom / De vaare gode Krigs-
mend. En dag rede de vd at temme deris
Heste / oc der vaar ingen met dem / Oc der
de komme icke hiem igen / vaare de fundne
paa Marcken liggendis baade døde / Oc de-
ris Hoffueder vaare sønderslagne / oc de
haffde ingen Verye met dennom / vden
deris Bidzel / met dennom haffde de slagit
hin anden ihiel.

INgwi oc Alffuer / Alreichers
Sønner / Toge Regimentit effter
deris Fader vdi Opsal / oc vaare de
baade duelige Mend / Dog vaar Ingwi
en vijdere berømt Krigsmand end Alff-
uer / oc derfor fick Alffuers Dronning
som hed Bera / bedre villie til Ingwi /
oc sade de altid tilsammen oc snackede / si-
den Alffuer gick til Sengen / det fortrød
Alffuer / Oc en tid som de saa saade til-
sammen / da kom Alffuer ind wforuaren-
dis met it dragit Suerd / oc stack Ingwi
sin Broder tuert igennom / I det vende

Ingui sig om/ oc hugg Alffuer saa at hand styrte død ned til Jorden/ oc bleffue der baade lagde vdi en Høy paa Førißuold.

HVgleich hed Alffuers Søn/ Hand tog Regimentit effter sin Fader/ Hand vaar ingen Krigsmand/ men sad rolig vdi Landit/ oc samlede stor Rigdom/ oc vaar hand saare karig/ Hand haffde megit Folck met sig/ som vaare lærde vdi Troldom oc Sortekaanst/ Dette spurde tuende Brødre aff Norge/ Hacke oc Hagbardt/ Da droge de til Suerig met stor mact/ Hugleich møtte dennom vden for Opsal paa Førißuold/ oc begynte it stort Slag/oc falt megit paa baade sider/ Paa det sidste falt Hugleich met to sine Sønner/ oc Hacke tog Landit vnder sig/ oc Regerede det vdi try Aar siden.

IOrund oc Erick/ Ingui Sønner/ vaare store Krigsmend/ De

lagde vd til Søes / Røffuede oc toge huad de offuerkomme / den stund Hacke Regerede offuer Suerige : Dennom møtte Gudlog / Konge paa Helgeland / de lagde tilsammen / Oc bleff Gudlog Konge fangen / oc hengd paa Strands ørßneß. Der effter droge de til Suerige igen / oc samlede en stor hob Folck : Der Hacke Konning det spurde / Da møtte hand dennom / oc bleff it stort Slag aff / saa Erick Ingwi søn bleff slagen / Men Jorund gaff flucten til Skibene igen / Dissligiste fick oc Hacke Konning sit Banesaar samme tid / Oc der hand fornam at Døden vaar hannom viss / da lod hand bære sig ind paa it aff sine Skib / met andre døde Mend / oc lod sette alle Segel op / oc sette saa Ild paa Skibit / lod det Segle vd fra Landit met brennendis Lwe / til it stort Effter sagn.

JOrund / Ingwi søn / Tog Regimentit offuer Opsal / effter Hacke

Konnings død / oc vaar hand dog til Søes om Sommeren / at røffue oc tage / It Aar vaar hand vnder Jütland vdi Limfiord / oc der Røffuede oc tog / Da kom der imod hannom Kongens Søn aff Helgeland / (hues Fader før bleff Hengder paa Strands ørßneß / aff Jorund /) oc sloïs lenge met hannom / Dog paa det sidste bleff Jorund fangen / oc strax Hengder paa Landit / Oc bleff da lønt som for⸗skylt vaar.

Aune hed Jorunds søn / Hand tog Rigit effter sin Fader / oc Regerede Opsal nogen stund / Da kom Kong Haldan / Frode søn aff Danmarck / met it stort tall Folck til Opsal / oc fick off⸗uerhaanden / saa Aune maatte rømme til Westergylland / Da haffde hand regerit Opsal Fem oc tiuffue Aar / oc bleff saa an⸗dre Fem oc tiuffue Aar vdi Westergyl⸗land / Til saa lenge at Haldan / Frode søn bleff død vdi Opsal / oc bleff der lagd

vdi en Høy / Der effter kom Aune til Opsal igen / oc giorde der it stort Blods⸗offer / Paa det hand skulde bliffue lang⸗liffuit / Da fick hand suar vdi en Drøm / at hand skulde leffue end vdi Trysinds tiue Aar / om hand vilde offre hannom sin Søn / Huilckit hand oc giorde / Oc bleff hand fremdelis Konning vdi Opsal / ind⸗til Koning Oluff aff Danmarck / kom i Suerige met it stort tall Folck / oc nøddis da Aune anden gong at rømme til We⸗stergylland / indtil at Kong Oluff bleff slagen aff Sterckader / Oc varede det Fem oc tiue Aar / som Aune da vaar vdi We⸗stergylland. Effter Kong Oluffs død / regerede Aune Kong end vdi Opsal Fem oc tiue Aar / Oc giorde da Aune Kong it stort Blods offer / oc offrede hand det til Ottin / den Anden sin Søn / Oc da fick Aune end da suar i en Drøm aff Ottin / At hand skulde leffue saa lenge / som hand vilde offre en sin Søn huert Tiende Aar.

Der Aune haffde offrit Siu sine Sønner/da vaar hand saa gammel/ at de baare hannom paa en Stol : End offrede hand den Ottende Søn / da bleff hand liggendis de Ti Aar paa Sengen / Saa offrede hand den Niende Søn/ Da drack hand aff it Horn / som it spæt Barn : End haffde hand en Søn igen / den vilde hand oc offrit / Men det formente Vndersaattene hannom/oc vilde det icke tilstede/ Da døde Aune Konning/oc bleff lagd vdi en Høy ved Opsal/ oc bleff det siden kaldit Aune død / naar nogen døde aff Alder / oc icke Siugdom.

Eigel hed Aunis søn / Hand bleff Konning effter sin Fader vdi Suerige / Hand vaar ingen Krigsmand/ men sad rolig i sit Regimente/ Hand haffde en Arbeids karl hed Tune/ den samme haffde verit hans Faders Rentemestere tilforne/ Oc den tid Aune hin gamle døde/ da tog Tune alle hans løse Penninge/ oc groff dennom ned vdi Jorden. Oc der

Eigel kom til Rigit/ da sette hand Tune
iblant de andre Arbeidskarle/huilckit Tu-
ne fortrød / oc samlede sig Selskaff aff de
andre Arbeids karle / oc opgroff den for-
giemde Skat oc Penninge/ oc løb sin kaas
der met/oc delte samme Penninge met den-
nom/ oc andre/ som kom til hannom / Oc
derfor toge de hannom til deris Høffding/
oc bleff der en stor forsamling aff en hob
forløbne Skalcke/ som laa paa Skoffuen/
oc indfulde i Byerne / Røffuede oc Bren-
de/oc myrde Folck/naar de saae deris effne.
Der Konning Eigel spurde det/da sende
hand sit Folck vd imod Tune / oc møttis
der met beggis deris mact/ Dog behole
Tune Marcken/ oc Kong Eigel flyde/
Men hues Bytte Tune fick/ det Bytte
hand iblant sit Krigsfolck / oc derfor sloes
hannom megit Folck til paa alle sider/
Eigel Kongen styrckede sig altid igen met
Folck / oc tabte hand Otte Slactinger/ oc
Tune fick offuerhaand. Paa det sidste
drog Eigel Kongen ned til Danmarck/til

Kong Frode hin Frechne / Oc loffuede hand Konning Frode Skat aff Suerige / at hand vilde hielpe hannom til Rigit igen. Kong Frode hin Frechne / fick Kong Eigel it tall Folck / oc aff sine Kemper met sig / oc der met drog Eigel Kong til Suerig igen. Der Tune det spurde / drog hand mod Kong Eigel met sin Hær / oc bleff der it hart Slag aff / Da falt Tune met sit Selskaff / oc Kong Eigel kom til Rigit igen / De Danske droge hiem igen met stor Skenck / som Kong Eigel sende Kong Frode / Oc gaff hannom dog ingen anden Skat den stund hand leffde / Thi der vaar gaat venskaff imellom dennom i try Aar siden / saa lenge Kong Eigel leffde effter Tune vaar slagen. Der vaar en Tiur / som de Suenske haffde / oc actede at offre deris Gud / oc vaar saa megit vel født / Der hand skulde tagis oc slactis / da brød hand sig løs / oc løb at Skoffuen / oc bleff vild oc galen / oc giorde stor skade.

Det

Det hende sig at Kong Eigel met sit Folck red vd i Jact/ da rende hand lenge effter it Diur / oc i det møtte hannom samme Tiur/ Da rende Kong Eigel til hannom/oc stack til hannom met it Spiud / oc rande hannom icke fuldelige / Men Tiuren rende imod Kongen igen/saa at Hornit stod vdi Brystit paa Kongen/ Oc der bleff hand død / oc lagt vdi en Høy ved Opsal.

OTther hed Eigels søn / oc tog Regimentit effter sin Fader/ Hand vilde icke holde venskaff met Kong Frode aff Danmarck. Derfaare sende Kong Frode bud til Otther / effter den Skat/ som Kong Eigel hans Fader haffde loffuit hannom tilforn / Da suarede Kong Otther / at de Suenske haffde aldrig giffuit nogen Skat/ derfaare vilde hand icke heller. Kong Frode vaar en duelig Krigsmand / oc drog hand ind vdi Suerige met it stort tall Folck/ røffuede oc brende/slo ihiel/tog til fange/alt huad hand

offuerkom / oc vdførde saa it stort Bytte aff Landit. Den anden Sommer der effter / foer Konning Frode Øster i Rytzland at Kri / Der Kong Otter det spurde / da seylede hand met sine Orlougs Skib igennom Øresund / oc til Julland / Røffuede oc brende huad hand offuerkom / oc kom siden vdi Limfiord / der Røffuede hand oc brende for fod ind vdi Wensyssel / Der kom hannom til møde tuende Mend / Watter oc Faste / met it tall Krigsfolck / der lagde de strax imod huer andre / oc bleff it hart Slag aff / oc falt megit Folck paa baade sider / Da falt Kong Otter / oc meste parten aff hans Folck / oc de Danske toge Kong Otters Lijg / oc lagde det paa en Høy / oc lode der Krager oc Raffne æde det op : Siden lode de giøre en Krage aff Træ / oc sende den til Suerige / met disse Ord : Icke vaar Kong Otter eders Konning mere værd / end denne Krage / Oc bleff hand siden altid kaldit Otter Wendelkrage.

ADil hed Kong Otters søn/ Hand Regerede lenge effter sin Fader / oc vaar hand megit Rig / oc vaar vndertiden vde met Frijbyttere. Hand kom til Lante Sassen/ Da raadde der en offuer hed Geyrtieffuer Konge/ Hans Dronning hed Oloff den Rige. Kong Adil met sit Krigsfolck / gick op til Kongens Gaard / oc Røffuede / oc tog alt det hand offuerkom/ baade Fæ oc Folck/ oc dreff det til Stranden: Iblant Folckit vaar en saare deylig Iomfru/ hun hed Yrsse: Saa foer Kong Adil hiem met dette Roff/ Der hand fornam at Yrsse vaar forstandig vdi sine Ord/ da fick hand stor behagelighed til hinde / Oc bleff det saa handlit / at Kong Adil giorde Bryllup met hinde/ Oc bleff saa Yrsse Dronning i Suerig. Konning Helge/ Haldans søn/ Regerede da for Danmarck oc Ledre/ Hand kom til Suerige met it stort tall Folck / saa at Kong Adil maatte fly for hannom / Oc Kong Helge fick der it stort Roff / Dissligiste

fangede hand Yrsse Dronning / oc førde hinde met sig til Ledre / oc tog hinde saa til Dronning / Oc hun fick met hannom en Søn / bleff kaldit Rolff Kracke / Der Rolff Kracke vaar Try Aar gammel / da kom Oloff Dronningen aff Lante Sassen til Danmarck / oc sagde til Yrsse / Helge din Mand er din Fader / oc ieg Oloff er din Moder. Der Yrsse det fornam / da drog hun til Suerige igen til Kong Adil / oc bleff der hos hannom / oc vaar hans Dronning saa lenge hun leffde. Rolff Kracke / der hand vaar Otte Aar gammel / da bleff hand tagen til Konning paa Ledre. Kong Adil haffde stor Feyde met Ale / Kongen aff Norge / De leffuerede huer andre it Slag paa Isen i Wenner vdi Westre Gylland / der fale Ale Kong / oc Kong Adil beholt Seyeruinding. Aff dette Slag / oc huorledis Kong Rolff Kracke / kom til Kong Adil til Opsal / oc saade Guld paa Føridz-

ridtzuold / Er megit sagt vdi en Historie / som kaldis Skioldunger sage. Kong Adil holt altid gode Heste / Hand haffde en Hest hed Sløngér / oc en hed Raffn / Huilcken hand tog fra Kong Ale aff Norge / Den sende hand til Godgeist / Konning paa Helgeland / Den Red Godgeist / oc kunde icke holde hannom op / før end hand falt aff / oc fick sit Banesaar der aff / dette skede paa Anden vdi Norge. En tid som Kong Adil vaar der / som der skulde giøre Blodsoffer / oc Red omkring den Sal som Offerit skulde staa vdi / da snaffuede Hesten met hannom / oc hand falt aff / oc slo sit Hoffuit imod en Sten / saa hand Døde der aff / oc bleff lagd vdi en Høy ved Opsal / oc hand vaar kaldit en Rig Konning.

Etil haffde en Søn effter sig hed Øystein / Hand regerede offuer Sue-

Suerige/ effter sin Faders død/ oc den tid bleff Rolff Konge slagen i Ledre / aff sin egen Suoger/ som hed Hiartuard / Oc bleff da saa stor Krig i Suerige/ baade aff Norske oc Danske / met Roff oc Brand/ Oc vaare mange som gaffue sig Kongers Naffn/ endog de haffde ingen Land/ oc lode sig kalde Sø Konger / som de maatte vel met lige kaldis / thi de soffue aldrig vnder nogit Røgit Tag / icke heller drucke aff nogen Aa.

OYstein Konge haffde en Søn effter sig / hed Ingwardt / Hand regerede Suerige effter sin Fader/ oc hand vaar en god Krigsmand / Hand vaar offte vde/ oc tog paa sine Fiender met sine Orlougs Skib / Fordi at Suerige vaar da megit vdskattit aff Danske oc Østerlendiske Folck. Kong Ingwardt giorde Fred met de Danske/ oc begynte saa at drage vd met sine Skib imod Østerlandene/ oc Røffuede oc tog huad hand offuerkom. Der kom Indbyggerne imod hannom

nom met en stor hob Folck / oc begyntis it stort Slag / oc finge Indbyggerne offuerhaand / Der falt Kong Ingwardt / oc hans Folck flyde til Skibene igen / Oc Kong Ingwardt lagdis vdi en Høy ved Søen / icke langt fra Steine.

Aunund / Kong Ingwardts Søn / Tog Regimentit offuer Suerig effter sin Fader / I hans tid vaar god fred vdi Suerig / Hand vaar saare Rig paa løse Vare / Hand foer hen met en stor Hær til Østerlandene / at hæffne sin Faders død / oc fick der it stort Byte / oc drog der met hiem igen om Effterhøsten / Vdi hans tid vaar kaastelige Korn Aare vdi Suerige / oc vaar hand selff den venligste mod huer Mand. Suerige er it stort Land / oc ligger mange store Skoffue vdi / som ere mange dags Reyse igennom: Der lagde Aunund Konge flid at oprydde Landit met stor bekostninge / oc lod giøre Veye offuer Field oc Moser / oc der met bleff Landit vijdere bygt end det tilforne

vaar /

vaar / oc derfor bleff hand kaldit Braud Aunund / Det er saa megit sagt / som Aunund Veybrydere / eller Arbeydere / Hand haffde sine Sædegaarde vdi huert Herrit / oc drog hand altid fra den ene oc til den anden / Oc der hand saa drog en gong om Vinteren imellom sine Sædegaarde met sit Folck / oc hans vey laa imellom høye Fiæld langs at en Dal / Da kom der en stor Regn / oc der Sneen bleff bløt / da løb der en Skrede vd met Leer oc Sten / saa at Aunund met en stor part aff hans Folck bleff død der vnder.

INgiald / Vaar Kong Aunund Brauds søn / Hand bleff Konge vdi Opsal effter sin Fader / Oc der hand vaar vdi sin opuext / da vaar der oc Alff / Konning Inguors søn kommen / de brødis tilhaabe / da vaar Alff hannom forsterck / Huilckit fortrød Ingiald / saa at hand græd der for / oc bleff ledd til sin Fosterfader / Suipdager blinde / Da lod hand

hand tage it Hierte aff en Vlff / oc lod ste-
ge det / oc gaff saa Ingiald det at æde /
der effter bleff hand den grum̃iste til sinds
der vere kunde / Oc der hand kom til Regi-
mentit / da bleff hand den ypperste Konge i
Landit / effter som Ottin haffde skickit /
at den skulde vere Offuerkonge som sad i
Opsal / for der vaar mange Herritzkonger /
de bleffue siden at Landit kom vdi Brødre-
skiffte. Der Ingiald Konge vaar nu
kommen til Rigit / Da lod hand rede til it
stort Herre hoff / oc lod tilbiude alle de
Herritzkonger / Jarler / oc andre Rigens
Edlinger / som vaare i Suerige / at giøre
Erffue effter sin Fader / oc lod hand berede
en Sal / oc lod giøre der vdi sin høye Sæ-
der / som Kongerne skulde side paa / Da
vaar saadan sed vdi Landit / At naar Kon-
gerne skulde Arffue deris Fader / da skulde
de settis først paa Skammelen for Kon-
gens sede / Oc der Hornit kom ind hand
skulde dricke aff / da stod Kong Ingiald
op / oc tog Hornit / oc soor en Eed / At
hand skulde forøge sit Rige / halffue mere
end

end hand før haffde/ eller oc dø der for/ der
met drack hand aff Hornit / oc sette sig vdi
sin Faders Sæde : Der alt Folckit vaar
offuerdruckne/ da befalede hand sine Mend
at Vebne sig / oc sette Ild vdi den store
Sal/ huilckit de oc giorde/ der brende hand
inde Sex Konger met alle deris Folck / oc
huilcken som vdkom / hand bleff strax ihiel
slagen / Der effter lagde hand vnder sig
alle deris Land oc Rige.. Der Gram/
Kongen aff Sødermanneland spurde disse
Tidinder/ da tenckte hand / saadant haff-
de mig oc vederfarit / om ieg haffde kom-
mit der. Der effter kom Hiorduard/
(met Tilnaffn Vlfing) oc forbant sig
met Gram Konge/ imod Kong Ingi-
ald/oc giorde Bryllup met Hildegierdt/
Kong Grams Daatter / oc bleff der saa
vdi Regimentit met hannom / thi Kong
Gram haffde ingen Søn. Den samme
Høst samlede Ingiald it store tal Folck/
oc drog der met imod Gram Konge / oc
Hiorduard / de vaare oc rede met it tal

Folck/

Folck/ oc haffde met dennom Kong Hau-
gne/ aff Østergylland (hand vaar Kong
Grams Dronnings Fader) de møttis/
oc bleff der it stort Slag aff/ saa at Kong
Ingiald tabte slagit/ Endog hand vaar
stercke re vdi Marcken/ det volde de vaare
hannom icke tro som hand haffde tuungit
vnder sig/ Kong Ingiald kom aff/ oc bleff
ilde Saar/ oc myste sine beste Mend/ Oc
drog saa met skamme til Opsal igen. Den-
ne Feyde stod lenge imellom dennom/ ind-
til at beggis deris Venner handlede den-
nom imellom/ at de giorde Fred saa lenge
de leffuede. Der effter om Høsten/ som
Gram Konge vaar til Giest met sin
Suoger Hiorduard/ paa en sin Sæde-
gaardt/ vdi en Øheder Sillier. Da kom
Kong Ingiald om Natten/ oc sette Ild
vdi Gaarden/ oc brende dennom inde met
alt deris Folck/ (Oc er det sagt/ at Kong
Ingiald slo Tolff Konger/ Dog met
suig/ naar som de formodede det icke aff

hannom) Kong Ingiald haffde en Søn hed Oluff Trettelge / oc en Daatter hed Aase / hun fick Gudrød Kongen aff Skaane/oc vaar hun aarsage til at Gudrød slo sin Broder Haldan ihiel/ oc der offuer forraade sin egen Mand/ Haldan haffde en Søn hed Iffuer Widfadme/ hand kom til Skaane / siden hans Fader oc Farbrødre vaare slagne / oc drog der sammen en stor Hær / Oc foer op i Suerige effter Aase Ildraade/hun vaar da hos sin Fader Ingiald/ oc der Ingiald forstod / at Iffuer Widfadme vaar kommen vdi Landit / oc trøstede sig icke at staa hannom imod / Da sagde Aase Ildraade/ Wi ville giøre det som lengst skal spøris: Saa giorde de alt Folckit druckne / oc sette Ild vdi Salen/ der brende de sig selff inde met alt deris Folck. Iffuer Widfadme lagde vnder sig alt Suerige / Danmarck/ en stor part aff Saxen land / oc alt Østerrige/ oc den femte part aff Engeland / Aff

hans

hans Slect er siden kommen Danske Konger oc Suenske Konger / som ene haffuer regerit huert Rige.

OLuff Trettelge / hand vaar Kong Ingialds søn / Der hand det spurde at hans Fader vaar affalden / da rømde hand met det Folck som hannom vilde følge / Fordi den menige Mand i Suerig vaar opreist at ville ødelegge all den Slect oc Affkomme / som Kong Ingiald haffde effter sig / Oc drog Oluff Trettelge Vester offuer en øde Skou / til Elffuen som løber aff Wenner / Der ryddede hand Skoffuene aff / oc bygde der / Oc bleff der it stort Herrit aff / oc vaar it gaat Land / det kallede de Wermeland. Der de Suenske spurde det / at Oluff haffde der ryddit Landit / da spaattede de hannom / oc kallede hannom Oluff Trettelge.

OLuff Trettelge / fick en til Hustru hed Solueg / Hun vaar kommen aff Soløer / Hindis Fader hed Sølffue Haldans søn Guldtand / effter den gamle Solffue / som først røddede Soløer aff Ødemarck / Oluff oc Solueg / aatte to Sønner effter dennom / som vaar Ingiald oc Halffdan Huidben / Oc der Oluff Trettelge / haffde ryddit Wermeland / Da drog did alt det Folck som vaar giort Fredløst vdi Suerig / aff Iuer Widfadme / Thi de spurde at der vaar it gaat Land / oc bleff Folckit der saa megit / at Landit kunde icke føde dennom / oc bleff derfor stor Hunger oc Dyr tid i Landit / Der gaffue de Oluff Trettelge skyld for / At hand icke vilde offre til deris Affguder / som seduan vaar vdi Suerig / Oc droge de derfor tilsammen it stort Parthi / oc brende Oluff Trettelge inde / oc offrede hannom til Ottin / for Seyer oc gaat Aar / Dog

vaar der mange aff dennom som vel viste/
at Oluff vaar wskyldig/ Effterdi at Fol-
ckit vaar mere end Landit kunde taale/ For-
samlede sig en stor hob tilsammen/ oc dro-
ge Vester offuer øde Skoffue/ oc komme
wforuarendis vdi Soløer/ Der sloge de
Solffue Konge ihiel/ oc toge Haldan
Huidben til Konge offuer dennom/
Hand vaar til Foster hos Solffue Kong
som vaar hans Morfader/ Da tog Halff-
dan Huidben vnder sig alt Soløer/ Oc
siden foer hand paa Rommerige met sit
Krigsfolck/ oc vant det vnder sig.

HAldan Huidben bleff megit Rig/
Hand aatte en Dronning hed Aase/
hindis Fader vaar Øysten Kong
vdi Oplanden paa Hedemarcken/ De aff-
lede to Sønner sammen/ den ene hed
Øysten / den anden Gudrød: Hal-
dan Huidben Konge egnede Heide-
marcken/ Totten/ Hadeland/ oc megit aff
Westfolden/ Dissligiste egnede hand Wer-

 meland

meland effter sin Broder Jngiald Kong/ Haldan Huidben Konge bleff en gammel Mand/ oc bleff sotit paa Totten/ oc siden førd vd paa Westfolden/ oc lagd der vdi en Høy/ det som heder Skere i Skiringsfall.

Oysten / Kong Haldans søn/ bleff Konge effter sin Fader paa Rommerige oc Westfolden/ Hand fick Kongens Daatter aff Westfolden/ hed Hilde / hindis Fader hed Erick Agnersøn / met hinde fick hand Westfolden/ Oysten Konge/ foer offuer Fiorden til Werme/ oc der røffuede fra Skiold Konning / Sølff / Penninge / Klæder / oc slo ihiel alt det hand offuerkom/ oc foer saa til sit Skib igen. Der Skiold Konge kom til Stranden met sit Folck / da vaar Oysten Kong kommen offuer Fiorden / Der Skiold Kongen saa Seylene / da bed hand i sit Skiød / oc suøbte det tilhaabe. Der Oysten skulde nu ind til Jarssø/ da

da kom der it Skib seylendis hart ved Kongens Skib / oc i det at Bølgen skiød Skibit / falt Kongen offuer Borde / det vaar hans Endeligt / De toge Ligit oc lagde det vdi en Høy ved Borre paa øyren ved Søen hos Wadle.

HAldan hed Kong Øystens Søn / Hand vaar kaldit Haldan den milde / oc Mader ilde / Det er sagt fra hannom / At hand gaff sit Folck saa megit Guld / som andre gaff Sølff / men hand gaff dennom liden Mad / Hand vaar en duelig Krigsmand / oc vaar lenge vde met Fribytteri / oc forhuerffuede sig Gods oc Penninge / Hand aatte Liuffdags Daatter aff Westmauren / Hans Hoffuit sædegaard vaar paa Westfolden / oc heder Holter vdi Borresogn / der bleff hand død / oc ligger vdi en Høy ved Borre.

GUdrød hed Konning Haldans Søn/ den Stormodige/ Hand tog Rigit effter sin Fader/ Hans Dronning hed Alffuilde / Hindis Fader vaar Konning i Alheim (Alheim kallede de alt det / som laa imellom Kongelle / oc Sarsborg/ imellom begge de Elffuer/) De aatte en Søn sam̃en/ bleff kaldit Oluff Geirstadt / Der effter døde Alffuilde / der Oluff vaar født / Siden foer Gudrød Konge paa Augdesiden / til Harrald Grandroud Konge/ oc falt hannom der wforuarendis offuer/ oc slo hannom ihiel/ Oc tog saa hans Daatter met sig som hed Aase/ oc giorde sit Bryllup met hinde / oc affledе en Søn tilhobe / hed Halffdan/ Der Halffdan vaar it Aar gammel / da laa Kong Gudrød met sine Skib i Stillesund / Oc der Kongen skulde gaa i Land/ oc vaar saare drucken / da møtte der en hannom paa Broen / oc støtte it Spiud i hannom / saa at Kongen fick sin Bane der aff / Oc bleff samme Forrædere strax greben

ben

ben oc ſlagen / Oc der hand bleff kiender / da vaar det Dronningens Sko Dreng / der aff kunde de forſtaa / at det vaar met hindis raad giort.

OLuff Geirſtadt tog Rigit effter ſin Fader Gudrød / Hand vaar en duelig Krigsmand / baade ſtor oc ſterck / oc en deylig Mand / Hand vaar Konning offuer Weſtfolden. Den tid vaar Alffgeir Konge / offuer Wingulmarck / der er fra Suineſund oc alt Borgeſyſle / met Marcker oc Høland / Der ſatte Kong Algeir ſin Søn Gandalff for at regere offuer / Oc der den ſaa regerede / da fulde de ind paa Rommerige / oc toge det meſte vnder ſig. Øyſten den Rige i Oplanden / haffde en Søn hed Haugne / Hand tog vnder ſig Hedmarcken / Totten / oc Hadeland / Den tid falt Wermeland oc fra Konning Gudrøds Barn / vnder de Suenſke met Skat / oc alt vnderdanighed. Oluff Geirſtadt Konge / ſkifftede da

Westfolden met sin Broder Haldan / Oluff haffde den Westre part / oc Haldan den østre part / Oluff Geirstad Konge bleff død aff Sot oc Siugdom / oc bleff lagd vdi en Høy ved Geirstad / oc haffde hand en Søn effter sig hed Roguald / Hand bleff Konning paa Westfolden effter sin Fader / Hand vaar ingen Krigsmand / Mand finder oc intet skreffuit om hannom der synderligt kand vere.

HAldan Konge vaar It Aar gammel / den tid hans Fader Gudrød bleff ihielslagen i Stifflesund / som før er rørt / oc da foer hans Moder Dronning Aase met hannom Vester paa Augdesiden / til sin Faders Rige / oc der fødis Haldan op / oc bleff en stor sterck Mand / Hand haffde it kulsort Haar / oc derfor kallit Haldan Suarte. Der hand vaar Nitten Aar gammel / da bleff hand Konge offuer Augdesiden / som hans Mo-

derfader før vaar / oc tilforn haffde hand halffparten aff Westfolden / Den samme Høst foer Kong Haldan Suarte / met it tall Krigsfolck paa Vnguldmarck / det er Borgesyssel / oc slo der mange Slag met Gandalff Konge / Oc der de baade keddis ved at Krige / Da bleffue de saa forligte / at de skiffte det Rige imellom dennom til Halnings / Oc der effter foer Haldan Suarte paa Rommerige / oc tog det vnder sig / Der Kong Øystens Sønner aff Hedemarcken spurde det / da droge de imod hannom / oc der bleff it stort Mandfald aff / Der falt Sigtrug Konge / Men hans Broder Øysten Konge flyde paa Hedemarcken. Der Haldan Suarte Kong drog paa Westfolden igen / da foer Øysten Kong vd / oc tog Rommerige vnder sig igen met stor Blodstyrtning / Der Haldan Kong det spurde / Da drog hand strax tilbage met alt Macht / Oc der de møttis / da beholt end da

Haldan Marcken / oc Øysten Kong flyde paa Hedemarcken / Kong Haldan forfulde hannom / oc vant hannom der it Slag aff / Da maatte Øysten Konge rømme Nord vdi Gudbrandz dalen/oc forsamlede hand der en stor hob Krigsfolck/ oc drog der met tilbage igen til Hedmarcken/ da møttis de paa den Ø vdi Møs som Hoffuin ligger paa/ der bleff it stort Slag aff/oc falt megit Folck aff paa baade sider. Effter lang samgang / da flyde Øysten Konge ind i Dalerne igen / oc Haldan Kong Suarte beholt Marcken. Den tid falt Guttorm Gudbrands søn/ som da vaar den stolteste Karl vdi alt Oplanden. Effter denne Feyde sende Øysten Kong bud til Haldan Konge / oc bleff handlit saa imellom dennom / at Haldan Konge vnte hannom halff Hedemarcken/ fordi de vaare Frender tilsammen/ Haldan Konge/lagde da vnder sig Hadeland/Totten/ oc Vandt/ oc bleff da

actit

actit for en megit Rig Konning at vere.

Haldan Suarte/ fick Ragnild / Kong Harrald Gulſkieggis Daatter aff Sogn til Dronning / Met hinde afflede hand en Søn / den kallede hand Harrald effter ſin Morfader / oc bleff den opfød i Sogn hos Harrald Gulſkiegg / Oc der Harrald Gulſkiegg døde / da gaff hand ſin Daatter Søn alt ſit igen / Thi hand haffde ingen Søn effter ſig / oc det ſamme Aar døde oc Ragnild Dronning.

Der vnge Harrald vaar Ti Aar gammel / da døde hand oc. Der effter reiſte Haldan Suarte Kong / Nord til Sogn / oc tog det i Arff effter ſin Søn / Oc bleff hand der vel vndfangen / lige ſom dennom burde at anamme deris Herre oc Konning / Oc der kom til Kong Haldan Suarte / Attle Jarl den ſmale aff Guldøen / Hand vaar Konnings Haldans gode ven / Hannom ſette hand til en Regentere i Sogn / oc drog ſaa ſelff til

til Oplanden igen. Haldan Kong vaar til Giest vdi Borgesyssel / Der falt Kong Gandalffs Sønner / Hisinger / Helsinger / oc Hacke / wforuarendis offuer Kong Haldan / Hand kom til Verie / dog falt der megit hans Folck / Oc paa det sidste maatte hand fly til Skowen / Thi hand vaar forsuag paa Folck / Der falt da Haldans Fosterfader / som hed Olffuer hin spage / Der effter forsamlede Haldan Konge it stort tall Folck / oc forfulde dennom effter / oc møttis paa Eyde / Der droge de tilsammen / oc da falt Hisinger / Helsinger / Men Hacke deris Broder rømde Synder i Wigen.

SIugurd Hiort hed en Konge paa Ringerige / hand vaar større oc sterckere end andre Mend / oc der til saare deylig / Hans Fader hed Helge Huasse / Hans Moder hed Aslog / Hun vaar Kong Ragner Lodbrogs Sønne Daatter / som hed Siued / Denne samme

Siugurd Hiort giorde store Mandoms gierninger/hand slo Hildebrand Kiempe selff Tolffte/ Hand aatte tu Børn/ en Daatter saare deylig oc tuctig/ oc en Søn hed Guttorm vaar yngre end Søsteren/ Siugurd Hiort red gierne i Jact/ met faa Mend vd paa øde Skoffue/ oc der kom hannom imod en Kiempe hed Hacke/ met Trediue Mend met verinde Haand / Der falt Siugurd Hiort / oc Hacke miste sin Haand/ oc Tolff aff sine Mend. Der effter red Hacke Kiempe til Siugurd Hiortis Hus / oc tog bort hans Daatter Ragnild / oc Guttorm hans Søn / met alt det Guld/ Sølff / oc kaastelige Klenodier/oc førde det hiem til Hadeland til sit/ oc lod der rede til Bryllup / at ville giøre met Ragnild / Men tiden drog langt frem paa Vinteren/ før end hans Haand bleff lægt / Oc der met bleff Brylluppit forhalit. Diss imellom spurde Haldan Suarte Konge disse Tidinder/ Oc da vaar hand paa Hedmarcken til

Giest.

Giest. Om Morgenen der Kongen vaag-
nede / oc haffde klædd sig / Da sagde hand
til sin tro Tienere Hareck gond / Du
skalt fare offuer til Hadeland met hundrede
Mend til Hackis Hus / oc føre hid Ragn-
ild / Siugurds Daatter / Hareck gond
forsømmede icke sin tid / Men drog hasteli-
gen hen / oc kom om Natten til Hackis
Hus / oc sette Ild i Herbergit som Krigs-
folckit laa vdi / oc brende dennom inde / Der
effter brød hand Herbergit op / som Ragn-
ild laa vdi / Tog hinde / oc hindis Broder /
oc foer der met sin kaas til Isen / met en
Tielduogen / Hacke fulde dennom effter
saa siug som hand vaar / Oc der hand kom
til Isen / da saa hand sin færd at vere for-
gæffuis / Derfor tog hand sit Suerd / ven-
de Klodden til Jorden / oc Aadden mod sit
Bryst / oc trøcte saa Suerdit igennom sig /
saa at hand falt død ned / oc bleff lagd vdi
en Høy paa Vandsbacken: Der det led vd
paa Dagen / da fick Haldan Konge at see /
at Hareck gond kom met Jomfruen / Da

lod hand rede til Bryllup/ oc sende sit Folck omkring til sine Vndersaatte/ Der giorde hand Bryllup met Ragnild Siugurds Daatter / Oc bleff hun siden kallit en Rig Dronning: Ragnild vaar Kong Harrald Klackis Daatter Daatter i Danmarck / Oc hindis Moder hed Torni. Ragnild Dronning drømte en vnderlig Drøm/ oc vaar hun en saare vijs Quinde/ Hinde drømte/ at hun tog en liden Torn aff sit Barm / Den voxte strax/ oc bleff en lang Quist / oc Rodfestedis vdi Jorden/ bleff høy i Lufften/ Saa at den siuntis at vere saa tyck oc stor / at hun kunde icke see der offuer / Den nederste part vaar Rød som Blod / men Bullen op fra Grøn/ Grenene huide som Sne / Der vaare oc mange Quiste paa Træit / store oc smaa/ somme oppe/ oc somme nedre/ Hinde siuntis oc at det spredde sig vd offuer alt Norrige oc end videre. Haldan Suarte Konge drømte oc en Drøm/ Hannom tycktis at hand haffde saa deyligt it Haar / at

det vaar atskild vdi Locker / somme saa side / at de racte ned paa Jorden / somme mit paa Legomit / somme til Knæet / somme mit ned paa Siden / somme icke lenger end paa Halsen / Oc somme icke lengre end de vaare nys vdsprungne / som smaa krusede Locke / Men paa disse Locke haffde huer sin besynderlige Farffue / Dog vaar der en Lock som offuergick alle de andre vdi sin Farffue / met deylighed oc storlighed: Denne Drøm sagde hand for Torleiff den Vise / Hand vdlagde Drømmen saa / At der skulde komme en stor Slect oc Affkomme aff hannom / som skulde raade for Land oc Riger / met stor mact / Dog icke alle met lige Mandelige gierninger / vdi Krig oc Orloff / Men en besynderlig skulde komme aff hans Slect / som skulde offuergaa alle de andre / baade i ord oc gierninger / Oc det legger de nu Sten Oluff til. Haldan vaar en vijs Retferdig oc aluorlig Mand / Hand lod giøre Lowen effter Landsens nytte / oc holt hinde selff / Oc der met kom hand alle

andre

andre til at holde hinde met sig/ saa at hun
icke skulde krenckis aff mact eller vold/
Hand giorde oc skickede Sagefald/ saa at
huer effter sin stat/ skulde vide at tage/ oc
bøde/ for sin vaade oc skade. Ragnild
Dronning fødde en Søn/ oc hand bleff
kallit Harrald/ der hand bleff Døbt:
Hand voxte snart oc sterckelige op/ oc vaar
den deyligste der vere kunde/ Hand bleff
snart en haardfør Karl/ Hans Moder
holt megit aff hannom/ Men hans Fader
actede hannom intet saa megit/ Haldan
Konge ridde til it Jule Gæstebud paa Ha-
deland/ Da skede der it stort vnder om
Jule Afften/ der Kongen met sine gode
Mend vaar sæt til Bords/ met en stor
Forsamling/ Da bleff borttagit alt det
som til Gæstebudit vaar tilredt/ baade
Øll oc Mad/ saa at Kongen saadt igen
met stor sorrig oc bedrøffuelse/ Oc huer
aff Gæsterne foer hiem til sit: Haldan
vilde gierne vide aarsagen til dette Gæ-
stebuds vnder/ Hand lod tage en Finde

som vaar megit Vijs / Oc vilde nøde hannom til at sige sig / Huorledis der om vaar / Finden vilde icke / men bad Harrald Kongens Søn hielpe sig / Harrald bad for hannom / Men det halp icke / Da tog Harrald Finden oc forstack hannom / Oc fulde hannom selff bort fra sin Fader / Oc de komme hen til en Høffding / som holt it stort Gæstebud / der bleffue de vel vndfangne / oc finge vnderholdning den Vinter offuer: Om Vaaren da sagde Høffdingen til Harrald / Din Fader haffuer giort sig megit wmag / oc græmit sig / fordi at ieg tog Maden fra hannom vdi Vinter / Det vil ieg nu betale dig met it glad Budskaff: Din Fader er død / oc du skalt nu fare hiem at anname alle din Faders Riger / som hand haffde vundit / oc skalt du der offuer egne alt Norgis Rige. Haldan Konge vaar til Gæst paa Hadeland / Da hende det om Vaaren / at hand aag offuer det Vand som hider Rond / vdi it heet Sol-

skin /

skin/ Oc der hand aag offuer Rigens wijg/ der som de haffde Vandit Fæ oc Heste om Vinteren/ der vaar Isen megit brædt aff Solens hede/ saa at der hand aag der off-uer/ brast Isen/ oc Haldan Kong/ oc megit Folck met hannom bleffue der/ Oc vaar Haldan Konge den tid fyrretiue Aar gammel/ som hand drucknede. Hal-dan vaar den lyckfaligste Konge/ der for hannom haffde verit/ Oc vdi hans dage vaar god tid vdi Landit. Der hans Vn-dersaatte spurde at hand vaar død/ oc hans Lijg bleff førd til Ringerige/ at leggis der vdi Jorden/ Da vilde huer haffue jordit Lijgit hos sig selff/ Oc vaare der da de yp-perste aff Rommerige/ aff Hedemarcken/ aff Westfolden/ oc vilde huer haffue Lijgit at ligge hos sig/ paa det at de maatte faa gode Aar/ Dog bleffue de paa det sidste saa offuer eens/ at Lijgit bleff skifft vdi fire parter/ oc bleff Hoffuedit lagt vdi en Høy hos Steyne paa Ringerige/ Oc huer aff de andre parter bleff førdt hiem met den-

 nom/

nom/ oc lagt vdi Høye/ oc ere de alle kallede Haldans Høye.

HArrald Haarfauer/ vaar Ti Aar gammel/ den tid hans Fader Haldan Suarte døde/ oc hand bleff tagen til Konge/ Da vaar der mange Høffdinger/ som vilde trengit hannom fra Rigit/ som hans Fader haffde vnderkuungit sig/ Oc forsamlede sig alle de fire Konger/ Gandalff/ Haugen/ oc Frode/ Kong Oyestens Sønner aff Hedemarcken/ oc Haagen Karresøn/ paa Ringerige/ paa en sted/ at raadsla/ huorledis de kunde komme Harrald Konge aff dage. Det spurde Harrald Konge/ oc skyndede sig hastelige der hen imod dennom/ oc kom wforuarendis paa dennom/ oc sette Ild paa Husit/ somme bleffue brende inde/ oc somme komme til Verie/ oc bleffue dog slagne. Effter denne Seyer/ da egnedis Kong Harrald Ringerige/ Hedemarcken/ Gudbrands dalen/ Hadeland/

land/Totten/Rommerige/alt indtil Elff-
uen. Der Kong Harrald kom nogit til
Alders / Da sende hand Bud til Kongens
Daatter aff Hordeland/ved Bergen/ som
hed Gøde/ oc vilde hafft hinde til sit Boel-
skaff: Den tid hun spurde deris ærinde/ da
suarede hun saa / Ingenlunde vil ieg saa
spilde min Jomfrudom / at tage den Kon-
ning til Mand/ som icke haffuer mere Land
eller Rige/ end it Herrit eller tu/ Oc sende
hannom saadant bud igen/ oc sagde: Jeg vil
vel vere hans ecte Hustru/om hand vil giø-
re det for min skyld/ oc tuinge vnder sig ale
Norgis Rige/ Raade oc regere det lige som
Kong Gorme vdi Danmarck/ oc Kong
Erick i Suerig/ saa bær hand icke forgæff-
uis Konge Naffn: Sendebudit fortalde
Kong Harrald Jomfruens suar/ oc sag-
de / at det haffde vel verit bedre / at hun
skulde verit førdt met vold til hannom /
Kong Harrald suarede / Jeg tacker hin-
de for suarene / Hun haffuer nu giffuit
mig det vdi sinde / som ieg aldrig tenckte
tilforne / Derfaare loffuer ieg Gud som

 alting

alting raader / At ieg huercken skal lade Klippe mit Haar / eller rage mit Skæg / før end ieg faar alt Norgis rige vnder mig met Skat / Skyld oc Vnderdanighed / eller ieg skal dø derfor. Da forsamlede Kong Harrald megit Folck / oc drog omkring alt Norge / Først Nord offuer Fieldit til Trundhiem / oc siden alt Norlanden / oc tuingde Landit vnder sig met mact. Oc vdi denne Krig som Kong Harrald førde vdi Norge / rømde somme aff Landit til Ißland / til Mannøer / til Suderøer / oc andre Vdøer / som vaare intet andit end Sørøffuers Haffner oc Bolige / til huilcke de haffde deris Tilflucct / naar de icke vilde eller kunde holde sig i Søen / Oc somme fore offuer Fieldit til Herdal oc Jempteland / oc sette sig der vdi de Lande / Dog vaare de Land nogit bygde tilforne aff Norskt Folck / som der findis om i Krønicken / Kiettil Jamptis Søn / bygde først Jempteland / oc Herrulff bygde Herdal : Oc mange offuergaffue deris

Konge

Konge naffn / oc gaffue ſig vnder Kong
Harrald / oc bleffue hans Vnderſaatte.
Den tid Kong Harrald haffde vnder=
tuinget ſig alt Norgis Rige / Da kom hand
til Gæſt hos Roguald Jarl den Ri=
ge / der lod hand ſig To / Oc Roguald
Jarl ſkaar hans Haar / ſom icke haffde
verit ſkaarit i Ti Aar / Oc ſom hand haff=
de nu ſkaarit hans Haar / da ſagde hand /
Fauert er nu Haarit dit Herre / Derfaare
kaldis hand Haarfauer altid ſiden / Kong
Harrald ſette ſiden ſaa ſterck Fred vdi
Landit / At der ſom nogen Røffuede til
Lands eller Vands paa Norge / det ſkulde
gielde hans Liff / ingen vndertagit. Den=
ne Roguald Rige / haffde en Søn hed
Rolff / ſom vaar offuermaade ſtor / ſaa at
ingen Heſt kunde vel bære hannom / thi
kalledis hand gaange Rolff / Oc der
hand haffde lenge verit vde til Søes at
tage / ſom da vaar ſed / oc kom til Landit
igen / da tog hand fra Bønderne Fæ oc
Faar / imod det Forbud / Da bleff Kong

 Har=

Harrald Haarfauer saa vred/ at hand liuste hannom vd/ oc giorde hannom Fredløs offuer alt Norge: Saa rømde hand aff Landit/ met alle dennom som hannom vilde følge til Engeland/ oc siden til Franckerige/ oc bleff mectig/ Saa at hand bleff siden en Hertug offuer Normandien/ som før hed Neustria/ oc siden kaldit Normandi aff de Norske. Kong Harrald Haarfauer/ kom ihu de ord den Jomfru haffde sagt/ oc lod hente hinde/ Oc aatte fire Sønner met hinde/ som vaar Rørrige/ Sigtrud/ Frode/ oc Torgiuls. Anden hans Kone hed Aase/ oc aatte met hinde fire Sønner/ som vaar Guttorm/ Haldan Suarte/ Haldan Huide/ oc Sigfrøde. Saa haffde hand en Kone/ hed Ragnild/ Kong Ericks Daatter aff Judland/ oc affled en Søn met hinde som hed Erick Blodøxe. End aatte hand en Kone hed Suannild/ oc aatte met hinde fire Søñer/ som vaar Oluff Giestadt/ Biørn/

Biørn / Ragnar / oc Ryckel. Saa
aatte hand Asild / deris Sønner hede
Dager / Ringer / oc Gudrød. Der
effter fick hand en Finde Daatter / som hed
Snefrijdt / oc aatte met hinde fire Søn-
ner / som vaar Siurd Risse / Haldan
Haaleger / Gudrød Liomme / oc
Roguald Rettelben. Disse forne Sex
Hustruer haffde Kong Harrald Haar-
fauer til Ecte / Den tid hand vaar fyr-
retiue Aar gammel / da vaare mange aff
hans Sønner komne til Alders / oc for-
tyctit / at deris Fader vilde icke forsee den-
nom met Land oc Riger / Saa bleffue de
wsette imellom dennom selffue indbyr-
dis / Oc ødelagde huer andre. Da lod
Kong Harrald Haarfauer / for-
samle it Mode met alle sine Sønner /
som da igen leffuede / Oc gaff dennom
Konge Naffn / oc fick dennom saa Land
at raade for / Oc sette saadan Low vdi
Landit / At ingen skulde vere Konge vdi
Norge / vden hand vaar aff hans Slect.

Men

Men Erick Blodøxe / vaar altid met Kong Harrald Haardfauer vdi hans Regimente oc Raad / thi hand haffde hannom altsomkierist / for alle sine Sønner. Der Harrald Haarfauer bleff Alderne ved halffierdesinds tiue Aar / da aatte hand en Søn met it Boelskaff / hed Tore / hans Naffn bleff kallit Haagen / Oc hand vaar født ved Haagenhelle / ved Bergen / Den tid da vaar der en Konge vdi Engeland / som hed Adelstein / Hand vdsende sit bud til Kong Harrald Haarfauer vdi Norge / met it kaasteligt beredt Kongeligt Suerd / Der Kong Harrald Haarfauer haffde tagit Suerdit / Da sagde Sendebudit / Nu bekiender du dig min Herris vnderdan at vere / efferdi du annamede Suerdit aff hannom / Da forstod Kong Harrald Haarfauer / at det vaar hañom til spaat / Endog hand lod sig icke mercke / Hand lod Sendebudit fare vdi Fred / Andit Aar der effter / lod Kong Har-

Harrald Haarfauer / sende Hauck
Haabrog / met sin Søn Haagen / til
Kong Adelstein vdi Engeland / Der
hand kom did / gick hand ind met sit Sel-
skaff / oc sette Haagen paa Kongens knæ /
oc sagde : Kong Harrald Haarfauer
lod dig bede / at du vilde opfostre hannom
denne hans wecte Søn / Da bleff Kong
Adelstein vred / oc greb til sit Suerd / :
Hand sidder paa dine Knæ / du maat myrde
hannom om du vilt / sagde Haucke / Oc
om du end slaer hannom / da slaer du icke
alle Kong Harrald Haarfauers
Sønner ihiel vdi Norge / Oc foer saa
Haucke tilbage igen til Norge / met sit
Folck oc Selskaff. Kong Adelstein lod
Døbe Haagen / oc lod hannom lære vdi
den Christelige Tro oc Tuct / oc bleff saa
kier ad hannom / at hand lod kalde hannom
effter sit egit Naffn / Haagen Adel-
stein. Den tid Harrald Haarfauer
vaar nu halffierdesinds tiue Aar / giordis
hand

hand megit skrøbelig/ saa at hand icke kunde regere Rigit / Derfor sette hand Erick Blodøxe vdi sit Kongelige sæde / oc gaff hannom mact oc vold/ offuer Land oc Rige at regere oc raade/ Kong Harrald Haarfauer / leffde Try Aar effter / at Erick Blodøxe fick Landit at raade offuer / Oc bleff Kong Harrald Haarfauer død paa Aulsnes / Oc bleff lagd vdi den store Høy / Norden for Kircken. Saa er sagt om Kong Harrald Haarfauer / At hand vaar den deyligste / største oc sterckiste Mand / som da fands vdi Norge / Rund oc venlig mod sine Vndersaatte : Da vaar fuldkommen den Drøm/ som hans Moder drømde / den tid hun vaar met hannom/ der hun drømde at hun tog en Torn aff sin Barm/ oc der bleff aff it stort Træ / oc Rodfestede sig vdi Jorden/ oc voxte saa høyt/ at hinde siuntis/ at det skyggede offuer alt Norge/ Den nederste part aff Træit vaar Rød / Bullen

op

op fra Grøn/ oc deylig/ (det betegnede hans Rigis opgang oc begyndelse/) Men øffuerst vdi Træit vaar det Huit/ (det betegnede/ at hand skulde bliffue Graahærdit / oc dø aff Alder/) Quistene aff Træit betegnede hans Affkomme/ som spreddis offuer alt Norge / Oc haffuer altid verit Konger aff hans Slect siden vdi Norge.

ERick Blodøxe / Harrald Haarfauers søn / kom effter hannom / Hand tog Landit vnder sig/ saa vijt som hans Fader haffde Regerit det : Det fortyckte hans Brødre / oc meente huer/ sig at vere saa nær til at raade oc regere Rigit / som hand vaar / Huor vdaff bleff it stort Opløb oc Kri vdi Landit / Oc Erick Blodøxe/ giorde all sin flid til at ødelegge sine Brødre alle / Paa det / at hand ene kunde raade for Landit/ lige som hans Fader giorde for hannom/ Men dog vndkomme tuende hans

Brø-

Brødre Sønner / Den ene hed Trygge Koñing / den anden Gudrød Konge. Erick Blodøxe / Regerede Landit icke vden it Aar effter hans Faders Harrald Haarfauers død / oc bleff saa fordreff-uit aff sin Broder Haagen Adelstein / saa at hand rømde til Engeland / oc holt der til om Vinteren / Men om Sommeren vaar hand til Søis / oc Røffuede vdi Skotland oc Orckenøer / oc bleff dog slagen i Engeland / saa hand kom aldrig mere til Norge. Erick Blodøxe / vaar en stor Mand / wforfærit / hastig oc stumsindig / oc haffde ingen yndist hos Folckit: Hand haffde Sønner / som vaare Guttorm Gamle / Harrald Ranfrønde / Erling / Gudrød / Siurd Sleye / Oc alle vaare de Mandelige Mend.

Haagen Adelstein / fick at spøre til Engeland / At hans Fader Kong Harrald Haarfauer vaar død / Da giorde hand sig rede / oc fick Folck oc

Skib

Skib aff Kong Adelstein / oc kom til Norge om Høsten / oc seylede til Trundhiem til Trued Jarl / som da vaar den visiste Mand vdi Norge / Oc met hans Raad / bleff Haagen Adelstein tagen til Konge offuer alt Norge / Oc kom til Kong Haagen / hans Brødre Sønner / Trygge / oc Gudrød / oc hand gaff dennom igen deris Land / som Erick Blodøxe haffde dreffuit dennom fra : Der Landit vaar nu gaait Kong Haagen til haande / Da rømde Kong Erick Blodøxe / som før er sagt / til Engeland.

Kong Haagen Adelstein / vaar vel oplærd vdi den Christelige Tro / oc giorde all sin flid til paa Ting oc Steffne / at Folckit vdi Landit kunde bliffue Christne / huilckit hand ingenlunde kunde bekomme / Thi at de ypperste i Landit stode hannom imod / Dog holt hand god Regimente / met Low oc Ret / saa at alle Landsens Indbyggere elskte hañom / Kong Haagen Adel-

 stein

stein skickede Landit vdi Skibrede vd met Søsiden / huor mange oc store Skib huert Folck skulde vdgiøre / til at affuerie Landsens Fiender. Den tid Kong Erick Blodøxe bleff slagen vdi Engeland / Da rømte Dronning Gunild / met sine Sønner / Harald Graafelder / til Danmarck / til Harald Gormssøn / oc finge de der hielp / oc giorde altid indfald vdi Norge vdi mange Aar / oc kunde dog ingen fremgang faa / Thi Kong Haagen Adelstein haffde stor Huldskaff aff sine Vndersaatte.

Den tid Kong Haagen Adelstein haffde verit Konge offuer Norge i Sex oc tiue Aar / Da vaar hand paa sin Gaard Fittie / oc sad offuer Bord / Da kom der mange Skib seylendis / oc bleff det sagt til Kongen / at det vaar Kong Erick Blodøxis Sønner som der kom / oc lagdis nu til Lands. Kong Haagen

giorde

giorde sig rede / oc møtte dennom ved
Stranden / Oc bleff der it stort Slag /
der falt meste parten aff deris Folck / oc
flyde de selff til deris Skib igen / Men
der Kongen forfulde dennom / da kom der
it Skud offuen ned vdi hans Axel / saa
hand der aff fick sit Bane / Dog lod hand
forbinde Saarit / oc foer til sin Snecke /
oc vilde farit Nord til Stim / Der hand
kom paa Veyen / da døde hand paa den
samme Helle / som hand vaar født paa /
oc heder samme Helle / Haagenhelle /
endnu vdi denne Dag. Der Døden skyn-
dede sig met hannom / da sende hand bud
til Harald Graafelder / Kong
Ericks Søn / at hand skulde anname
Rigit effter hannom / thi hand haffde in-
gen Søn effter sig / Oc bleff hand førdt
Nord til Stim / Norden for Bergen /
oc lagd vdi en Høy / som endnu er til siu-
ne. Effter Kong Haagen Adelstein /
bleff saa stor Sorg / at der græd for han-
nom / Venner oc Wuenner / oc sagde / At

aldrig faar Norge saadan en Konge igen. Kong Haagen Adelstein vaar beleffuen/ ydmyg / veltalendis/ forstandig / Oc lagde stor flid paa Low oc Ret / Hand lod sette Guletings Low/effter Torleff spagis raad / oc Frostetings Low effter Siuord Jarls raad/Men Haldan suarte / Kong Harrald Haarfauers Fader/haffde før set Eidzualdz Low.

KOng Harald Graafelder/ met sine Brødre/ Toge Landit ind effter Kong Haagen Adelsteins død/ Da vaare disse Høffdinger vdi Landit/ Trygge Oluffsøn i Wigen/ Gudrød Biørnszøn paa Westfolden / oc Siuord Ladeiarl i Trundhiem/ Oc bleffue de saa fordragne/ at de skulde beholde deris Læn huer for sig / som de haffde aff Kong Haagen Adelstein / oc Kong Harald Graafelder met sine Brødre/ den største part mit vdi Landit. Da sagde Dron-

Dronning Gunild til sine Sønner/ huor-
ledis ville i handle om Trundhiems Læn:
J bære Konge Naffn/ oc haffue lidit aff
Rigit/ Endog Trygge oc Gudrød/
haffue nogit i Landit/ der ere de fødde til
aff Kongelige Slect/ Men at i lade Si-
uord Jarl tage de Læn fra Eder/ det staar
eder ilde/ thi eders Forældre vilde det icke
lide/ oc effter saadan tilskyndelse/ da bestil-
lede de deris raad oc anslag met God-
gard Jarl/ Siuord Jarls Broder/
saa at de komme wforuarendis til Si-
uord Jarl/ oc brende hannom inde met
alt sit Folck.

DEr Haagen Jarl Siuordssøn
fick spurd sin Faders død/ Da for-
samlede hand sine Venner/ oc tog
ind alt Trundhiem/ som hans Fader Si-
uord Jarl tilforn haffde/ oc met mact
holt det vdi Try Aar/ saa at Kong Har-
rald Graafelder fick intet der aff/ Da
begynte Kong Harrald Graafelder

met sine Brødre/ at samle Folck/ oc vilde endelige tuingit Rigit vnder sig/ Oc seylede Synden for Wigen/ oc kom wforuarendis paa Trygge Oluffsøn/ oc Gudrød Biørnszøn/ oc slo dennom baade/ som de saade iblant sine Venner. Der effter giorde hand sin fœrd til Trundhiem: Der Haagen Jarl fick de Tidinder/ oc spurde/ at Harald Graafelder vaar hannom forsterck/ Da rømde Haagen Jarl til Sundmør/ oc siden til Danmarck/ til Kong Harald Gormssøn/ da vaar Gulharald Knudssøn/ Kong Harald Gormssøns Broder Søn/ kommen nys hiem aff Krigen/ oc haffde vundit store Penninge paa Reysen/ oc der effter kom Haagen Jarl/ oc Gulharald/ vdi stor Venskaff met huer andre/ oc klagede Gulharald/ at Harald Gormssøn/ icke vilde vnde hannom nogit aff Rigit met sig effter sin Fader/ oc bad hand Haagen Jarl at raade sig der

vdi / Haagen Jarl raadde saa der vdi / (dog icke paa hans beste /) At Harald Gormssøn / skulde sly Gulharald Norge / oc saa kunde hand beholde Danmarck i fred for hannom. Da bleff Kong Harald Graafelder forskreffuen / at hand skulde komme til Harald Gormssøn i Jutland: Kong Harald Graafelder giorde sig rede / oc Seylede til Jutland met tu Skib / oc kom til Halse i Limfiord / Der kom hannom imod Gulharald met Ni Skib / Der falt Kong Harald Graafelder / met den største part aff sit Folck / Hand vaar Konge i xv. Aar. Da sagde Haagen Jarl til Harald Gormssøn / vilt du nu tro Gulharald at hand bliffuer dig tro / Hand haffuer nu vundit Norge vnder sig / oc haffuer hand nu mere mact at staa dig imod / end hand haffde tilforne / vilt du tilstede / at ieg slar Gulharald ihiel / oc vinder Norge vnder dig / da vil jeg vere din Tienere / oc holde Landit

vnder dig / oc paa dine vegne / Saa est du da ydermere Konge / end din Fader vaar / at du raader for tu Kongeriger. Der effter foer Haagen Jarl til Halse / oc fant der Gulharrald / Der droge de tilhaabe oc slogis / da fick Haagen Jarl Seyer / oc Gulharrald bleff fangen / Oc lod Haagen Jarl hannom henge / Siden bleff Haagen Jarl farligt met Harrald Gormssøn / oc drog til Norge / oc tog det ind vnder sig / oc regerede det vel oc fredelige / indtil saa lenge at to Kæmper aff Gulim vdi Lanteuenden komme vdi Norge / oc er der mange store Mandommelige oc vnderlige gierninger skeed imellom dennom vdi det Slag / som langt er at skriffue om / Oc fick da Haagen Jarl Seyer / oc bleffue de der meste parten slagne. Effter denne Seyer bleff Haagen Jarl vijde berømt / saa at ingen torde sette sig op imod hannom / Vdi denne midler tid der Haagen Jarl regerede i Trundhiem /

hiem/ da regerede Harrald Grensche/ vdi Syndlanden ved Opslo/ Hand drog til Suerige til Dronning Sigrid (som siden fick Suend Tiueskægg/) til it verdskaff til Gæst/ oc der falt hannom nogle ord fra vdi Druckenskaff/ Huor aff Dronningen bleff fortørnit/ oc lod derfor brende hannom om Natten inde met alt sit Folck/ Der met er hans Historie at ende.

Den tid at Trygge Oluffssøn vaar slagen aff Kong Harrald Graafelder som før er rørt/ Da rømde hans Dronning/ met hindis Søn Oluff Tryggesøn til Danmarck/ Oc føddis der op hos Kongen/ oc kom sig vdi stor Hyllist/ saa hand bleff en Regentere vdi Landit: Der effter drog hand aff Ryßland til Burislo Kongen vdi Wenden/ (oc vaar Oluff Tryggesøn vdi det Slag met Keyser Otto/ som stod for Danneuircke/ Oc Haagen Jarl met Kongen aff Danmarck paa den anden side/) oc siden drog til Engeland oc Jrland/ oc Brandskattede

 oc

oc røffuede Landit huor hand foer frem/ oc
forhuerffuede sig Guld oc Penninge nock/
oc fick siden Kongens Daatter aff Irland
til Ecte/ Oc bleff vdi Irland/ indtil saa
lenge at hand fick Tidinder fra Norrige/
at Haagen Jarl raadde da ene for Nor-
rige/ Da samlede hand Folck de meste
hand kunde/ oc drog til Norrige met fem
Skib/ Oc kom til Lands ved Mønster
Haffn/ Da vaar Landit alt Hedensk/ Oc
drog saa hasteligen langs Lande Norder
til Trundhiem/ saa at der gick ingen bud
for hannom/ Haagen Jarl vaar da til
Gæst vdi Guldallen/ paa Medelhus/ oc
haffde hand nogen tid tilforne tagit en
Mands Kone/ imod hindis villie/ Huor
for hand fick stor wlydighed iblant Almu-
en/ Det fick Oluff Tryggesøn at vide/
oc søcte hand ind at Fiorden/ Der Haa-
gen Jarl forstod/ at der vaar en frem-
mit Høffding kommen vdi Landit/ Oc
hand vaar vdi Almuens vrede/ Da røm-
de hand selff Anden met en sin Tienere

Tormod Karcher / oc krøbe der baade vnder en Sten/ (oc heder samme Sten end vdi denne dag Jarls Helle/) Der soffuede Haagen Jarl / Da greb Tormod Karcher en Kniff / oc skar hans Strube sønder / oc hugg siden Hoffuedit aff hañom/ oc førde det til Oluff Tryggesøn/ oc meente sig der met at komme vdi stor ære hos Kongen / Men der Oluff Tryggesøn forstod/ huorledis hand haffde suegit sin Herre/ da lod hand strax i alle deris nærueelse/ Hugge hans Hoffuit aff hannom/ Oc bleff da Haagen Jarl saa ilde hadit aff menige Mand / Saa at ingen maatte næffne hans Naffn anderledis/ end den onde Jarl/ oc vaar det ordsprock siden lenge vdi Norge. End er at sige aff Haagen Jarl/ Hand haffde mange gode vilkaar/ til at vere Høffding/ Hand vaar født aff Kongelige Slect/ Hand vaar en saare vijs Mand / oc stadig i all sin adferd/ Hand vaar en offuermaade dierff Krigsmand/ oc lycksalig vdi alle sine

anslag/

anslag / imod sine Fiender / Men at Gud vilde nedlegge den store Affguderi oc vildfarelse som vdi Landit vaar / oc hielpe dennom vdi Landit til deris Siels salighed / Det vaar aarsagen til Haagen Jarls død.

OLuff Tryggesøn bleff tagen til Konge offuer alt Norge / oc vilde den menige Mand intet andit høre / end at Oluff Tryggesøn skulde vere en veldig Konge offuer Norge / Da rømde aff Landit Erick Jarl / oc Suend Jarl / Haagen Jarls Sønner til Suerige / Kong Oluff Tryggesøn begynte strax at lade biude offuer alt Norge / at de alle skulde tage ved Daab oc Christendom / Huilcke det icke vilde giøre / de skulde straffis ved deris Liff / oc ved deris Godzis fortabelse / oc rømme Landit. Effter denne strenge befalning / bekom hand det saa vijt / at Landit bleff Christet / alle steder som hand drog frem / Oc alt Trundhiem vaar Christet / Da lod hand fundere Trundhiems

hiems By aff Grunduollen / Oc gaff alle som vilde bygge / Jorder oc Toffter / oc lod giøre Kongens Gaard der strax hos.
Kong Oluff Tryggesøn / haffde sine Ammesaatter til Dronning Sigrid vdi Suerige / som kalledis Storraadig / som siden fick Suend Tiueskægg / at hun skulde møde ved Kongelff om Vaaren / oc endelige beslutte om det Giftermaal dennom imellom vaar / Da gaff Kong Oluff Tryggesøn for / At der som hun vilde lade sig Christne / da skulde det vere giort dennom imellom : Da sagde Dronningen / Jeg vil icke afflade den Tro som ieg oc mine Forældre haffue hafft her til / Men haff du din Tro som dig løster: Da vreddis Kongen / oc slo til Dronningen met en Handske / Icke vil ieg haffue en Hedensk Hund vdi min Seng / oc der met vreddis Dronningen oc stod op / oc gick sin vey / oc sagde : Dette slag maa vel bliffue din død / naar det kand skee. Men Saxo skriffuer / at der skulde haffue liggit it bræde imellom Skibene / oc der hun gick fra hannom /

nom / skulde Kongen bestillit det saa / at nogle skøde Dronningen vdi Søen / aff brædit imellom Skibene: Der effter bleff Dronning Sigrid Gifft til Danmarck / til Suend Tiueskægg / Oc bleff der met giort it stort Forbund / imellom hindis Søn Kong Oluff Fønske / oc de Brødre / Erick oc Suend Jarl / Haagens Sønner / som rømde aff Norge for Kong Oluff Tryggesøn.

BVrislaus / Konge aff Wenden / fick Tyre Haralds Daatter / Suend Tiueskægs Søster / imod hindis villie oc samtycke / (Thi hand vaar Hedensk oc gammel /) Oc bleff hun dog sendt til Wenteland / oc haffde met sig sin Fosterfader Atzer / Da hun kom did / lod hun sig intet behage / huercken Kongen / eller nogen deel / enten Mad eller Øll / Oc det stod saa hen i Otte dage / da fick hun til raad / Oc beuilgede sin Fosterfader Atzer / at de staale sig hemmelige aff Landit /

oc

oc komme ingensteds frem / der de bleffue kiende / før end de komme til Norge til Kong Oluff Tryggesøn / Oc der hand kiende hinde / oc viste hindis Slect / Da tenckte hand / Jeg kand icke faa høyre Gifftermaal / oc der met gaff hun sig vnder hans villie / oc bad hannom Ecte sig / Oc hand giorde sit Bryllup met Tyre om Høsten i Trundhiem / oc der effter talede altid Tyre Dronning met Kong Oluff Tryggesøn / om det hinde burde / at haffue i Wenteland aff Kong Burislaus / oc sayde / at Kong Burislaus oc hand / vaare saa gode Venner / at hand skulde intet necte hannom / det som hinde burde / Effter saadan fortalen / da giorde Kong Oluff Tryggesøn sig rede met xl. store Skib / oc drog paa veyen ned at Landit / oc samlede Folck.

DRonning Sigrid kom ihu den forsmædelse / som hinde vaar skeed aff Kong Oluff Tryggesøn tilforne / oc raadde til / at Suend Tiueskæg skulde veder-

vedergiøre det / oc sagde / At det er aarsag nock til Krig met hannom / Hand haffuer tagit din Søster sig til Dronning imod din villie / det Hoffmod haffde icke dine Forældre lidt vdi nogen maade / Met saadanne ord / opuacte hun Kong Suend Tiueskægg / At hand lod forskriffue Kong Oluff Fønske aff Suerig / oc Erick Jarl / at de skulde komme ned til Danmarck met all mact: Thi at Kong Oluff Tryggesøn / vilde drage om Sommeren til Lanteuenden / saa vilde de møde hannom / Kong Oluff Fønske aff Suerige / oc Erick Jarl / komme met all deris mact til Danmarck / som bestillit vaar: Da vaar Kong Oluff Tryggesøn Seylit omkring dennom Østen / til Lanteuenden. Saa giorde Kong Suend Tiueskægg sig rede / oc Seylede Øster vnder Lanteuenden / oc laa vdi en Haffn som hed Suold / ret for dennom vdi veyen / om det vaar Gripßuold eller icke / veed ieg ey / Kong Oluff Tryggesøn haffde

besty-

bestyrit sin Ting met Kong Burislao/ saa at de venlige offuertalede dennom imellom/ oc det leed flux paa Aarit/ at alle skyndede sig oc vilde hiem/ den vaar gladist som først kunde komme til Seyls / oc Seylede huer for sig / saa at Kongen haffde ickon Elluffue Skib met sig / thi de smaa Skib løbe fastere vdi stille Vær / end de store Skib / Oc da Seylede Siguard Jarl met Kong Oluff Tryggesøn / oc viste vel Siguard Jarl/ at Suend Tiueskægg laa for vdi veyen for dennom/ Derfor bad hand Kong Oluff Tryggesøn/ Seyle effter sig/ thi hand vaar vel kundig/ Da seylede Kong Oluff Tryggesøn effter hannom met Elluffue Skib/ men de andre Skib seylede vden for / Haffledis. Der Siguord Jarl/ kom mod Suoldz Haffn / strøg hand sine Seyl / oc rode til Haffnen / Dissligiste oc Kong Oluff Tryggesøn : Men der de komme vnder Haffnen / finge de at see / at der laa Fiender for dennom / da raadde de Kongen til/

at hand skulde icke legge til at slais met dennom / Thi hand haffde lidit Folck hos sig / Kong Oluff Tryggesøn suarede / Jeg haffuer aldrig flyd for nogen her til / icke vil ieg heller nu / Gud maa raade baade for Liff oc Lycke / Oc der met bad hand legge til / Kong Suend Tiueskægg / lagde oc sit Skib imod paa den ene side / oc Kong Oluff Fønske paa den anden side: Der bleff it hart Slag vdi det første / saa at Kong Suend Tiueskægg / oc Kong Oluff Fønske / maatte legge aff met deris Skib / J det kom Erick Jarl / met sine Skib / oc lagde til Kong Oluff Tryggesøn / Da sagde hand / Her faa wi en haard Gæst / thi det er Norske mend som wi / Oc bleff da it stort Mandfald aff de Norske. Da stod Einer Tambeskelffuer / den beste Skytte i Norge haffuer verit / oc spende sin Bwe / J det skiød en anden en Pijl vdi Ryggen paa hans Bwe / saa at den der aff brast / saa høyt / at Kong Oluff Tryggesøn / hørde det /

da spurde hand huad der brast/ Einer suarede hannom / Norgis Rige vdaff dine Hender / Da suarede Kongen / bedre kand end til hende/ Oc effter lang forhaling/ da finge de offuerhaanden/ oc bleffue de meste parten slagne/ oc somme sprunge for Borde / Kong Oluff Tryggesøn spranck for Borde vdi sit fulde Tyg/oc bod sit Liff der met.

Effter dette Slag / byttede de Norge imellom dennom / Kong Suend Tiueskægg/ Kong Oluff Fønske/ oc Erick Jarl : Da fick Kong Suend Tiueskægg all Wigen / Rommerige / oc Hedemarcken / Kong Oluff Fønske / fick Sudmør / oc Nordmør / Romßdal / oc den Syndre part til Suinesund / Erick Jarl fick all Trondelagen / oc Helgeland. Erick oc Suend Jarl / Toge ved Christendommen vdi Danmarck : Dog lode de huer holde om Troen / som hand vilde / Den stund

de raadde Landit / Derfaare bleff Troen snart forkastit hos meste parten/men gammel Landsbog hulde de vel i men de raadde for Landit/ Dog raadde Erick Jarl mest vdi Landit / thi hand vaar dueligere end de andre / oc regerede Norge vdi Tolff Aar/ met sin Broder Suend Jarl / oc drog siden til Engeland / met stor Mact / til Knud Haraldssøn / oc vaar met vdi det Slag der Lunden bleff offuerfaldit / Nogen stund der effter lod hand skiære sin Drøbel/ oc bleff hand død aff det Blodsløb : Der hand drog aff Landit / da sette hand sin Søn Haagen Jarl at regere Landit vdi sin sted / oc da vaar hand Søtten Aar gammel / oc regerede hand Norge met sin Faderbroder Suend Jarl / vdi Tu Aar Fredelige der effter / til Oluff Haraldssøn Digre / kom aff Engeland.

OLuff Haraldssøn Digre / (som kaldis ellers S. Oluff/) bleff

bleff optuctit oc født hos sin Steffader Siuord Syr / indtil hand bleff Tolff Aar gammel / oc bleff saa vdferdit til Søes met en duelig Krigsmand / hed Ranni den widfarendis / at forsøge sin Mandom / som da vaar sed vdi Landit / Thi at alt Landit vaar da deelt imellom Kong Suend Tiueskægg / Kong Oluff Fønske / oc Erick / oc Suend Jarl / som før er rørt / Saa at hand icke kunde komme til Regimentit effter sin Fader / Oc begynte først at Røffue oc tage paa de Suenske / fordi at hans Fader bleff der slagen / Dissligiste vdi Østersøen / Gulland oc Øland / huor hand kunde brende / oc Brandskattede alleuegne / saa at hand bleff vijde berømt / for en Krigsmand / oc bleff hannom giffuit Konge Naffn / endog hand haffde intet aff Landit : Der effter drog hand vd i Westersøen / oc vaar vdi Engeland vdi den Krig / imellom Kong Adelrød / oc Kong Knud Harraldssøn vdi Danmarck / som kaldis den Rige / oc vaar

 vdi

vdi Try Aar i storære hos Kong Adelrød / indtil hand døde. Der effter vaar hand vdi stor ære hos Kong Adelrøds Sønner i Normandi/som hede Etmund oc Etuard / Der forbunde de sig imod Kong Knud Haraldssøn / vdi Danmarck / oc droge vdi Engeland met it stort tal Folck / dog bleffue de affslagne / saa at Kong Knud Haraldssøn beholt Engeland / oc Kong Adelrøds Sønner / maatte rømme Landit igen. Det maa vere nock sagt om hans Krig vden Lands / før end hand kom til Norge igen.

DEr Oluff Haraldssøn Digre forstod / at Erick Jarl vaar død vdi Engeland/oc Norge vaar da skifft vnder saa mange Høffdinger / som før er rørt / Da giorde hand sig rede met Tu Skib / oc vdualde sig det dueligste Krigsfolck aff Engeland der paa/ Oc drog til Norge / oc kom vnder Landit for Stadt/ oc seylede siden Synder til Vlffuesund/

Der

Der finge de Tidinde at Haagen Jarl Erickssøn/ vaar paa veyen/ oc vilde drage Nord vdi Landit/ Da seylede Oluff Haraldssøn Digre/ Synder i Sandunge Sund. J det samme kom Haagen Jarl Synden til/ oc lagde til Sundit/ der møttis de/ Haagen Jarl sprancl for Bord/ oc bleff fangen paa Sundit/ oc ledz for Kongen/ oc vaar Haagen Jarl den deyligste Mand der kunde vere/ Da sagde Kongen/ Sant er det som sagt er/ At i Frender ere saa deylige oc Mandelige Mend som vere kunde/ Men eders Lycke haffuer nu ende: Da suarede Haagen Jarl/ Jngen wlycke er mig endnu vederfarit/ Det haffuer verit offte skeed før/ imellom vore Fiender/ at stundum haffuer den ene/ oc stundum den anden offuerhaanden/ oc saa kand end nu skee/ Da sagde Oluff Haraldssøn Digre/ det kand ske/ at du huercken faar Lycke eller Seyer/ her i Landit effter denne dag/ Oc der met maatte hand suere en Eed/ At hand aldrig

skulde kiende sig nogen egen til Norge/ icke
heller føre nogen Krig paa Norge imod
hannom/ oc der met rømde hand Landit/ oc
foer til Kong Knud sin Morbroder vdi
Engeland/ oc bleff der vel vndfangen.
Oluff Haraldssøn Digre/ drog
der fra til Oplanden/ til sin Steffader
Kong Siuord Syr/ Oc met hans
hielp bleff hand tagen til Konge offuer all
Oplanden/ oc fick stor anheng aff alle de
Edlinge vdi Landit vaare/ for hand vaar
ret kommen til Landit/ effter Kong Ha-
rald Haarfauers Low. Der effter
samlede Suend Jarl/ oc Einer Tam-
beskelffuer/ all den mact aff Trondela-
gen/ oc droge langs Lande vdi Synder/
oc samlede Folck huor de fore frem/ oc kom
Erling Skialgsøn paa Sale til den-
nom/ oc hans Sønner met megit Folck/
aff Jegeren/ oc droge Øster met Landit
til Bronlagness/ Oluff Konge/ Ha-
raldssøn/ drog Folck tilsammen aff
Guldbrands dalen/ Hedemarcken/ oc all

Oplanden / Der vaar oc met hannom Siuord Syr hans Steffader / met all sin Mact / oc droge vd til Søes til Tønßberg / oc redde sig der til Skib / Da haffde de Tidinde aff huer andre / oc lagde imod huer andre Oluff Haraldsßøn / oc Suend Jarl: Suend haffde mere Folck / oc mindre Skib / Oluff Haraldsßøn haffde duelige Krigsfolck / som vaare offte brugede vdi Krig / oc fick hand derfor offuerhaanden / oc Suend Jarl / oc Einer Tambeskelffuer / maatte rømme Landit / oc droge til Suerige til Kong Oluff Fønske / oc bleff Suend Jarl der død den samme Høst i Suerige / Men Einer Tambeskelffuer / oc Erling Skialgßøn / oc andre Landmend / droge hiem til deris egit / som icke vilde forgiøre deris Jordegods. Der effter drog Oluff Haraldsßøn Digre / langs Lande / Nord til Trundhiem / oc gick ale Landit hannom til haande / oc bleff tagen

til Konge offuer alt Landit / oc bleff sidendis i Trundhiem om Vinteren / oc bygde der op Konnings Gaarden / Oc reyste der Clemindtz Kircke / som der endnu staar / Hand lod bygge oc forbedre Trundhiems By / som da vaar affbrendt / Oc lod da vdbiude offuer alt Landit / at de skulde lade sig Christne / Oc sette Landslowen effter som Kong Haagen Adelstein haffde begynt / oc sette Christen Retten met Biscop Grimkils raad oc samtycke / Oc bød saa strengelige at holdis skulle / aff høy oc lau / aff Rig oc Fattig / oc straff skulde gaa eens offuer Liff oc Gods / huilcken der brød imod. Der Rørig Konge met andre Høffdinger aff Hedemarcken forstod / At Kong Oluff Haraldssøn Digre / lod saa strengelige biude Christendommen offuer alt Landit / Da forbunde de dennom imod hannom paa ny igen. Da drog Konning Oluff Haraldssøn Digre imod dennom / oc kom wforuarendis paa dennom paa Ringisager / oc greb dennom alle der /

Da lod hand stinge Øynene vd paa Kong Rørig / Men Gudrød / Kongen aff Guldbrands dalen / lod hand skiære Tungen aff i Munden / Men de andre maatte rømme Landit / oc komme aldrig igen / Rørig Kong / fulde altid Kong Oluff Haraldssøn effter huor hand foer / Fordi hand hørde hannom nær til: Det skede / at paa vor HErris Himmelfærds dag / da vaare baade Kongerne vdi Kircken / oc stod Rørig Kong nest op til Kong Oluff Haraldssøn / I det da slo Rørig Kong til Oluff Haraldssøn met en Kniff / oc offuerslog hannom / saa at hand bleff intet at skade / Kong Oluff spranck aff Stolen / Hand slo anden gong til hannom / oc slo myste / oc sagde / Flyer du for en Blind mand / Da bleff hand fangen oc sent til Ißland / der bleff hand død / oc ligger der begraffuen / Oc er hand den eniste Konge som i Ißland ligger begraffuen. Kong Oluff Fønske vdi Suerig / fortrød / at Kong Oluff Haraldssøn

haffde saa tuungit Norge vnder sig / som hannom vaar tildeelt / Oc bleff derfor en wfred imellom Suerige oc Norge / saa at huer lagde øde for den anden / huad de mest kunde offuerkomme: Da klagede Bønderne paa baade sider / den store skade dennom skede / formedelst den wfred / Oc begierede at de maatte nyde Fred / oc søge huer andre om deris Næring / Thi de kunde icke myste huer andre: Der bleff da handlit til Fred oc Enighed / met saadane vilkaar / At Kong Oluff Haraldssøn / fick Aastrid / Kong Oluff Fønskis Søster til Dronning / Oc der Kong Oluff Haraldssøn / oc Kong Oluff Fønske aff Suerig / vaare forenede / oc Fred imellom Landene / Da drog Kong Oluff Haraldssøn omkring alt Landit / oc randsagede / huorledis de hulde Christendommen / Oc straffede strengelige offuer dennom / som icke holt huad hand paabudit haffde / Saa at mange rømde Landit siden de icke selff maatte raade / oc bleff der-

for tuedract vdi Landit / Saa at der røm-
de mange ypperlige Mend til Engeland/
til Kong Knud den Rige / oc klagede / at
ingen maatte nyde sin frelse vdi Landit/
for Kong Oluff Haraldssøn / Oc
meente/ at de vilde heller vere vnder Dan-
marckis Konning/ som de haffde før verit/
Paa det at de maatte diss heller raade den-
nom selff. Effter saadane raadslag / da
sende Kong Knud den Rige / sine Ambe-
saatter til Norge/ oc vaar begierendis/ At
Kong Oluff Haraldssøn skulde kom-
me til hannom/ oc tage Landit aff hannom
i Forlæning/ oc giffue slig Skat der aff/
som Jarlene tilforne pleyede at giffue
der aff/ oc sagde / At Norge vaar hannom
Arffuelige tilfalden / effter hans Broder
Suend Tiueskægg. Kong Oluff
Haraldssøn / suarede Ambesaatterne
saa/ At Gorm den gamle vaar Konning
offuer Danmarck alleniste/ oc veldig nock/
men de andre Konger Harald Gorms-
søn/

søn / Suend Haraldssøn Tiue-
skægg / haffde det mere met vold end met
ret / oc fuldit fra Norrigis Rige / fra mine
Forældre / vdi nogle Aar / Oc vil ieg nu
verie mit Fæderne Rige for hannom / met
Skiold oc Spiud / saa lenge mit Liff er /
Oc skal ieg aldrig giffue Kong Knud /
eller nogen anden Skat der aff / Oc der
met fore Ambesaatterne hiem / oc sagde
Kong Knud suar igen paa sine ærinde /
Kong Knud den Rige / bleff fortørnit aff
disse suar / oc sagde / at Kong Oluff Ha-
raldssøn / skulde vel fornemme / at hand
skal haffue saa mange raad behoff / som
hand haffuer Sidebeen / oc end før end
hand troer. Effter denne forne handel /
kom der rycte aff Engeland / at Kong
Knud den Rige samlede en stor hob Folck /
oc vilde drage til Danmarck vdi Foraarit.
Da sende strax Kong Oluff Haralds-
søn Digre / sine Ambesaatter til Kong
Amund vdi Suerige / oc lod hannom
for-

forstaa / at Kong Knud den Rige / haffde vdi sinde / at vilde tuinge Norge vnder sig / Oc der som det skede / da lode hand sig icke nøye / vden hand fick Suerige til met / Derfor vaar det raadeligt / at de forbunde sig tilhaabe / imod Kong Knud / huilckit de oc giorde. Den samme Sommer der effter / drog Kong Knud til Engeland igen / oc sette haarde Knud sin Søn / oc met hannom Vlff Jarl / sin Søstersøn / (Vlffs Fader vaar Torckil Spracke-leg /) til at verie Landit for wfred.

DEr Kong Knud den Rige / vaar fa-ren til Engeland / kom der wenighed imellom Kong Oluff Haralds-søn / Oc de fire Brødre / som vaare / Tordberg Arnesøn / Find Arnesøn paa Egge / Kalff Arnesøn / oc Arne Arnesøn / De vaare de ypperste met Erling Skialgsøn paa Sale / som vaa-re vdi Norge den tid.

Det

DEt begaff sig at Kong Oluff Haraldssøn/ haffde liust Tordberg Arnesøn/ vdslag oc Fredløs/ for hand holt Sten Skafftesøn hos sig/ imod Kongens villie/ som oc vaar Fredløs/ Da forsamlede de Brødre sig/ oc droge til Trundhiem/ oc lagde sig met deris Folck ved Agdenes: Da foer Find oc Arne først til Kongen/ oc bøde bod for Tordberg Arnesøn/ oc Sten Skafftesøn/ at de maatte beholde Liff oc Lemmer/ Men Kongen skulde selff raade/ huor stor boden skulde vere: Da suarede Kong Oluff vredelige/ oc sagde/ Mig siunis at i komme saa stercke/ saa at i ville selff raade halff met mig/ Men ieg haffde icke formodit saadant aff eder/ Heller troer ieg at Erling paa Sale/ haffuer verit Aarsage der til. Da suarede Find Arnesøn/ der som i icke ville tage dennom til Fred/ som wi nu biude/ Da ville wi alle fare til Kong Knud den Rige/ met alt dette Folck wi haffue:

haffue: Da saa Kongen paa hannom/ oc sagde/ J Brødre skulle suere mig en Eed/ at i skulle vere mig hulde oc tro/ Følge mig inden Lands oc vden/ oc icke skillis ved mig vden min vilie/ Oc skulle icke døllie det for mig/ om i vide at der er Suig eller Forræderi paa min Hals for Rigit: Da ginge frem Tordberg/ Find/ oc Arne Arnesøn/ oc sore Kongen den Eed/ Men Kalff Arnesøn/ oc Erling Skialgsøn/ vilde icke suere/ men huer drog hiem til sit/ Find Arnesøn bleff altid hos Kongen som hans ypperste Raadgiffuere.

NOgen stund der effter/ lod Kong Oluff Haraldssøn/ Vdbiude Ledingen offuer alt Norge/ met all den Mact hand kunde affsted komme/ Torder Hund i Barkø/ Hand giorde sig rede met all Macht effter samme Bud: Der Flaaden vaar rede/ Da tøffuede Torder Hund nogen stund/ oc Seylede effter/ oc lagde til Søes/ oc Seylede til

Engeland til Kong Knud / oc sagde han= nom visse Tidinde fra Kong Oluff Ha= raldssøn / Men Kong Oluff Ha= raldssøn / drog langs Lande / oc samlede Folck: Der hand kom Synder for Jede= ren / da vaar Elling Skialgsøn / dra= gen til Kong Knud met Fem Skib / oc vaare alle Landzhøffdingerne met han= nom / vden de som før haffde rømt til Kong Knud. Men Einer Tambe= skelffuer / bleff hiemme til sit egit / Thi hand haffde ingen læn aff Kongen. Da drog Kong Oluff Haraldssøn til Dan= marck / til Sieland / Oc Kong Amund i Suerige / drog vdi Skaane / Oc røffue= de oc brende alt det de offuerkomme / som icke vilde gaa dennom til haande.

Knud den haarde / oc Vlff Jarl / Torgil Spreckelegs søn / haff= de da rømt til Jullland / Oc samlede der Folck / at verie Landit for de Norske / Thi at Knud den haarde / haffde ladit

tage sig til Konge / saa gaat som imod sin Faders villie / der til halp Vlff Jarl / oc Emme Dronning.

KOng Knud den Rige / haffde faait visse Tidinde / At Kong Oluff Haraldssøn / haffde forsamlit megit Folck / oc vaar paa veyen til Danmarck: Da lod hand oc berede en stor Skibs Flaade / oc giorde Haagen Jarl til en Høffuitzmand offuer Folckit / nest sig / oc seylede fra Engeland / oc komme met beholden Reyse til Danmarck / vdi Limfiord / der som Knud den haarde / oc Vlff Jarl / laae for met stor forsamling aff Landfolckit / Thi bleffue de mistrøstige / oc meente at Kong Knud den Rige / vilde hæffne det som de sig haffde faaretagit / Dog formedelst Dronningens bøn / gaff hand dennom venskaff / oc saa giorde de sig rede met all matt / oc følgede Kong Knud den Rige / oc lagde til Øresund.

DEr Kong Oluff Haraldssøn/ oc Kong Amund Oluffssøn/ spurde/ At Kong Knud den Rige/ vaar kommen aff Engeland/ met en woffueruindelige Hærr/ Da Seylede de Øster met Skaaneland/ Røffuede oc brende huor de fore frem/ oc komme til den sted som kaldis Aaen Helge/ oc finge visse Tidinde/ at Kong Knud den Rige drog effter dennom/ der de laae ved Aaen Helge nogle dage/ Da tog Kong Oluff Haraldssøn/ en stor hob Folck met sig/ oc gick offuer Skoffuen til Vandit/ som Aaen løber aff/ oc lod hugge stor Ved vdi Aamunden/ oc fylte den op met Steen/ Tørff oc Grud/ Saa at de stemmede Vandit saa høyt/ at det gick offuer alle Marcke/ oc lod graffue mange smaa Aaer vdi det store Vand. Der Kong Knud den Rige fick spurt til deris færd/ Da drog hand met all sin Hær til dennom. Der Kong Amund Oluffssøn saa/ at Kong Knud den Ri-

ge kom met en woffueruindelig Hærr/ Da lagde hand sig vdaff Haffnen/ oc lidit Øster met Landit/ oc giorde sig rede met alle sine Skib/ lige som hand vilde giffue oc tage/ Oc sende saa bud til Kong Oluff Haraldssøn/ at Kong Knud vaar nu kommen/ Da lod hand opbryde Dammen: Men Kong Knud den Rige/ lagde ind vdi Haffnen met saa mange Skib/ som rom kunde faa/ Dog laa største parten vden for/ Thi hand vilde icke slais imod Quelden/ Om Morgenen i Liusningen/ da vaar megit Folck gaait paa Landit/ at vilde besee sig/ J det samme kom der saa suaart Vand met fossefald/ oc stor Ved/ saa at der bleff alt det Folck paa Landit vaar/ dissligiste mange Skib met Folck oc alt/ vden saa mange som kunde hugge deris Ackere/ Men det store Skib/ som Kong Knud den Rige vaar selff paa/ dreff for Strømmen imod de Suenske/ oc Norske Skib/ Der de kiende Skibit/ da lagde de omkring Skibit met deris Skib/ Oc bleff

der it hart Slag aff / J det kom Vlff Jarl Spreckelegs søn / met sit Skib / oc lagde Mandelige tilhobe / Der de saae / at deris Mact icke kunde staa Kong Knud imod / da lod Kong Oluff Haraldssøn sende sine Skib til Kalmarn / met hues andit hand icke kunde faa met sig / oc drog selff offuer Land op igennom Smaalandene / oc saa til Westergylland / oc der fra ind vdi Wijgen / oc saa Nord til Sarpsborg / oc lod der rede til Wintersæde / Da gaff hand alle Rigens Høffdinger hiemloff / vden Tordberg / Find / oc Arne Arnesøn / dennom holt hand vdi størsteære hos sig. Der Kong Knud den Rige spurde / at Kong Oluff Haraldssøn / vaar dragen til Norge / Landeueyen igennom Suerige / Da gaff hand Elling Skialgsøn Orloff / at drage til Norge / oc fick hannom megit Guld oc Sølff / At beuilge Folckit met sig til tieniste. Der Kong Oluff haffde verit vdi Sarpsborg til offuer Jul / Da bleff hannom det vnder-

deruist / At Torder Oluffssøn / haffde tagit Penninge aff Kong Knud / da drog hand til hannom / oc lod hannom affliffue / For denne Gierning / bleff hand hadit aff all hans slect / Torder Oluffssøn vaar Kalff Arnesøns Steffsøn / oc Tord Hund vdi Biørkø / vaar hans Moderbroder / Effter dette bleff Folckit saa gaat som Oprørsk vdi Landit / Saa at Kong Oluff Haraldssøn fornam / at hand ingen Troskaff haffde aff Indbyggerne.

KOng Knud den Rige drog til Norge / met en suaar stor Skibs Hærr det samme Aar / oc tog alt Landit ind / oc vende icke før end i Trundhiem / Oc der bleff hand til Konge tagen offuer alt Norge / oc gaff hand Haagen Jarl sin Søstersøn / alt Regimentit der offuer / Oc Knud den haarde sin Søn / gaff hand Danmarcks rige / Der Haagen Jarl vaar kommen i Regimentit i Norge / da giorde hand Einer Tambeskelffuer til den ypperste i Landit nest sig /

Der effter at Kong Knud den Rige vaar Seylit Nord omkring til Trundhiem/ da komme de Østen til/ som vaare sent effter Skibene vdi Kalmarn/ som der vaar op=lagde/ oc lagde ind til Opslo/ Oc laa der saa lenge/ at Kong Knud den Rige vaar faren til Danmarck igen/ Oc haffde hand da faait alt Norge vnder sig/ vden Suerd=slag.

DEr Kong Oluff Haraldssøn/ fick spurt/at Kong Knud den Ri=ge vaar dragen ned igen/ da giorde hand sig rede met det Folck hand kunde faa/ oc drog langs Lande Norder at/ Der hand kom omkring Jederen/ da kom hannom Erling Skialgsøn imod/ met mange Skib/ Der hand kiende Kong Oluff Haraldssøns Skib/ da giorde hand Seyl/ oc Seylede fra Flaaden met en Snecke/ Der hand naade hannom i Buck=nesund/ da lagde de sammen/ oc bleff der it stort Mandfald paa baade sider: Effter=di at Erling Skialgsøn vaar met it

Skib/

Skib/ oc de andre met mange Skib / Da
bleff der slagit altsammen paa Skibit/
vden Erling Skialgsøn / hand veriede
sig saa Mandelige / at ingen viste at sige
aff / at en Mand haffde saa lenge staait/
oc vilde huercken fly / eller begiere Fred:
Da sagde Kong Oluff Haraldssøn/
Vilt du haffue Fred Erling : Hand
sagde Ja / oc lagde saa ned sit Suerd / oc
Skiolden / J det da støtte Kong Oluff
Haraldssøn hannom i Kinden/ met sin
Øxe hiørne/ oc sagde / Mercke skal ieg dig
din Guds Forrædere / Vdi det samme da
spranck Aslag Fitilskal frem / oc hugg
Erling i Hoffuedit met en Øxe / saa at
hand styrte død ned til Jorden : Da sagde
Kong Oluff Haraldssøn til hannom/
Nu hugst du som en arm Mand / Nu hugst
du Norge vdaff mine Hender / Da suare-
de Aslag / Herre / Jeg meente / at ieg
haffde huggit Rigit til dig / oc icke fra dig/
J det kom all Skibsfloden effter / oc fun-
de Erling død ligge paa Marcken / Oc

de som efftterkomme / annamede Ligit / oc førde det til Sale / oc lode det sømmelige begraffue.

DEr effter drog Kong Oluff Haraldssøn langs Lande / Norder om Stad / Der fick hand Tidinde / at Haagen Jarl / oc Einer Tambeskelffuer / komme Norden til met it stort tall Folck / Da rømde hand ind vdi Todesiord paa Sundmør / oc haffde hand met sig Aastrid sin Dronning / oc sin Daatter Vlffuille / disligiste sin Søn Magnus / (som siden bleff Konge offuer Danmarck oc Norge /) oc reyste der fra til Fieldz / oc kom frem til Ennebu / paa Lesbion / der fra til Guldbrandsdal / oc saa til Hedemarcken / oc døden fra Hedemarcken / til Wermeland / oc vd til Søes til Nercke / der tøffuede hand til Foraarit / oc drog saa der fra vdi Rysland / til Jarleff Konning / som aatte Aastrid Dronnings Søster / som hed Ingeborg / oc bleff der nogle Aar / oc haffde

dog

dog stor attraa til Rigit igen/ Kalff Ar-
nesøn/ oc Biørn Stallere/ finge for-
loff at drage tilbage igen vdi Landit/ men
Tordberg/ Find/ oc Arne Arnesøn/
de fulde Kong Oluff Haraldssøn vdi
Ryßland/ Oc bleffue der altid hos Kon-
gen/ til hand drog vdi Landit igen/ Men
Kalff Arnesøn/ gaff sig til Haagen
Jarl/ oc bleff en Regenter nest hannom
vdi Norge/Men Biørn Stallere/ foer
hiem til sit egit/ oc sad der stille/ oc haffde
ingen forlæning vdi Landit. Den samme
Sommer der effter drog Haagen Jarl
til Engeland/oc hente sin Festemø/ oc bleff
seent rede/ oc løb aff om Høsten til Norge/
der bleff hand met Mand oc alt/ saa at der
spurdis aldrig til hañom/den tid at Biørn
Stallere fick spurt de Tidinde/ at Haa-
gen Jarl vaar forgaait/ da rede hand sig
til/ oc drog hastelige aff Norge/ oc til Ryß-
land/ oc sagde Kong Oluff Haralds-
søn/ at Haagen Jarl vaar bleffuen/
oc

oc Landit vaar Høffding løs / oc sagde/ at Norge stod da lettelige til at tuinge vnder hannom. Da giorde Kong Oluff Haraldsøn sig rede / oc steg ind vdi smaa Skib / oc kom frem vdi Gylland / oc Kong Amund aff Suerige hans Suoger / kom hannom til hielp met it stort tall Folck / Dissligiste kom hannom til hielp Harald Suordsøn / Kong Oluff Haraldsøns halff Broder / met all den hielp hand kunde affsted komme / Oc hand vaar da icke kon Femten Aar gammel / Der kom hannom oc til hielp Dager Ringsøn / som oc vaar kommen aff Konge Slect / vdi Norge met Tolff hundrit Mend / vel Vebnede / Oc tilforne haffde Kong Oluff Haraldsøn / Tolff hundrit Mend forsamlede vdi Suerige : Der kom oc til Kong Oluff Haraldsøn / To duelige Kiemper / den ene hed Torer Gausche / den anden hed Affuerfaste / met Trediue andre Kiemper / som tit oc offte vaare brugede

gede vdi Krig/ Met dette Folck drog hand igennem Jempteland / oc Wester offuer Kollen/oc døden vd til Staff/ der fick hand spurt sandelige / huor hand monne møde Fienderne / Der besaa hand sit Folck / da haffde hand Tre tusinde Mend / vel Vebnede / som da vaar sed vdi Landit/ Oc hand skickede sit Folck vdi Aarden / saa at Kongens Banner skulde fare mit vdi Hoben/ met hans egit Krigsfolck / Men Dager Ringsøns Banner / paa den høyre side met sit Folck / Men paa den venstre side/ skulde fare det tredie Mercke/met det Folck aff Suerige / Paa det at huer Landsfolck kunde kiende huer andre best / Oc det vaar deris Løssen / Frem Christi Mend / Kors Mend / oc Kongens Mend: Saa droge de hastelige vd / til de komme til Stickelstad/ Oc der møtte dennom den Forsamling aff Bønderne / Da sagde Kong Oluff Haraldsføn / Endog Bønderne ere fast flere end wi / da lader oss staa Mandelige/ Thi Gud hielper den som ret haffuer / Torder Folesøn / førde Kongens Mercke/

cke / Kong Oluff Haraldssøn haffde en forgylt Hielm paa Hoffuedit/ En huid Skiold met it forgylt Kaars / Vdi sin Haand haffde hand en Kesiæ/ oc it bittert Suerd ved sin Side/ som hed Neiter/ Haandfangit vaar rørt met Guld / oc en Ringbrynie.

NV ville wi see paa den anden side/ Der Haagen Jarl vaar bleffuen til Søes / oc Norge vaar vden Regentere/ som før er rørt / Da haffde de Høffdinger i Norge / allesteds deris Bespeydere vde / oc vilde vide / om Kong Oluff Haraldssøn vaar til sinde / at ville drage vdi Norge igen / Oc der de finge spurt / at Kong Oluff Haraldssøn vaar kommen til Suerige/ Da lode de skere op Tingbud offuer alt Landit / saa at de samlede en stor hob Folck tilsammen offuer alt Landit/ Elling Skiagsøns Sønner paa Sale / droge Synder met Landit met all den Mact der vaar for dennom/

nom / oc ventede at Kong Oluff vilde paa den side drage ind vdi Landit / Aslag vdi Findø / oc Elling paa Gierde / droge Nord paa met all den Mact / som de finge Nord for sig / Thi disse haffde loffuit Kong Knud den Rige / at de skulde komme Kong Oluff Haraldssøn aff dage / om det ellers vaar mueligt / Oc der de Herrer i Norge spurde for sandingen / at Kong Oluff Haraldssøn vilde drage igennom Jempteland offuer Køllen / Da steffnde de tilhobe i Trundhiem en stor hob Folck aff Adelen oc Bønderne / saa at der vaar mere end Ti Tusinde Mand / Norden oc Synden aff Landit. Da bleff sameyckt / at Kalff Arnesøn paa Egge / Tord Hund paa Bierckø / oc Harreck paa Tiøtten / skulde raade oc vere Høffuitzmend for Folckit / Oc huer aff dennom rettede it Banner op / met all den Mact som vaar Nord vdi Landit i Ryfylcke / Haardeland / Sogenfylcke / oc Fierde Fylcke / rettede det fierde Banner op / oc droge saa imod

huer

huer andre ved Sticklestad / Oc der Kong Oluff Haraldssøn / oc Karl Arnesøn / komme saa nær / at de kunde kiende huer andre / Da sagde Kongen til Kalff Arnesøn / Jeg haffde icke troit dig der til Kalff / at du skulde saa møde mig / Wi vaare io Venner / den tid wi skildis ad paa Sudmør / oc ere her Tre dine Brødre hos mig / Oc staar det dig derfor ilde / at du fører affuinds Skiold imod mig / Kalff suarede / Herre / Jeg vaar nødt til at giøre Fred met dennom / som ieg skulde bo vdi Landit met / Derfor maa nu huer staa sin Lycke / som huer er kommen / Dog haffde ieg heller gierne seet / at Fred haffde verit giort imellom oss. Da suarede Find Arnesøn / Naarsomheldst at Kalff Arnesøn min Broder / suarer altsombest / da tencker hand vdi Hwen altsomuerst : Oc i det samme raabte de paa baade sider / Kongens Folck raabte / Frem / Frem / Christmend / Kaarsmend / oc Kongensmend frem / Paa den anden side / Frem / Frem / Bondemend /

mend/ oc Bomend / Oc eggede huer andre frem saa fast / at der falt en stor hob Folck paa baade sider: J denne første tiløb/ bleff slagen aff Kongens Mend / Arnliot Gellim / Toreg Gausche / Auffuer Faste / met deris Selskaff/ Dog haffde huer aff dennom nederlagt for sig To/ Tre eller flere / Der Kongen saa sit Folck falde saa fast/ Da bad hand Torder Fioleson/ træde flux frem met Bannerit / oc hand fulde selff effter saa Mandelige/ at Bønderne ræddis/ oc vigede vnden/ Oc hugg hand til Torger paa Quistad / tuert paa Ansictit / at söndergick Helmen / tuert igennom Hoffuedit / ved Dynene / saa hand styrte død ned : Da sagde Kongen / Jeg viste vel det skulde saa lyckis met din wtro/ Vdi det samme fick Torder Fioleson sit Banesaar / oc sette Merckestangen i Jorden / oc falt der vnder / Da falt oc flere aff Kongens gode Mend/ Torfind/ oc Gitfur Guldbraa / oc haffde de saa Mandelige staait / at huer haffde for sig Tre

eller

eller Fire nedlagt / Vdi den vending kom Dager Ringssøn met sit Banner / oc traadde saa Mandelige frem/ At Bønderne maatte vige/ Kalff Arnesøn / oc Tord Hund ginge oc Mandelige frem/ oc Konning Oluff møtte dennom / Oc hugg til Tord / oc Suerdit vilde icke bide/ Disligiste hugg Tord til Kongen igen / oc skifftede saa nogle hugg tilhobe/ saa Tord Hund bleff nogit Saar vdi Haanden : Da sagde Kongen til Biørn Stallere/ sla du den Hund/der bider ingen Suerd paa hannom / Da slo Biørn Stallere til Tord saa hart met en øxehammer/ at hand slo sig selff til falds/ J det stack Kalff Arnesøn / Biørn Stallere tuert igennom / saa at hand falt død ned til Jorden / oc sagde / saa pleye wi at weigde Biørne/ Tosten Knarresøn/ hugg til Kongen/ oc ramte hannom paa det venstre Been / offuen for Knæit / it stort Saar/strax slo Find Arnesøn/ Tosten Knarresøn ihiel/ oc ved det hugg / støtte

Kongen sig op til en Steen/ oc kaste Suer-
dit / holt sine Hender op / oc bad til Gud/
Da stack Tord Hund til Kongen met it
Spiud / det tog vnder Brønnen op i Liff-
kit/ oc i det samme hugg oc Kalff Arne-
søn til Kongen paa venstre Side/aff Hal-
sen/Disse Try Saar haffde Kong Oluff
Haraldssøn Digre / som hannom dreff
til døde/ Der Kongen vaar falden/ da falt
oc meste parten aff Folckit / foruden Da-
ger Ringssøn/ hand holt end da Slagit
saa Mandelige / oc søcte saa hart frem / at
Bønderne maatte vige for hannom / huor
hand kom frem / Da kom Kalff Arne-
søn / Tord Hund / oc Harreck paa
Tiøtten/met deris hob Bønder til vndset-
ning/ oc bleffue de hannom da forstercke/ saa
de finge offuerhaanden/oc Dager Ring-
søn maatte rømme Marcken/ da rømde oc
alle huer som kunde / Oc vaar den største
part Saargiort / oc somme vaare saa mø-
dige oc trætte / at de icke kunde rømme /
icke heller de som Marcken beholt / kunde

nogit forfølge Fienderne / fordi de vaare saa amectige / oc mactsløse.

KOng Oluff Haraldssøn / falt paa Sticklestad om Onsdagen / 4. Calendas Augusti, der Klocken vaar mellom Je oc Tolff / Der hand haffde regerit Norge vdi Femten Aar / 1028. Kong Oluff Haraldssøn som kaldis Digre / haffde mest sin verelse vdi Trundhiem / den tid hand sad Fredelige vdi Landit / oc lod hand opbygge Kongs Gaarden / oc lod giøre en stor Sal / met Dørre paa baade ender / Kongesædit lod hand berede mit paa Gulffuit / Paa den ene side sad Biscop Grimkell / oc der nest hans Lærde Mend / Paa den anden side sad Kongens Raad / Ret tuert offuer fra Kongen sad hans Marsk Biørn Stallere / Oc dernest fremmede ypperlige Mend / som komme til hannom / Huilcke hand lod altid vel tractere / Naar hand vilde giøre sig glad / da sad hand gierne hos Skorstens Jld. Hand haffde altid met sig vdi daglige tieniste Trysinds-

tiue Hoffsinder / der til Tredive Mend / som alting skulle bestyre til Kongens behoff / huad der behøffuedis / Der til saa mange Arbedsfolck som behoff giordis / vndertiden flere / oc vndertiden færre. Det vaar Kongens daglige øffuelse / At hand stod betiden dags op / Oc strax hand haffde toit sig / gick hand i Kircken til Ottesang: Siden sad hand Rettergang met sine gode Mend / offueruejede Rigens gaffn oc beste / oc lod oplæse den Low / som Kong Haagen Adelstein / haffde før set vdi Norge / i Trundhiem / Oc met de visiste Mend vdi Landit deris Raad / fra tog hand / oc tilsette / det som hannom siuntis Landit kunde vere nytteligst: Dissligiste sette hand Christen Retten met Biscop Grimkils / oc andre Lærdemends Raad / oc vende sin største flid til / at indføre den rette Tro vdi Landit / oc vende Folckit fra Hedendommen / Kong Oluff Haraldssøn / vaar en tuctig Mand / viste vel at Regere sit sind / Talede sactelige oc mild / Dog vaar hand en saare haard Mand til at straffe /

 huem

huem der icke holt huad hand paabød / Hand lod oc skicke lærde Mend til Jßland / Orckenø / Færø / oc Hietland / At Predicke den rette Tro for dennom / Oc vaar det hans største villie oc forset / at hand vilde slet ødelegge alt vildfarelse / som vaar vdi Land oc Riger. Oc vil ieg her met lade vere / oc icke mere sige om hans Jordefærd eller Jertegen / som siden ere skreffne om hannom.

DEr Kong Knud den Rige fick spure at Haagen Jarl vaar bleffuen til Skibs / oc kom icke til Norge igen / oc Landit vaar Høffdinge løst / som før er rørt / Da skickede hand sine Sendebud til sin Søn / som hed Suend / huilcken hand haffde afflit met Alffinne Alffrings Jarls Daatter / som da vaar paa Julim i Lanteuenden / at hand skulde fare til Norge / oc anname Rigit / oc Konge Naffn: Da drog Suend til Norge / oc hans Moder Alffinne fulde hannom / oc kom op vdi

Wigen /

Wigen/ oc bleff tagen til Konge paa huere Laugting / oc vende icke før end hand kom til Trundhiem/ oc bleff der ocsaa tagen til Konge effter Landsens skick / Da begynte hand strax at sette ny Low vdi Landit/ effter Danske Low oc Regimente / Oc vdi mange Artickle fast strengere / Oc der aff bleff stor Tuedract vdi Landit imellom Indbyggerne / som Øffuerste vaare vdi Raad imod Kong Oluff Haraldssøn/ oc de andre vdi Landit / som straffede dennom / oc sagde : Nu haffue wi fangit den store gunst/ venskab oc gaffuer / som Kong Knud den Rige loffuede Eder for / at i haffue afslagit Kong Oluff Haraldssøn fra Rigit / Oc der met begynte ale Folckit vdi Landit / at tillegge Kong Suend it hart røcte / Oc meente de at hans Moder Alffinne vaar der mest skyldig vdi.

KOnning Suend Knudssøn/ haffde raadt for Norge i nogle Aar/ oc vaar

vng baade til alder oc raad / Derfor vaar hans Moder høyest i Raadit met hannom / Det fortrøde Rigens indføddе Edlinger storlige / oc forskreffue derfor it Mode dennom selff imellom / oc vaare der vdi de ypperste / Einer Tambeskelffuer / oc Kalff Arnesøn paa Egge / Huilcke oc bekiende / at de haffde forseet sig der vdi / Dissligiste at Kong Knud haffde icke heller huldit de ord / som hand dennom haffde loffuit / thi de finge icke størrе Velde vdi Landit end de haffde tilforne / oc de derfor ingen hielp vilde giøre Koning Suend / huercken til Land eller Vand / vden huer drog hiem til deris egit Hus. Der Kong Suend Knudssøn haffde verit Konge vdi try Aar offuer Norge / da kom det røcte / at Kong Trygge / som sagde sig at vere Kong Oluff Tryggesøns Ecte Søn / kom Vesten offuer Haffuit / met it stort tall Folck / Da forsamlede Kong Suend / all den Mact som hand kunde faa vdi Landit / oc drog imod Kong

Trygge Oluffssøn / oc fundis de paa baade sider vdi Bucknesund / oc droge tilhobe / oc bleff der it stort Mandfald paa baade sider / Dog paa det sidste falt Kong Trygge Oluffssøn der vdi Sundit / hart hos som Erling Skialgsøn haffde faldit tilforn / Oc effter dette Slag bleff god Fred vdi Landit / oc sad Kong Suend den Vinter offuer / Synden for Lindesneß vdi Norge.

Einer Tambeskelffuer / oc Kalff Arnesøn / vaare altid tilhobe vdi Raadslag om Vinteren / oc fundis vdi Trundhiem / Da kom it Sendebud til dennom fra Kong Knud / oc vaar begierendis / at de skulde sende hannom Tre Tylter met stercke Bredøxer / vel giorde / Kalff Arnesøn suarede / Jngen Øxer sende wi til Kong Knud / Men sig hannom / at wi skulle faa hans Søn Kong Suend / saa mange Øxer saa hannom skal icke tyckis at fattis. Effter denne han-

 del

del oc raadslag/ begynte Einer Tambeskelffuer/ oc Kalff Arnesøn/ om Vaaren at giøre sig rede met de beste Mend aff Trondelagen/ oc droge offuer Køllen til Jempteland/ oc saa til Helsingeland/ der fra til Suerig/ oc droge om Sommeren til Ryßland/ oc sende Bud til Kong Jarleff/ oc lode tilbiude Magnus Oluffs Søn/ at de vilde tage hannom met sig til Norge/ oc giøre hannom all den bistand vdi Landit/ til at faa sit Fæderne Rige igen/ oc bliffue deris Konge/ Der Kong Jarleff/ oc Magnus Oluffssøn/ hørde disse Tidinder/ Da gaffue de dennom Leide/ at de komme til Ords met dennom/ Oc der de komme/ racte de Magnus Oluffssøn deris Haand/ oc bleffue hans Sorne Mend/ Oc Magnus Oluffssøn loffuede dennom Trygked/ met Breff oc Segl/ At Kalff Arnesøn/ oc andre/ som haffde verit imod hans Fader Kong Oluff Haraldssøn paa Stickle-

stad/

stad/det skulde de aldrig vndgielde/oc Kalff Arnesøn skulde vere Magnus Oluff søn vdi Faders sted / til at raade det beste vdi Landit / som Kongen oc Rigit kunde vere gaffnligt.

Magnus Konning / den gode Sten Oluffssøn / begynte sin ferd aff Ryßland/oc kom til Suerige/om Vaaren/oc haffde met sig megit Folck som hand haffde samlit vdi Suerige / oc drog igennom Helsingeland til Jempteland/oc saa der fra offuer Køllen ned til Trundelagen / oc gick alt Landit hannom til haande/huor hand drog frem/Oc alle de Befalnings mend / som Kong Suend haffde i Landit/ de rømde/ Oc der vaar ingen som stod hannom imod/ Oc drog hand strax til Trundhiem/oc lod opsette Øyre Ting/oc bleff Magnus Oluffssøn / der tagen til Konge offuer alt Landit/ som hans Fader haffde tilforn / Oc lod vdbiude Ledingen offuer alt Trondelagen/ oc forsamlede en stor hob Folck/Da vaar Kong Suend

paa Sundhaardeland / Oc der hand fick disse Tidinde / lod hand vdbiude all Menigheden / met Skib oc Folck / oc gaff for at hand vilde verie Landit for Magnus Oluffsšøn / Der Menigheden hørde at Magnus Oluffsšøn vaar kommen i Landit / suarede de hannom føye der til / Men somme sagde sig / at ville følge Kong Suend / Men somme sagde Ney / Den største part tagde quer / oc suarede intet / Da sagde Kong Suend til sine gode Mend / Mig siunis som her skulde vere en føye Troskaff hos dette Folck / Thi de ere faa som ville følge / de andre sige Ney eller tie stille / Derfor er dette mit raad / at wi sette ingen Trygհed til dennom / Wi ville heller drage did / som wi kunde faa trygg hielp / dette samtyckte alle Kong Suends Mend / Oc hand drog saa Synder met Landit ned til Danmarck / til sin Broder Kong Knud den haarde / oc bleff der vel vndfangen.

Kong

KOng Magnus Oluffssøn/foer den Høst / alt Østen til Lands enden/ oc bleff tagen der til Kong offuer alt Landit / Den samme Høst bleff Kong Knud den Rige død vdi Engeland / der hand haffde verit Konge offuer Danmarck vdi Siu oc tiue Aar / oc offuer Engeland vdi Fire oc tiue Aar / offuer Norge i Siu Aar/ Oc bleff Harald Knudsbroder/ tagen til Konge igen offuer Engeland / Den samme Vinter der effter døde Kong Suend Alfeingssøn vdi Danmarck/ Da Regerede Kong Magnus offuer Norge / oc Haarde Knud offuer Danmarck.

DEr effter om Vaaren/ da vdbøde de paa baade sider Ledingen/ oc lode sig høre / at de vilde mødis ved Bahus Elff / Oc huer drog paa veyen imod huer andre / Da effterdi at Kongerne vaare baade vnge vdi deris Barndom / da lod huer deris Raad beskicke huer andre / oc vilde gierne handle til freds Rigerne imel-
lom/

lom / Oc bleff da giort saadan Freds vil-
kaar/ at Kongerne sore sig i Brødreskaff/
oc giorde Fred imellom Rigerne/ saa lenge
de leffde / Oc der som en aff dennom døde
foruden Søn/ effter sig/ da skulde den som
effter leffde/ tage baade Land oc Riger eff-
ter hañom. Denne forbindelse oc vilkaar/
Sore Tolff de ypperste oc fornemste aff
huert Rige / at saa wbrødelige holdis skul-
de / Der met skildis Kongerne gode Ven-
ner ad/ oc huer drog hiem til sit Rige.

KAlff Arnesøn paa Egge / vaar den
ypperste vdi Landit/ oc raadde mest met
Kong Magnus / da vaar der nogle som
fortrøde det / oc gaffue Kongen for / At
Kalff Arnesøn / haffde verit den største
Fiende imod hans Fader paa Sticklestad/
Nogen stund der effter / vaar Kong
Magnus til Gæst vdi Weredal/ paa
Houg / oc sad Kalff Arnesøn ved den
høyre Haand/ oc Einer Tambeskelff-
uer ved den venstre Haand / Dog hole
Kon-

Kongen mere aff Einer Tambeskelff-
uer/ oc talede til hannom/ Wi ville fare
til Sticklestad i dag/ oc see huor det der er
wordit/ Einer suarede/ Jeg veed føye
der aff/ Men lader Kalff Arnesøn fa-
re met/ Hand veed best/ huorledis der gick
til: Da stod Kong Magnus op fra
Bordit/ oc sagde til Kalff Arnesøn/
Du skalt følge mig til Sticklestad/ Kalff
suarede/ Jeg haffuer der intet at giøre/
eller bestille: Da bleff Kongen vred/ oc
sagde/ Du skalt fare/ Oc da opstod
Kalff Arnesøn/ oc talede hemmelige
til en sin Tienere/ Du skalt hastelige
fare hiem til Egge/ Oc sige alle mine
Tienere oc Suenne/ At de Jndskibe
alt det Jeg haffuer før end Solen gaar
ned/ vdi mine Skib/ saa at de ligge re-
de/ Kongen Red ned til Sticklestad/
oc Kalff fulde hannom/ Da stege de aff
deris Heste/ oc ginge did som Slagit
haffde staait: Da sagde Kongen/ huor
er Steden som min Fader laa falden/

Kalff

Kalff racte Spiudit fra sig/ oc sagde/ her laa hand falden / Da sagde Kong Magnus / huor vaast du da / Kalff suarede/ Jeg vaar her som Jeg nu er/ Kongen suarede vredelige/ da naade du vel til hannom met Øxen / Kalff suarede / Naade Jeg hannom met Øxen : Oc vende sig saa fra Kongen / oc steg paa sin Hest / oc red til Egge/ Da vaare Skibene alle rede/ Hand lagde vd til Søes samme Nat / oc seylede Vester offuer Haffuit / oc holt sig som en Sørøffuere/ tog paa Skotland/ Jrland/ oc Søderøer / Men Kongen red tilbage igen til Houg / oc lod saa legge vnder Kronen / alt det som Kalff aatte / baade løst oc fast/ met flere deris Jordegods/ som haffde verit met i Slagit / imod hans Fader Kong Oluff. Der Magnus Konge haffde regerit Norge i fem Aar/ da døde Kong Harald vdi Engeland / oc Knud den haarde bleff Konge igen offuer Engeland/ effter sin Broder/ Oc regerede hand Engeland met Danmarck tu Aar siden/ oc

saa

saa døde hand/ oc bleff begraffuen hos sin Fader vdi Windeskier/ Jeg meen det er i Rothomago/ Kong Magnus Oluffsøn/ fick spurt de Tidinder aff Engeland/ At Kong Knud den haarde vaar død/ Da sende hand Bud oc Breff til Herrerne vdi Danmarck/ at hand vilde met det første komme til Danmarck/ effter som tilforne vaar forligt Kongerne imellom/ At huilcken som lengst leffde/ den skulde annamme Rigit effter den anden. Kong Magnus giorde sig rede met it stort tal Folck/ oc drog strax til Danmarck/ oc lod tage sig til Konge paa Wiborg Landsting/ offuer all Danmarcks Rige/ oc bleff der lenge paa Sommeren/ met stor glæde.

SVend Vlffsøn/ (hans Fader hed Vlff Thorgyls Sprackelegs søn/ oc hans Moder hed Aastrid/ Suend Tiueskæggs Daatter/) kom til Kong Magnus/ der hand laa i Elffuen/ Oc forhandlede de sig da saa imellom/ At

Suend foer Kong Magnus/ at vere hans Mand/ Oc der met giorde Kong Magnus/ Suend til en Jarl oc Droste offuer Danmarck/ at Regere Landit vdi hans frauerelse/ oc saa drog Kong Magnus til Norge/ oc Suend Jarl til Danmarck/ Oc holt Suend sig vel met Indbyggerne/ saa hand fick der it stort anhang i Landit/ Oc der Suend haffde kommit sig vdi yndist hos huer Mand/ oc met de ypperste/ lod hand giffue sig Konge naffn/ Oc bleff det samtyckt aff mange/ dog icke aff alle.

Kong Magnus spurde/ At de Wendiske aff Julim/ haffde faldit fra Danmarck/ som lenge haffde verit regerit aff Kongerne vdi Danmarck/ Thi Julim bleff byget aff Danske Folck/ Da drog hand aff Norge met stor macht/ oc samlede saa mere til vdi Danmarck/ oc drog saa til Wenteland/ oc belagde Julim/ Stormede oc vant Staden/ Brende

oc

oc ihielslo alt det hand offuerkom i Wenden der omkring.

DEr Suend Vlffssøn (som der effter kalledis Suend Estridssøn/) fick spurt/ at Kong Magnus vaar kommen ned aff Norge/ met megit Folck/ da rømde hand op vdi Suerige/ Oc bleff der saa lenge/ indtil Kong Magnus haffde giffuit sit Folck forloff/ oc vaar selff i Judland.

NOgen stund der effter/ fick Kong Magnus tidinde/ at de Wendiske haffde atter igen forsamlit en stor hob Folck/ oc vilde drage ind vdi Danmarck/ oc hæffne sin skade/ da samlede hand oc all den Mact aff Judland/ oc drog imod dennom: Der kom hannom til hielp Hertug Otte aff Brunsuig (hans Førstinde vaar Sancti Oluffs Daatter/ oc hed Vlffuild/ Kong Magnus Søster/) oc haffde met sig en stor hob Folck/

Der droge de imod Fienderne / oc møttis ved Skotborg / paa Lyskows Hede / Der fulde de huer andre saa haardelige an / At de Wendiske fulde saa tycke/som mand pleyer at slacte Faar / oc kunde de intet blotte sig / oc bleffue de der meste parten nedlagde paa Heden. Der Suend Edstridssøn vaar kommen aff Suerig/ met it tall Folck/ oc Kong Magnus laa i sin Rustning/ da droge de tre gonge tilsammen / oc altid slo Kong Magnus hannom aff / saa at Suend maatte da paa det sidste rømme Marcken / til Suerig igen. Det første Slag stod hos Ree / Andit vden for Aars / Det Tredie ved Helgeneß. Aff disse Seyeruindinger/ bleff Kong Magnus viide berømmit/ Oc bleff siden god Fred vdi Danmarck men hand leffde / oc Regerede Danmarck / oc Norge. Nu vil ieg her met lade betemme om Kong Magnus/oc tale om Harald Haardraade.

Harald/

HArald/ som kalledis Haardraa-
de/ Sancti Oluffs halff Bro-
der paa Moderens side/ Hand vaar
paa Sticklestad i det Slag/ som Sancti
Oluff falt vdi/ oc bleff der ilde Saar/
Hand kom met de andre aff Slagit/ oc
drog strax til Ryßland til Kong Jarleff/
Oc hand tog vel imod hannom/ oc giorde
hannom til sin Offuerste/ offuer alt sit
Folck/ oc fick stor prijs huor hand kom vdi
nogen Krig/ oc bleff hand der nogle Aar.
Der effter drog hand ind vdi Grecken til
Constantinopel, da raadde der for Zoe
Dronning den Rige/ met hindis Søn
Michael Cataphates, eller *Catalactus*,
Der kom hand i Huldskaff met den Krigs-
Første/ som Dronningen brugede til Sø-
es/ som hed Georgius/ oc hørde Dron-
ningen nær til/ Dog saa/ at huer raade for
sine Skib/ Oc der de haffde nogen stund
fulds tilhobe/ da fick Krigsfolckit stor vilie
til Harald/ oc vilde alle gierne følge
Harald/ oc ingen den anden/ oc bleffue

de saa atskilde / at huer foer for sig selff / Oc drog Harald Haardraade / Vester vdi Africam, oc vant der vel firesinds tiue Byer oc Slot / Oc slog der tilhobe en stor suaar hob met Guld oc Penninge / dennom lod hand forskriffue til sine Venner vdi Ryßland til foruaring / Harald Haardraade vaar lenge vdi Greken / i Sicilien / oc i Affrica / oc fick en suaar hob Penninge der / Thi hand røffuede mest de Lande / som mest vaar dyrebare Vare vdi / Der nest tog hand en stor hob Guld oc Penninge met sig / oc drog til Jerusalem / oc til Jordan / oc lagde sig i Jordan / lige som en anden Pillegrim / Oc gaff mange Penninge til den Hellige Graff / oc foer saa atter tilbage til Constantinopel: Der hand vaar nu kommen til Constantinopel igen / da fick hand Tidinde / At Kong Magnus Oluffssøn / raadde baade for Danmarck oc Norge / Da lystede hannom at drage hiem til Norge / til sin Slect / oc opsagde derfor den Huldskaff

oc Tieniste / som hand haffde loffuit Zoe
Dronning : Der Zoe Dronning det for-
stod / da bleff hun fortørnit oc vred paa
Harald / oc vende den sag paa hannom/
at hand haffde vnderslagit sig Guld oc
Penninge/ oc Klenoder/ som Kongen bur-
de at haffue/ Huilckit hand haffde fangit
vdi Krigen / den stund hand vaar Effuer-
ste / Oc klagede hun hannom for Kongen
som hed Constantinus Manomachus,
Hand lod fange Harald/ oc sette hannom
i Fengsel : Om denne Fengsels aarsage/ si-
gis atskillige. Droñing Zoe haffde en Bro-
der daatter hed Maria den vilde Harald
hafft til Ecte/ det vilde Zoe Droñing icke/
Men de fleste sige / at hun vilde selff haffe
hañom/men Harald vilde icke/oc det vaar
den rette Aarsag / Endog hun vende andit
for. Der Harald Haardraade vaar
kom̃en i Taarnit/ oc tuende hans Tienere
met hannom/ Haldar oc Rolff/ Da kom
der en rig Quinde om Natten til Taarnit/
som vaar Haralds gode Ven/ oc hun fick

raad til met Stijer / at hun fick it stercke Thu / oc lod gaa ned vdi Taarnit / oc der met kom Harald aff Taarnit / oc kom til sit Folck igen / oc de Vebnede sig alle / oc opbrøde Husit som Kongen laa vdi / Oc Harald fangede hannom / oc lod stinge baade hans Øyen vd: Dette haffue alle sagt / som met Harald Haardraade vaare vdi Constantinopel. Endog Saxo skriffuer anderledis der om / at hand slo en Drage ihiel vdi Taarnit / oc der met skulde vndkommit. Der Harald Haardraade vaar kommen aff Fengselit / da drog hand offuer igen til Ryßland / til Kong Jarleff / oc der fra til Suerig / der fant hand Suend Estridssøn / som haffde rømt for Kong Magnus ved Helgenes / Oc samme Høst drog Kong Magnus til Norge / der fick hand Tidinde / At Harald Haardraade vaar kommen til Suerige / oc haffde lagt samlaad met Suend Estridssøn imod hannom.

nom. Da ſamlede Kong Magnus Folck tilſammen / at vilde verie Landit for dennom / Da begynte begge Rigens Raad at handle dennom imellom / thi det vaar hart paa baade ſider / Oc bleff der met Fred giort oc forligt / ſaa at Harald Haardraade ſkulde haffue halt Norge met Kong Magnus / Oc ſkifftede Harald der imod Helten aff ſit løſe Guld oc Penninge met Kong Magnus / ſom hand haffde forhuerffuit vdi Krigen vden Lands / Oc det bleff kundgiort offuer baade Rigerne / oc ſamtyckt aff Vnderſaatterne paa baade ſider / De regerede baade det Aar Norge / oc huer haffde ſin Hoff. Der Kong Magnus oc Harald vaare nu vdi Norge / da foer Suend Eſtridſſøn ind vdi Danmarck / oc optog all den Rente ſom Kronen tilkom vdi det Aar : Der Kong Magnus det ſpurde / drog hand ned til Danmarck / oc Harald fulde hannom / oc toge alt Landit vnder Kong Magnus / Oc tøffuede de lenge om

Høsten i Judland/ oc bleff Kong Magnus der siug/ Der hand fornam at hans Liff vilde icke lenger vare/ da sende hand bud til Suend Estridssøn/ oc lod hannom Danmarckis Rige op effter sig/ oc sagde/ at Harald Haardraade skulde lade sig nøye met Norge/ da leffuede de paa baade sider best Fredelige/ Der effter drog Harald Haardraade op igen til Norge/ oc bleff tagen til Konge offuer alt Landit/ Men Einer Tambeskelffuer fulde Kong Magnus hans Lijg op til Trundhiem/ oc lod det Hederlige begraffue/ vdi Sancti Clemendz Kircke/ der stod da Sancti Oluffs Skrin/ som først bleff giort.

KOng Magnus/ Sancti Oluffs Søn/ vaar en middelmaade Mand paa vext/ dog Raguoxen/ Rødactid i Synen/ oc Rødactigt Haar/ Haffde it reene Maal/ snar Raadig/ skemtede gierne/ oc gaff gierne/ En duelig Krigsmand/ oc saare

re Vaaben dierff / Haffde stor yndist aff alle / saa at baade Venner oc Wuenner loffuede hannom.

DEr effter kom bud til Suend Estridssøn / at Kong Magnus vaar død / Oc at hand haffde skickit hannom Rigit til haande / Da tog hand all Danmarck vnder sig / oc soer en Eed / at hand aldrig skulde lade sig trenge der fra / den stund hand haffde Liff.

DEr Kong Harald Haardraade haffde ene Regerit Norge it Aar / Da lod hand vdtinge en stor hob Folck aff Norge / oc drog ned til Judland / Brende oc Røffuede huor hand kom frem / Oc drog til Sleßuig / oc brende Staden aff / Der hand haffde nu Røffuit oc Brent alt det der vaar / ocført til Skibs / Oc tilladde Trysinds tiue store Skib / da kom Kong Suend Estridssøn met en stor hob Skib effter hannom /

Kong Harald haffde store Skib/ oc megit ladde/ Men Kong Suend haffde flere Skib/ oc mere Folck/ oc drog flux effter Fienderne/ Der Kong Harald saa/ at Kong Suend drog flux paa hannom/ Lod hand kaste for Bord/ huad der løst vaar/ aff det hand haffde Røffuit/ Der de andre komme effter/ da vilde huer biere aff det som laa oc flød paa Søen/ Der Kong Suend saa det/ bad hand dennom lade det flyde/ oc søge Fienderne/ huilckit de oc giorde: Der Kong Harald saa/ at Skibene droge end da flux effter hannom/ da kaste hand end da vd huad løst vaar vdi Skibit/ Tynder/ Bræder/ oc tomme Kister/ Dissligiste det Folck som hand haffde fangit: Der Kong Suend saa/ at Folckit flødt blant andit wrag/ da bød hand at redde Folckit/ Oc met denne list vndkom Kong Harald/ oc kom til Norge/ Oc Kong Suend drog tilbage til Danmarck. Der Kong Harald vaar kommen op til Norge igen/ da kom der en stor træte

te imellom hannom oc Einer Tambe-
skelffuer / Saa at Kongen bød Einer
Tambeskelffuer til Tinge met sig / Da
lod hand sla Einer Tambeskelffuer
ihiel / met hans Søn Endrid / Der aff
bleff saa stor Tuedract vdi Landit / At
Kong Harald maatte røm̃e aff Trund-
hiem / Der effter kom Find Arnesøn
til Trundhiem / oc raadde dennom / at de
icke skulde giøre nogen opreysning imod
deris Herre oc Konning / oc bleffue de saa
forligte. Men Haagen Jarl drog aff
Landit til Danmarck / til Kong Suend /
oc kom sig der vdi Tieniste / (effterdi Kong
Harald vilde icke giffue hannom Ragn-
ild / Kong Magnus Daatter /) oc vaar
der nogen stund / indtil Orm Jarl døde /
saa drog hand op igen til Norge / oc Kong
Harald gaff hannom Ragnild / Kong
Magnus Daatter / oc der til Jarls
Naffn / met sligt Læn / som Jarlene ple-
yede at haffue vdi Norge / oc bleff siden
hans

hans tro forne Mend. Den samme Sommer der effter / bleff Find Arnesøn til wens met Kongen / oc gaff Kong Harald skyld / At hand volte det hans Broder Kalff Arnesøn bleff slagen / oc rømde da Find Arnesøn ned til Danmarck fra hannom til Kong Suend Estridssøn / Hand tog vel imod hannom / oc gaff hannom Jarldom / oc Halland / at raade offuer / oc vaar der set at beskierme Landit for de Norske.

KOng Harald Haardraade / lod først fundere oc bygge Opslo By / oc sad der offte naar hand vaar icke vdi Krig / Der vaar megit vdi Landit omkring / oc god tilføring / Dissligiste sad hand der nær / til at affuerie imod Kong Suend Estridssøn. Kong Harald sende bud til Kong Suend / oc lod hannom sige / at hand vilde møde hannom ved Elffuen / om Vaaren / oc der skulde de slais / om huilcken der skulde beholde baade Rigerne.

ne. Der effter giorde Kong Harald sig rede / oc drog Synder met Landit / indtil Elffuen / oc siden Synder met Hallands side / til Lofsfiord / met tu hundrit Skib / Alle store oc vel vdrustede. Der kom Kong Suend hannom imod met Try hundrit Skib / Der de Norske saae de mange Skib / da raadde mange til / at de skulde vige tilbage igen / oc sagde / at det vaar icke muelige / at kunde bestaa dennom: Da suarede Kong Harald / før skal her falde den ene offuer den anden / før end Jeg flyer / Oc der met lod hand legge sine Skib til Slags / Hans egit Skib det største fremmerst vdi hoben / Vlff Stallere lagde der nest / Haagen Jarl Iuerssøn / lagde paa den anden Side / met en stor hob Skibe / vel vdrustede / Yderst paa den anden Side / fremlagde de aff Trundelagen / met sine Skib / oc saare vel vdrustede: Kong Suend Estridssøn / skickede sit Skib imod Kong Haralds Skib/

Skib / Men nest hannom fremlagde Find Arnesøn Jarl sit Skib / imod Vlff Stallere / dernest de andre Skib / huer effter som hand kunde fremkomme / oc trengde sig hart til huer andre / dog fore mange Skib løse vden omkring / som icke holt sig blant den store hob / Der effter lode de blæse i Trometerne paa baade sider / oc bleff strax it stort Mandfald paa begge parter / oc begyntis Slagit nogit vd paa Dagen / oc stod all den gantske Nat igennom / Kong Harald skiød saa Mandelige all Natten / at intet bestod for hannom / saa at Kong Suends Skib vaare slet affslagit / vden de som komme for Borde oc kunde Suemme / Haagen Jarl Iuerssøn brugede sig saa Mandelige / Oc hand foer vden omkring de andre Skib / oc ryddede huert det Skib der kom for hannom / Oc huor hand kom frem / der rømde de alle for hannom / huem der best kunde / oc saa lod hand den gantske Nat: Der den store haab saa / at Kong Suends mercke

vaar

vaar faldit/ oc Skibit vaar øde/ da rømte all Hærren/ oc laae der halffierdesinds tiue Skib nest omkring Kong Haralds Skib/ oc vaare de alle ryddede oc øde/ Find Arnesøn Jarl/ vilde icke vige/ oc bleff fangen paa Sundit/ Kong Harald jagede effter dennom/ som flyde/ Men Haagen Jarl Iuerssøn/ laa stille met sit Skib/ thi hand kunde icke jage effter dennom met sit Skib/ for de Skib som laa omkring hannom/ Der hand laa saa stille met Skibit/ da kom der en stor Mand paa en Baad/ oc haffde en siid Hatt paa/ oc Rode til Haagen Jarls Skib/ oc talede til Jarlen/ Jeg vil gierne haffue Liffs frist aff dig/ om du vilt vnde mig det/ Haagen Jarl saa offuer Borde til Manden/ oc kallede to sine Tienere/ oc sagde til dennom/ stiger i Baaden til denne fredløse Mand/ oc følger hannom til Karl Bonde/ oc bed hannom faa hannom den Hest oc Sadel/ ieg gaff hannom vdi førdags/ Der de komme frem/ sagde

Karl Bonde / At hand skulde faa huad hand begierede / J det kom Hustruen ind/ oc spurde / huad haffuer her verit thidist i Nat / at saadan raab oc skrig haffuer verit / Jeg hørde aldrig saadant før/ Karl Bonde sagde/Vedst du icke at Kongerne haffue Stridt i Nat / Hun spurde / huem haffuer Seyer: Karl suarede/ de Norske haffue Seyer beholdit/ Hun suarede/ Da haffuer hand endnu flyd igen / Hand sagde/ Icke veed ieg/ huad heller hand haffuer flydt eller icke / eller falden / Da suarede Hustruen igen / Vsle ere wi for Konge/ Hand er baade halt oc rædd : Da suarede den Fredløse Mand/ Icke er Kongen rædder/ men hand er icke lycke til Seyer / Oc haffde hand en Dug / som hand tørrede sig paa / den ructe Hustruen fra hannom/ oc sagde / Det er Bondeligt / at du giør all Dugen til lige vaad/ Da lod Karl Bonde hannom faa Hesten/ oc hans Søn fulde hannom did / som Karl haffde sagt hannom før. Der effter kom Kong Harald did igen / som Slagit haffde staait/

oc

oc lod randsage effter Lijgene/ oc meente at finde Kong Suends Lijg/ der hand fant det icke / Meente hand dog ligeuel/ at hand vaar bleffuen met de andre/ Find Arneſøn bleff fangen / ſom før er rørt/ oc vaar ledd frem for Kong Harald / da vaar Kongen glad / oc ſagde til Find / Nu findis wi her/ oc tilforn fundis wi vdi Norge/ nu haffue de Danſke icke vel ſtaait met dig/ at de haffue ladit dig her effter ſig / baade Blind oc gam̃el/ oc ſagde fremdelis/ Vilt du haffue Liffs friſt/ Find Jarl ſuarede/ Icke aff dig din Hund/ Kongen ſagde/ vilt du haffue Liffs friſt aff Magnus Sønnen min/ oc Frende din / Find Jarl ſuarede/ Huad raader den Hualp for Freden/ Da lo Kongen ad hannom/ oc ſagde/ Vilt du haffue Fred aff Tore / Frencken din/ Find ſuarede/ Er hun her hos dig? Ja ſagde Kongen / Da ſagde Find vredelig/ ſaa at hand icke kunde ſtille ſine ord / men ſagde / Det er icke vnder / at du bedtz ſaa vel i Nat/ men du haffde Mæren hos

 dig/

dig / dog gaff Kongen hannom Liffs frist/ Men Find vilde icke giffue andit end onde ord/ Effterdi at Kong Haralds Dronning som hed Tore/ vaar Finds Broder Daatter / da lode de hannom fare vdi fred hiem til Kong Suend i Danmarck. Effter dette Slag vaar offuerstaait / da drog Kong Harald op igen til Norge til Opslo/ oc sad der om Vinteren / Da bleff der megit talit om den Mandom/ som der bebedreffs vdi det Slag / oc vaar meste parten som gaffue Haagen Jarl stor prijs/ for sin dueligheed: Da suarede der en til/ oc sagde / At Haagen Jarl haffde icke giort ærligt imod Kongen / at hand vndskiød Kong Suend/ at hand kom vdi sit behold. Der Kong Harald fick det at vide/ da forjagede hand Haagen Jarl aff Rigit / oc giorde hans Gods vdslectit / oc Haagen Jarl holt sig vdi Suerige / oc giorde altid skade i Norge/ kom dog icke til fred igen: Der tu Aar vaare forleden/ effter

det store Slag / som stod vnder Hallands side / Da bleff der giort Fred imellom Rigerne / Saa at Kong Suend Estridssøn skulde beholde Danmarck / Oc Kong Harald Haardraade Norge / oc ingen skulde den anden skade giøre / den stund nogen aff dennom leffde / oc huer skulde haffue skade som fangit haffde.

DEr Kong Harald Haardraade vaar forenit met Kong Suend Estridssøn vdi Danmarck / Da kom en til hannom / som hed Tosten Gudmundssøn / oc vaar røme aff Engeland / for sin Broder Harald Jarl / som vaar yngre end Tosten / oc bleff vdualt til Konge offuer Engeland / imod Tosten Jarls villie / oc samtycke / Da begerede Tosten Jarl hielp aff Kong Harald Haardraade / imod sin Broder / at drage ind vdi Engeland / oc vinde Landit vnder dennom. Der Kong Harald

rald Haardraade forstod / at Tosten Jarl vaar født aff Kongelig Slect / oc haffde store Foruante oc Venner vdi Landit / oc der hos haffde stor attraa oc begiering / til stor Regimente / Da bleffue de saa offuer eens / At Kong Harald Haardraade / loffuede hannom hielp met all Mact / Oc der effter samlede Kong Harald Folck / offuer alt sit Land / oc giorde sig rede met tu hundrit Skib / oc fick god bør til Engeland / oc begynte strax hand kom did / at Brende oc Røffue / alle som icke vilde gaa hannom til haande / Oc tuingde hand vnder sig Landit / saa vijt som hand foer frem. Der Kong Harald Jarl spurde / at Tosten Jarl hans Broder vaar kommen vdi Landit / met en fremmit Hærr / da drog hand imod dennom / met it stort tall Folck / oc skickede bud til Tosten Jarl sin Broder / oc bød hannom Tredie parten aff Rigit met sig / Da sagde Tosten Jarl / til Kong Harald sin Broder / Haffde du tilbudit mig saa-

dant tilforn / før Jeg drog aff Rigit / da haffde der mange leffuit / som nu ere døde / Men huad skal Kong Harald Haardraade haffue for sin wmag. Kong Harald Gudmundssøn suarede / Jeg vil vnde hannom saa stor Jordmon / som er siu Føder langt / oc saa megit mere / som hand er lengre end andre Mend: Da suarede Tosten Jarl / Jeg vil heller bliffue som Jeg er: Oc Kong Harald Haardraade sagde / Jeg skal enten vinde Seyer / eller dø Mandelige / Oc der met droge de saa Mandelige tilhobe / at der falt en stor hob Folck paa baade sider. Der Kong Harald Haardraade saa / at hans Folck falt fast / da gick hand frem som Slagit stod haardist / oc hugg paa baade Hender / saa at der holt huercken Skiold / Hielm eller Brønne / Oc alle vigede for hannom / huor de saa hannom komme frem / oc i den vending bleff hand Skut / Oc der aff fick hand sit Banesaar / oc falt strax vnder Merckit / Oc alt hans

Folck som hand haffde met sig / oc de som ypperste vaare i Norge / foruden Oluff Haraldssøn hans Søn / hand vndkom met det Folck som icke bleff slagit.

Kong Harald Haardraade / bleff slagen i Engeland / Anno 1063.

Der hand vaar halfftrediesinds tiue Aar gammel / oc bleff hans Lijg førdt til Trundhiem / oc begraffuen i Marikircke / som hand lod selff opbygge / Oc er det huer Mands ord oc tale / at Kong Harald Haardraade / vaar mere end andre Mend / til forstand vdi Raad / huad heller det skulde gaa snart / eller langsomt for sig / Hand vaar saare dristig / oc der hos lycksalig / Hand vaar saare deylig oc stoltmodig / Hand haffde blegt Haar / oc Skægg / Hender oc Føder stercke / dog vel voxne / Fem Alne vaar hans lengd / Hand vaar grum / Oc reffsede haardelige offuer sine Wuenner / Hand vaar saare Gerig / til Land oc Riger at legge vnder sig / Hand vaar gaffmild oc rund met sine Venner /

Hand

Hand flyde aldrig vdi nogit Slag / Men
saa sig altid for / oc voctede sin Skantze
vel / saa at hannom bleff aldrig raadeløst/
huad som hannom hænde / Hand lod effter
sig to Sønner / Magnus oc Oluff /
oc en Daatter hed Inger / hun fick Kong
Oluff Suendssøn / som kaldis Hun-
ger / oc vaar Konge vdi Danmarck.

MAgnus / Kong Haraldssøn/
Regerede Norge met sin Broder/
Oluff Haraldssøn / tu Aar si-
den deris Fader Kong Harald vaar fal-
den/ Oc bleff da fornyet it forbund/ imel-
lom Kong Suend / oc Norgis Konger/
met saadant vilkaar / At Kong Oluff
Haraldssøn / som kaldis Kyrre / fick
Kong Suends Daatter/ som hed Inge-
rit. Kong Magnus Haraldssøn/
bleff død i Trundhiem/ oc begraffuen hos
sin Fader/ Hand vaar elskit aff alle/ oc lod
effter sig en Søn hed Haagen Mag-

 nus-

nussøn. Den tid Kong Harald Haardraade / vaar falden vdi Engeland / da vaar Oluff Kyrre hans Søn met hannom / oc drog til Norge igen/ som før er rørt / Da fulde hannom vdi Landit igen to ypperlige Mend / baade aff Slect oc Forstand / den ene hed Skule / oc bleff siden kallit Kongens Fosterfader / den anden hed Kettil Kraag / oc vaare Brødre tilsammen / de haffde stor ære oc venskab hos Kongen / Kong Oluff Kyrre / Giffte de Kettil Kraag / Nord paa Helgeland / rigelige / Oc er stor Slect kommen siden aff hannom. Skule / Kongens Fosterfader / vaar en saare vijs Mand / oc deylig / Hand bleff stedse hos Kongen / oc regerede nest Kongen / Hand holt Kongens ord paa Ting / oc vdi andre store huerff / som Kongen oc Rigit laa macat paa / oc vaar hans høyeste Raadgiffuere / Kong Oluff bød hannom it Fylcke / det beste hand vilde vdi forlenning : Men

Sku-

Skule sagde / Ney Herre / Jeg beholder det icke lenger / end Eders tid / Men naar en anden Kong kommer / da holdis det icke lenger / Men vil Eders Naade vnde mig nogle eyner ved huer Kiøbsted / som Eders Naade haffuer Eders værelse / det kand ieg beholde / Kong Oluff Kyrre / gaff hannom oc hans Efftèrkommere / nogle eyner hos huer Kiøbsted / ved Kongelle / ved Opslo / ved Tunßberg / ved Bergen / oc ved Trundhiem / Oc haffuer det Gods altid liggit vnder den Affkom / som kaldis siden Skule Etmend / Kong Oluff gaff Skule sin Frencke / som hed Guron / Hun vaar Sancte Oluffs / oc Kong Haralds hans Faders Søsters Daatter / de haffde en Søn sammen / hed Asolff paa Reyen / Asolff aatte en Søn hed Guttorm paa Reyen / Guttorm aatte en Søn hed Baard paa Reyen / Baard haffde to Sønner / den ene hed Inge / oc bleff Konge / den anden hed Skule Hertog.

KOng Oluff Kyrre Haraldssøn/ bleff ene en Regerendis Konge offuer Norge / effter sin Broders Kong Magnus død / oc derfor kalledis Kyrre / for hand sad stille oc quer vdi Rigit / førde ingen Krig/vden eller inden Lands/ men saa Rigens gaffn stedse til det beste / oc Kiøbstederne forbedrede hand storlige vdi Landit / oc lod hand sette Bergens By / aff Grunduol/ oc bleff der strax en stor Tilføring oc Tilseyling aff andre Land / Hand lod oc legge Grunduollen til Domkircken vdi Bergen/ endog hun bleff icke fuldkommen vdi hans tid / Hand lod sticte it stort Gilte vdi Trundhiem / oc Skiøtninger/ saa at ingen skulde dricke andensteds/ end der/ Hand lod oc bygge paa Domkircken i Trundhiem/ der som Sancte Oluffs Lijg vaar først begraffuit / oc Alterit settet offuer Graffuen/ oc Sancte Oluffs Skrin set paa Alterit / Oc hand lod støbe en stor Klocke vdi Trundhiem / som kalledis Byer bod/ Kong Oluff Kyrre holt yder-

ydermere stadz end de andre Konger for hannom haffde giort / Hand lod hans Skenckere staa for hannom for Bord / lod Kredentze for sig/ oc for andre Herrer/ Dißligiste lod brende Vox Lius for sig / oc andre Herrer/ som Førstis Naffn haffde/ Hand haffde daglige Ti Hyrdmend / trysindstiue Hoffsinder / trysindstiue andre daglige Tienere / for vden andre der giordis behoff / Oc bleff vdi hans tid en stor forandring vdi Landit/ met fremmede seder / De giorde sig Lærhoser / oc snørede dennom om Benene/ somme spente Gulderinge omkring Fodleggen / Deris Kiorteler vaare side/ met fem Alne lange Ermer/ oc saa smalle / at de maatte trenge dennom op paa Armen / alt met Folder op til Axelen/ Dißligiste høye Sko/ met Silcke vipper omkring/ oc somme lagde omkring met Guld / met andre Seder/ aff andre Land.

Kong Oluff Kyrre / sad altid gierne paa sine Sædegaarde / Oc den tid hand vaar Øster vdi Wigen / paa sin Gaard Hauckebøg / Der bleff hand siug / oc døde

Fre-

Fredelige / der hand haffde Regerit Norge vdi Sex oc tiue Aar / Hand døde dermand skreff / Anno 1089.

MAgnus / Kong Oluff Kyrris Søn / som kalledis Barfod / bleff tagen til Konge offuer Norge / Der de i Oplandene spurde / at Kong Oluff Kyrre vaar død / da toge de Haagen Magnussøn til Konge / Oc hand foer til Trundhiem / oc lod sig hylde paa Øyre Ting / oc der hand drog tilbage igen / da døde hand paa Daarefield / oc bleff førdt til Trundhiem igen / oc begraffuen vdi Christkircke / Oc bleff hand begrædit aff Landsotterne for sine velgierninger / mod Almuen / Effter at Haagen Magnussøn vaar død / da Regerede Kong Magnus Barfod Landit allene / oc drog ind vdi Halland / Røffuede oc brende huor hand kom offuer / Oc vaar der ingen som kunde staa hannom imod / oc fick der it stort Bytte / oc drog saa der met hiem til Lan-

Landit igen/ oc Regerede vel/ saa hand fick
stor yndist aff Indbyggerne/ Kong Mag-
nus Barfod / Forsamlede en stor hob
Folck/ oc giorde sig rede met sine Skib/ Oc
drog først til Orchenø/ oc fangede der To
Jarler/ som hede Poffuel oc Erland/
Oc forskickede dennom baade fangne til
Norge/ oc sette sin Søn Siuord til en
Høffding offuer Orckenø igen/ oc drog
selff til Suderø/ Røffuede oc brende alt
det hand offuerkom/ Oc Folckit rømde
bort/ en part til Skotland/ oc en part til
Irland/ Men den største part gick han-
nom til haande/ oc finge Fred/ oc bleffue
tilstede. Der effter drog hand der fra/ oc
til Thiel/ oc tog det vnder sig/ Oc drog
siden Synder til Satyre oc Neyle/ Oc
Røffuede oc Brende paa baade sider vdi
Skotland oc Irland/ Oc vende icke i-
gen/ før hand kom til Manøer/ oc tog
alle de Øer vnder sig/ Dernest drog
hand paa den venstre Side at Enge-
land/ der kom hannom imod To Jar-
ler/ met megit Folck/ Der droge de
tilho-

tilhobe/ oc bleff der it hart fald aff / oc fale den ene Jarl/ som hed Haagen Prud/ Men den anden flyde / oc haffde myst den største part aff sit Folck. Effter dette Slag vende Kong Magnus Nord til Skotland / Oc der kom Ambesaatter fra Kong Melcholim aff Skotland til hannom/ Oc giorde saadan en forligelse dennom imellom/ At Kong Magnus Barfod/ skulde haffue alle de Øer / som ligge Vester for Skotland / som mand kunde fare met it Styreskib imellom Meilandit: Der effter drog Kong Magnus Synder til Satyre Neyle / oc sette sig selff ved Styrit / oc lod drage en Skude tuert offuer en Heed / Oc der met eynede hand alt det Land/som vdi Bagbord laa/ Oc er det it stort stycke Land / oc er der en smal Heed imellom / som mand maa vel drage passelige Skib offuer / Kong Magnus sad den Vinter offuer i Suderø / oc lod randsage alle de Øer/ huad heller de vaare bygde eller ey / oc da eynede Norgis Kong alle

de Oer / som laa Vesten for Skotland / Kong Magnus gifftede sin Søn Siguord / met Kong Myrkiarthans Daatter aff Irland. Om Sommeren der effter foer Kong Magnus til Norge met alt sit Folck / Oc da vaar Erland Jarl død vdi Trundhiem / oc der begraffuen / Men Pouel Jarl døde vdi Bergen: Schopte Ogmunder søn / vaar da den ypperste i Rigens Raad vdi Norge / oc bode hand paa Gische / Hand aatte Gudron / Tordfollesøns Daatter / som baar Merckit / der Sancte Oluff bleff slagen: Deris Børn vaare Ogmunder / Find / oc Tord / Dissligiste en Daatter hed Tore / som aatte Asulf Skule søn paa Reyen / Oc vaare de stolte Mend allesammen. Der Kong Magnus Barfod regerede Norge / oc Kong Inge Suerige / Bleff der en trætte imellom dem om Landeskiffte / imellom Rigerne / Oc Kong Magnus kiende til Nor-

ge /

ge/ alt det som vaar Vesten / for Wenne/ oc ned ad Elffuen til Søes / oc alt Wermeland/met Marcker/ Dog det haffde nogen stund liggit til Suerige/ fra Norge/ oc drog saa Kong Magnus aff Wigen met megit Folck / Røffuede oc Brende / oc tog Landit vnder sig/ met all vnderdanighed oc Eeds forplict / oc kom saa om Høsten til Wenne vdi Qualdans Ø/ der lod hand giøre it Feste aff Boluerck oc Turffue / oc groff Diger omkring/ oc lagde der Try hundrit Mend paa/ Der vaar Find Schopteſøn/ oc Siguord Vlstrenger / Høffuidzmend for det tall Folck / Oc siden drog Kong Magnus ned i Wigen igen. Der Kong Inge fick det spurt/ drog hand til dennom / den tid Vandit vaar tilfrusit/ oc bød dennom/ at de skulde drage aff met beholden Reise/ oc Hawer. Siguord Vlstreng suarede/ At de Suenske skulle finde andit / end vise dennom saa fra sig / som mand pleyer at giøre met Fæhyrder. Kong Inge bleff

vred/ oc lod strax bestolde dennom/ Oc lod tilbære Staacke oc Turff/ oc der met opfylde Digerne / oc lod saa kaste it Anckere op i Buluerckit / oc drog saa vd den ene side / oc Stormede saa lenge / at de bade om Fred/ det bleff dennom da vnt/ at de maatte gaa aff vdi deris blotte Gangklæder/ oc sluppe met Liffuit til Kong Magnus igen / oc sagde hannom aff deris wfærd. Anden Sommer bleff forskreffuen en dag/ at skulde staa i Kongelle / Did kom Kong Magnus Barfod aff Norge / Kong Inge aff Suerige / oc Kong Erick Suendssøn / (som kaldis Eyegod) aff Danmarck : Disse tre Konger ginge alle sammen fra Folckit/ oc talede sig selff imellom / oc komme saa igen / oc kundgiorde/ at de vaare saa forligte / at huer aff dennom skulde haffue sit Rige frijt / Effter som deris Forfædre haffde hafft for dennom / Oc skulde de giøre huer anden skiel / for hues skade der vaar skeet Rigerne imellom. Den samme tid bleff oc beslutti/ At Kong Magnus Barfod

skulde faa Margrete Kong Jngis Daatter aff Suerige / oc bleff hun siden kallit Fridkolle / Det vaar oc alle Mends sagn / at der kunde icke findis Tre stoltere Førster / end de at vere: Kong Jnge vaar tyck oc Mandeligst / Kong Erick vaar deyligst oc lengst / men Kong Magnus vaar vnderfundigst / oc snarist / Dog vaare de alle saa vel Talendis / oc skildis de da alle vel saatte oc forligte ad.

DA Kong Magnus Barfod / haffde verit Konge offuer Norge vdi Ni Aar / Giorde hand sig rede met det beste Folck vdi Landit vaar: Først Siguord Ranesøn / Widkunder Jonssøn / Dag Elriffssøn / Sercher aff Sogn / Euind Alboge Formarsk / oc Vlff Rannessøn / met andre Rigens Edlinger / oc foer Vester offuer Haffuit til Suderøer / oc der tog hand met sig mere Folck / oc drog til Jrland / oc der vant hand vnder sig den høye Stad / som

som Difflin hed / oc huad der vnder laa/ oc bleff saa der vdi Landit / om Vinteren offuer / Der Foraarit kom / giorde hand sig rede met Skibene / at drage til Norge igen / oc sette nogit sit Folck til Lands beskiermelse offuer Difflin / at forsuare Landit vdi hans frauerelse/ Kong Magnus laa lenge siden vnder Irland/ oc fattedis hannom Fettallie til Skibs/ Da sende hand bud til Kong Myrkiarthan / At hand skulde sende hannom Slactere til Stranden / oc de skulde komme met det første dennom mueligt vaar/ Der det drog vd/ oc Fæit kom icke/ da gick Kong Magnus op paa Landit / met den største part aff sit Folck / oc ventede Slacteriet skulde komme / oc vaar det stille Vær / oc skinde klart Solskin / Kong Magnus gick bedre op paa Landit / fra Skibene / oc kom paa en vey laa offuer Moser / oc Dy/ met smaa Træbroer/ oc vaar der tycke Kiær oc Krat paa baade sider ved Veyen / oc vaar fordi trangt at komme frem for wføre/

 Der

Der de saa ginge/ finge de at see huor der stod op som en Røg/ Da sagde Kongen/ der kommer nu Slacteriet/ som wi sende bud effter/ Euind Alboge suarede/ Vuarlig far du Herre/ Du vedst at Irlands Folck ere suigefulde/ Jeg raader dig at du seer dig vel for/ met dit Folck/ Kong Magnus lod tilsige sit Folck/ At huer skulde skicke sig vdi Aarden/ Kongen oc Euind Alboge/ ginge fremmerst vdi Spidsen/ Kong Magnus haffde en Hielm paa sit Hoffuit/ en Rød Skiold/ met en forgylt Løwe/ oc it Suerd ved Siden/ som hed Legbid/ Hand haffde en silcke Kostack offuer Vaabenit/ met en forgylt Løwe for oc bag/ Euind Alboge vaar i lige maade stafferit/ som Kongen vaar: Der Røgen kom nær dennom/ da saae de en stor hob Fæ komme kiørendis/ som hand sende bud effter/ oc vende saa tilbage igen til Skibs/ Der de komme nu til Moserne/ som de skulde offuer igen/ da laa Kiærrit oc Krattit fult aff Folck/ Oc de Skiøde vdaff de tycke Kiærr/ oc giorde stor skade

paa de Norske: Da sagde Euind Albo-
ge/ wskickelige far vort Folck affsted. Da
talede Kongen til Torgen Skindhue/
vender eder imod dennom/ oc Liffuer eder
met Skioldene/ oc vijger tilbage offuer
denne Moradz/ Jeg vil diss imellom holde
Skermydsen met dennom/ saa lenge i kom-
me offuer/ Oc staar saa til rede met eders
Bwer/ oc Skiuder/ til wi komme offuer
til eder. Der Torgen Skindhue kom
offuer Moradzit/ kaste hand Skiolden
paa Ryggen/ oc vndløb met alt sit Sel-
skab til Skibs. Da sagde Kongen/ wman-
delige skildis du met din Herre oc Kon-
ning/ oc wuislig giorde Jeg da/ der Jeg
giorde dig saadan en Mand/ Oc giorde
Siguord Hund Fredløs/ aldrig haff-
de hand saa rømt fra mig/ J det fick Kong
Magnus it sting igennom baade Laare-
ne/ Oc strax der effter fick hand it andit
offuen paa Halsen/ det vaar hans Bane-
saar. Da flyde Widkunder Jonssøn/
Oc tog Kongens Mercke oc hans Suerd

met sig / Dissligiste rømmede oc Siuord Rannessøn / oc Dag Eleiffssøn: Der falt Kong Magnus/ Euind Alboge / oc Vlff Rannessøn / met flere mange aff Rigens Mend / Men de som komme aff Slagit/de komme til Orchenø/ oc sagde Siguord Magnussøn / At hans Fader vaar falden vdi Irland. Da giorde hand sig strax rede/ oc drog met dennom til Norge/ at anname Rigit effter sin Fader. Kong Magnus Barfod Regerede Norge vdi Ti Aar / Oc holt hand god Fred indenlands/ Rigens Edlinger holt hand vdi stor ære/ Oc bleff saare begræt aff dennom/Men Almuen vaar hand besuerlig / i det at hand Krigede megit vden Lands/oc der met førde hand fremmede Seder vdi Landit/ Første hand hiemkom/ gick hand gierne met bare Been/ derfor bleff hand kaldit Barfod / Hand vaar en saare deylig / oc der til forstandig/ oc en duelig Krigsmand / Det vaar hans Ordsprock / naar hans gode Mend sagde til

til hannom / Herre / i ere fordierff i Krigen / Da sagde hand saa / Til Seyer skal mand Konning haffue / oc icke til Langliffuis. Kong Magnus Barfod / haffde tre Sønner effter sig / den Eldste hed Øysten / den anden hed Siguord / den tredie hed Oluff / oc vaar hand icke vden fire Aar gammel / der hans Fader døde. Da toge Øysten oc Siuord / Kongedømmit offuer Norge / at Regere huer sin halffue part aff Rigit / paa sine oc deris Broders vegne. Der de vaare komne til Rigit / da komme der nogle hiem fra den Hellige Graff / disligiste fra Constantinopel, som lenge haffde verit vden Lands / met store Hoffard / oc giorde store ord aff / At vdi de Lande vaar stor forbedring / Da raadslo baade Kongerne tilhobe sig imellom / at de vilde vdgiøre en hob Folck oc Skib / at lade forsøge de Land / Da bleffue de saa offuer eens / at Siguord / som siden kaldis Jordsalafar / skulde vere øffuerst for at vdfare / dog paa beggis deris

 bekaast-

bekaastning / oc Kong Oysten skulde vere hiemme / oc Regere Landit dennom baade til gaffn oc beste.

Kong Siguord Jordsalafar / drog aff Norge / met Trysinds tiue Skib / oc kom først til Engeland / Hans Skib vaare vel vdrustede / Hand kom til Kong Henrick aff Engeland / oc bleff der om Vinteren offuer: Om Vaaren der effter / drog hand der fra til Walland / oc der fra til Galassien / Der giorde hand Fred met den Jarl / som der vaar / met saadanne vilkaar / At hand skulde haffue sin Kaast om Vinteren der for sine Penninge: Vdi Foraarit redde hand sig til igen met Skibene / at drage vdi Spanien / Oc der hand vaar paa Reysen / kom hannom imod en stor hob Galleyer / Oc vaar der alt Hedenske Folck paa / som Røffuede oc toge fra huer Mand / Der lagde Kong Jordsalafar imod dennom / oc sloïs saa lenge met dennom / at de Hedenske maatte rømme / dog fick hand Otte Gal-

Galleyer fra dennom / met stort Bytte. Derneſt lagde hand ſig for it Slot / hed Sintre vdi Spanien / huilckit Slot Hedninge haffde indtagit / Oc ſtormede hand til Slottit / oc ihielſlo ſaa mange / ſom icke vilde lade ſig Chriſtne. Der effter belagde hand Liſſebon / Oc vaar halffdelen aff Staden Hedenſk / oc halffdelen Chriſtne / Diſligiſte vaar alt Landit Hedenſk / Veſten for / der Røffuede hand oc Brende alt det hand offuerkom / oc vant der Siu ſtore Slactinger. Der effter Seylede hand til en By hed Maiorck / oc vant der Seyer offuer de Hedninger / Der fra drog hand til Nauarren / Der fra oc til Sicilien / Oc alle steds fick hand ſtort Bytte / huor hand kom i ferd met Hedenſke Folck. Oc der hand haffde der verit / da drog hand til Jeruſalem / oc fick der Helligdom / ſom Boldeuin Konge / oc Patriarchen gaff hannom / ſom vaar it ſtycke aff det Hellige Kaars / ſom Chriſtus taalde død paa. Der fra foer hand til Conſtantinopel, Der Keyſeren

ſpur-

spurde hans komne / da lod hand Portene op / oc vndfick hannom met stor ære oc værdighed / Oc bad betecke met Skarlagen / der som Kong Siguord gick ind. Der redde Kong Siguord sig til / at Reyse til Lands / oc gaff fordi Keyseren alle sine Skib / Keyseren lod hannom afferdige met Heste / oc anden Tilbehøring / til sit Folck / som drog met hannom / Men dog bleff der en stor hob Folck tilbage igen hos Keyseren vdi Tieniste / oc bleffue der vel holdne: Da drog Kong Siguord fra Constantinopel til Bulgarien, der fra til Vngern / der fra til Suaben / der fra til Beyern / der fant hand den Rommerske Keyser / Hand lod hannom beleide igennom sine Land / til hand kom til Hertugen i Slesuig / der fant hand Nicolaum den Danske Konge / huilcken der faffnede hannom vel / oc fulde hannom Nord offuer Judland / oc fick hannom it gaat Skib / met all Tilbehøring / til Norge / oc er det alle Mands sagn huor hand foer frem / At ingen Herrefærd haffuer verit ypperligere /

re / met besynderlige Stads oc Ære / som Kong Siguord fick vdi denne færd / Oc vaar hand nu Trediue Aar gammel / der hand kom hiem / oc haffde verit Try Aar vden Lands.

KOng Øysten haffde ladit bestille vdi Landit / mange nyttelige gierninger / Landit til stor forbedring / den stund Kong Siuord vaar vden Lands / Hand lod bygge Munckeliff / oc lagde der til it stort Gods / Hand lod giøre Sancte Michels Kircke vdi Bergen / Hand lod oc giøre Sancte Pouels Kircke paa Kongens Gaarden vdi Bergen / Hand lod giøre en stor Sall paa Kongens Gaarden i Bergen / Saadant haffuer aldrig verit giort der siden / Hand lod giøre en Kircke ved Agdenes / oc en Haffn / der som ickun vaar aabenbare Søland tilforne / Hand lod giøre Sancte Matthijs Kircke i Trundhiem / Hand lod giøre en Kircke vdi Woge paa Helgeland / oc lagde der Rente til / Kong Øysten bekom det oc met stor vijsdom

dom oc forstand / at Jempteland gaff sig vnder Norgis Konning / (som en tid lang haffde verit vnder Suerige/ met Skat oc Skyld/) vden all Krig / som hans Forfædre icke kunde affsted komme/ endog de det offte forsøgte.

KOng Oysten/oc Kong Siguord / vaare en tid tilhobe til Gæst vdi Oplanden / Oc der det led flux paa Afftenen / sad Folckit stille / oc talede icke megit / thi at Øllit vaar icke ret gaat / Da sagde Kong Oysten til Kong Siguord / Her er god sind / det vaare gaat at wi snackede nogit skemt / at huer skemtede met sine lige/ Oc ere wi lige til Slect oc Rigit / Derfor vil Jeg skemte met dig Broder / thi Oss skil icke megit paa vor Alder. Kong Siguord suarede/ Mindis du icke det Broder / At ieg slo dig saa tit omkuld som Jeg vilde / Endog du vost it Aar ældre end Jeg/ Kong Oysten suarede / Jeg mindis det vel / du vilde icke

lege/ vden det vaar vredelige legt/ Kong Siguord sagde/ Jeg kunde oc bedre sømme end du/ oc kunde vel haffue drucknit dig om Jeg haffde villit/ Kong Øysten suarede/ Jeg kunde søme saa vel/ oc saa lenge/ baade vnder Vandit/ oc offuen paa/ som du/ men ieg kunde oc løbe paa Jßlegger/ saa Jeg viste icke min lige/ Det kunde icke du mere end en Ko/ Kong Siguord suarede/ Det er Høffdings verck/ Oc tyckis mig det vere gaffnligst/ At kunde vel Skiude met Bwer/ Men Jeg troer/ at du skalt icke kunde spende min Bwe/ om du end bøde dig der til: Kong Øysten suarede/ Jeg er icke sterck til at spende Bwer/ Men dog er Jeg din Mestere til at løbe paa Skier/ Oc det haffuer verit actit for konst tilforne her vdi Landit/ Kong Siguord sagde/ Det hører Herrer oc Førster til/ at vere stercke oc Mandelige vdi deris adferd/ At de kunde vere kiende for andre huor de komme/ Besynderlige de som ville vere offuer andre: Kong Øysten suarede/ Det

er

er vel ſant oc gaat ſom du ſiger / Mande-
lighed oc Duelighed er ſtor prydelſe iblant
Høffdinger / Men da er Jeg Klogere / oc
veed bedre Lowen end du / oc er Jeg bedre
hørt iblant mange huor Jeg er. Kong
Siuord ſagde / Det kand ſkee at du haff-
uer lærd flere kraage vdi Lowen end Jeg /
oc mere eſt du ſleſkere oc ſødtalendis end
Jeg / Derfor ſige mange det effter dig/ at
du eſt icke faſt i dine ord/ oc er det icke Kon-
geligt / at mand holder icke det mand loff-
uer / Kong Oyſten ſuarede/ det ſkeer off-
te/at der kom̃er mange Sager for mig/oc
vilde Jeg gierne legge alting aff met gode:
Oc ſkeer det vndertiden / at Jeg er beden
aff den part ſom ſkylden haffuer/ da legger
Jeg Sagen vdi den middel oc maade/ ſom
Jeg dennom met gode beuege kand. Men
du vilde heller at Jeg ſkulde loffue alle ont
ſom du giør/ Kong Siuord ſuarede/ Du
haffuer vel hørt huad Mandom Jeg haff-
uer vden Lands bedreffuit / der du haffuer
ſidit her hiemme / ſom du haffde verit din
Faders Daatter/ Kong Oyſten ſuarede/

Nu nødis ieg til at suare dig / Det er vel vitterligt / om Jeg redde dig vd saa som Søster / der du drogst aff Landit / Kong Siguord suarede / Du haffuer oc vel spurt / huor mange Slag ieg haffuer vundit vden Lands / oc fick Jeg altid Seyer / oc haffuer Jeg ført mange ypperlige ting hid vdi Landit / som aldrig vaare her tilforne komne / Jeg haffuer vel hørt som du siger / sagde Kong Øysten / Men dog er det nytteligere for vort Rige det Jeg haffuer giort / Jeg lod bygge Fem Kircker aff Grunduollen op / Jeg giorde en Haffn ved Agdenes / Jeg giorde oc Salen vdi Bergen / den stund du vost vden Lands / oc slactede Hedninge til Helffuedis / det vort Rige føye til gaffns er / Kong Siguord sagde / Jeg drog den samme Reyse til Jordan / oc sømmede offuer Floden / oc der bant Jeg en knude paa Flodbacken vdi it Kierr / oc sagde da / At du Broder / skulde løse samme knude / Kong Øysten suarede / Icke vil Jeg løse den knude som du bandst der / Men Jeg haffde vel kunde bundit dig en

knude den tid du komst i Norge igen met it Skib vdi min Herr / saa du skulde aldrig bleffuit Konge vdi Norge: Met disse ord tagnede de baade / oc vaare vrede / met andre flere Ord dennom vaar imellom/ aff huilcke mand kunde forstaa / At den ene vilde vere offuer den anden / Dog bleff der Fred imellom dennom / saa lenge de leffde.

KOng Øysten / vaar en tid til Gæst paa Stim oc Hustad / Der bleff hand hastelig siug / oc døde strax den 4. Calendas Septembris, oc bleff hans Lijg førde Nord til Trundhiem / oc begraffuen vdi Domkircken / Oc vaar det alle Mands sagn/ At ingen Mands Lijg haffuer staait saa mange sørgefulde Mennniske offuer / som offuer Kong Øystens Lijg / siden Kong Magnus hin gode Sancte Oluffssøn døde.

KOng Øysten / haffde regerit Norge vdi Tiue Aar / Men effter hans død bleff

bleff Kong Siguord ene Konge offuer Norge igen/ Kong Oysten vaar en saare deylig Mand til at see / met blaa Oyen/ oc saa gierne op offuer sig / haffde blegt oc slet Haar / en Middeluoxen Mand/ Vijs / baade vdi Low oc Dom / snackesom / snarraadig / sactferdig / dog vel talendis / saare gladactig oc ydmyg / haffde gaat yndist / oc vaar Kierlig hos alle Folck.

KOng Siguord Jordsalafar / giorde sig rede met it stort tall Folck/ oc drog ned til Oresund / oc der fra øster til Kalmarn / Røffuede oc Brandskattede alle smaa Landene / Oc dreff til Skibs Femten hundrit Oxen/ oc gaff dennom til Sag / At de hulde icke den Christen Tro rettelige. Denne ene Krij / førde Kong Siguord / siden hand kom til Norge igen fra Jerusalem.

NOgit effter at Kong Siguord kom ene til Rigit/ Da kom til Norge aff

Irland / en ved Naffn Harald Gylle / som sagde sig at vere Kong Magnus Barfods søn / Hand kom til Kong Siguord / oc begierede / At hand skulde giøre hannom det skiel / som hand burde at giøre sin Broder / Kong Siguord beraadde sig met sit Raad / Men de sette det til Kongen selff / huad hannom siuntis / Da lagde Kongen hannom det for / At hand skulde skyre sig til Fæderne / som da vaar Low vdi Landit / Oc vaar hannom da saa strengt forlagt / Oc bleffue der Ni Plowiern giort gloendis / Oc der gick hand paa dennom alle Ni / oc bleff wskadd / Der hand haffde dette fuldgiort / da tog Kongen hannom op for sin Broder / Dog vilde hand icke / at hand skulde komme vdi Rigit / den stund hand oc hans Søn Magnus leffde.

Kong Siguord Jordsalafar / lod saare vel forbedre den Kiøbsted Kongelle / saa at hand vaar vdi hans tid den ypperste vdi Norge / oc holt der mest

Hus/ Hand lod bygge Kongs Gaarden/ oc kallede den Kastelle/ Der aff bleff siden giort Castelle Closter/ som endnu staar der/ Hand lod oc bygge Korßkircke vdi Kongelle/ oc lod der sette den Helligdom som hand førde aff Jerusalem.

DEr Kong Siguord haffde Regerit Norge vdi Siu oc tiue Aar/ bleff hand siug vdi Opslo/ oc døde den Nat næst effter vor Frwe dag fiermere/ Oc bleff lagt vdi Sancte Halffuardz Kircke i Muren/ vden for Korit paa den Syndre side/ oc vaar hand Fyrretiue Aar gammel/ Vdi hans tid vaar god Fred/ oc Landit vaar fructsommeligt.

KOng Siguord Jordsalafar/ vaar en høy Mand/ met sortbrunt Haar/ Mandelig oc icke deylig/ lidit talendis/ stumsindit/ wennefast/ icke veltalendis/ Dog vaar hand stadig vdi sin omgengelse/ Reffsede strengelige effter Lowen/ mild paa Penninge/ Hand vaar

Rigg / oc saare vijde berømt / Men Kong Oluff hans Broder døde/ der hand vaar Søtten Aar gammel / oc bleff begraffuen vdi Domkircken i Trundhiem vdi Norge/ der hand haffde Regerit met sine Brødre vdi Siu Aar/ Oc bleffue disse Brødre saare begræt aff alle Indbyggerne/ Thi de toge fra Almuen mange wloffuer oc tynge/ som Suend Alfeingssøn / haffde lagt dennom paa/ Oc derfor bleffue de elskede.

KOng Magnus Siguordssøn/ (som siden kalledis den Blinde/) bleff tagen til Konge igen vdi Opslo/ effter hans Faders død/ effter som før vaar loffuit / Oc vaar hand den deyligste Mand/ som da kunde findis i Norge / Hand vaar en grim oc storsindit Mand / tog sig megit for effter sit egit Hoffuit/ Hand drack saare gierne / Hand vaar gerig / wtaallig/ oc haffde ond yndist / Men det drog hannom mest til hyllist hos Almuen/ At hans Fader vaar deñom oc Rigit god/ Harald Gylle vaar da vdi Tønßberg/ Oc der hand spurde/

de/at hans Broder Kong Siguord vaar død/ Da lod hand steffne Houge Ting/ oc der bleff hand tagen til Konge offuer halt Rigit / Kong Harald Gylle vaar letsindig/ lystig/ spillede gierne/ ydmyg/ rund/ saa at hand sparede intet met sine Venner/ Raadig/ hørde oc andre/ oc lod deñom raade met sig/ Saadane oc andre vilkaar/ droge hannom i kierlighed oc venskaff / saa at mange aff Rigens beste Mend/ bleffue hannom mere anhengendis/ end Kong Magnus. Der Kong Magnus forstod / At Kong Harald Gylle fick saadan loff aff Almuen/ Da giorde hand saadan Contract met hannom/ At de skifftede Landit til halnings imellom deñom/ oc bleff da Fred nogen stund deñom imellom. Kong Harald Gylle/ haffde en Søn hed Siguord/ oc Gifftede Harald sig siden/ oc fick Ingerid Ranguolds daatter / Kong Magnus fick Sancte Knuds Hertogs daatter/ som hed Christine/ oc vaar Kong Woldemars i Danmarck søster/ Hand maatte

icke vel lide hinde / oc skiød hinde fra sig / oc drog hun ned til sin Slect / siden gick det hannom ilde / oc fick stor modstand aff hans Slect. Der Kong Magnus / oc Kong Harald Gylle / haffde tilhobe Regerit Norge vdi Fire Aar / Da begynte Kong Magnus at Practicere / huorledis hand kunde komme Kong Harald fra Rigit / oc forsamlede en heel hob Folck ved Sex hundrit Mand / oc drog der met langs Lande / Synder omkring Lindesneß. Da vaar Kong Harald Gylle øster i Wigen paa Foss / oc laa der i Rustning met halff andit hundrit Mand / Kong Harald drog til Kong Magnus / oc møttis de der Øster i Wigen paa Fyreßleff / Der vilde Kong Harald Gylle icke fly / Endog hand haffde icke fierde parten saa megit Folck som Kong Magnus / men droge sammen saa Mandelige / At det vaar vnder / at saa lidit Folck kunde staa saa Mandelige / Der myste Kong Harald Gylle / Try-

findstiue aff de ypperste Kemper/som vaare vdi hans hob/ oc maatte hand selff rømme Marcken/ Oc der met drog hand ned til Danmarck/til Kong Erick Edmund. Kong Magnus tuang alt Landit vnder sig/met all Skat oc Skyld/Oc drog saa til Bergen/oc bleff der om Vinteren. Kong Erick Edmund vdi Danmarck/ halp Kong Harald Gylle met Otte Skib/at drage ind i Landit met igen/Oc samlede hand Folck tilhobe/oc tog Landit vnder sig igen huor hand kom frem/oc hastede alt Nord til Bergen/Der fant hand Kong Magnus/oc drog til hannom met all sin Mact/Kong Magnus kunde icke vndkomme met Skibene/fordi at Jernreckene laa offuer Wigen/saa at ingen Skib kunde komme vd eller ind: Der bleff Kong Magnus fangen oc ledt for Kong Harald/oc hans Raad/Oc bleff saa samtyckt/At hans Oyen skulde vdstingis/huor aff hand siden kallis Magnus den Blinde/oc hugge de den ene Fod aff

hannom / Paa det hand ingen Affkomme
skulde faa effter sig / Oc toge hans Konge-
lige Klæder aff hannom / oc vaar siden send
til Trundhiem / oc der indset vdi it Clo-
ster. Der Kong Harald Gylle haffde
regerit Landit hen ved fem Aar / da kom en
til hañom / som hed Siuord Slembe /
huilcken sagde sig at vere Kong Mag-
nus Barfods søn / men andre sagde / at
hand vaar en Preste søn / Der Kong Ha-
rald Gylle fornam hans løgn oc skalck-
hed / Lod hand fange hannom / oc bleff saa
bestillit / at hand skulde komme aff dage / oc
bleff hand indført paa en Roerbaad / oc en
hob Rode vd met hannom om Natten / om-
kring Nordneß / Der Siuord Slembe
fornam / at der vaar suig vnder / Da stod
hand op / oc lod som hand vilde lade sit
Vand / oc meden hølt to Karle hannom / en
ved huer Haand vel hart / Hand greb den-
nom hart igen / oc skiød sig met dennom vdi
Søen / oc huer vilde da hielpe sig / oc slup-
pe huer andre / Før end de andre finge red-
dit Karlene / oc vent Baaden / da vaar

Siuord Slembe paa Landit / oc brugte Benene at Skowen. Der effter som Siguord Slembe fornam / at hand icke kunde komme frem met hans villie / Da practicerede hand paa huorledis hand kunde komme Kong Harald Gylle aff dage / oc gaff sig vdi handel met nogle / aff de som haffde verit Kong Magnus den Blindis gode Venner / oc nu vaare i Kong Haralds tieniste / Aff huilcke / to gaffue sig besynderlige vdi snack met Kong Harald / oc sagde / Herre Konge / Wi haffue slagit it wædfæ op / Jeg siger at i monne ligge hos Dronning Inger i Nat / Men hand siger / J monne ligge hos Tore Guttorms Daatter / Da lo Kongen / oc sagde / Icke vinder du det wædfæ / Men hand viste icke at der vaar suig vnder / Oc der aff forstode de huor hand vilde ligge den Nat / Endog de andre meente / at hand haffde liggit hos Dronningen / Der holts altid Vact offuer Dronningens Herberge. Der Siguord Slembe / bleff

bleff det viss / da fick hand en hob met sig/ oc opbrøde Herbergit offuer Kongen / oc stunge hannom all død vdi Sengen / Da sagde Kongen vdi Døden/ du boer ilde met mig/ Thore suarede / de boe ilde met dig/ som ville dig verre end Jeg / Der met lod Kong Harald Gylle sit Liff / oc bleff begraffuen vdi Domkircken i Bergen/ Kong Harald Gylle / oc Dronning Ingerid / de aatte en Søn tilhaabe som hed Inge / oc vaar paa det andit Aar/ da hans Fader bleff slagen / Men den anden hans Søn hed Siguord/ oc vaar da vdi Trundhiem / Oc lod Dronningen strax sende bud til Trundhiem/ at de skulde tage Siguord Haraldssøn der til Konge/ Oc selff drog hun Øster i Wigen / oc lod der hylde sin Søn Inge Haraldssøn offuer halt Norge. Siuord Slembe drog Nord til Trundhiem/ oc tog Kong Magnus Blinde vdaff Closterit / oc oc meente der met diss bedre at faa Landit

vnder sig / oc fick dog ingen stadfestning aff Bønderne/ eller Indbyggerne / Vden hand maatte fly met Kong Magnus Blinde ned til Danmarck / oc giorde altid stor skade vdi Norge/ met Roff oc Brand/ naar de saae deris raaderom.

DEr effter giorde Kong Siguord/ oc Kong Inge/ Haralds sønner sig rede / met alt deris Mact / oc vilde tage imod Kong Magnus Blinde / oc Siguord Slembe / Oc droge de alt Synder met Landit / men Kong Magnus Blinde / oc Siuord Slembe / komme Synden aff Danmarck imod huer andre / Oc møttis ved Hualler sund for Sarpßborg / oc haffde Trediue Skib / baade met Norske oc Danske Folck / Men Kong Siguord / oc Kong Inge / Haralds Sønner / haffde ickun Tiue Skib/ oc alle store oc vel Bemandede/ Oc begynte de it hart Slag / oc vdi det første anfald/ flyde Atten Skib aff de Danske/ ned

ned til Danmarck igen / Der effter fulde meste parten aff Kong Magnus Blinde/ oc Siuord Slembes Folck. Reider Grotgiordssøn/ tog Kong Magnus Blinde op vdi sin faffn/ oc i det bleff hand Skut bag i Ryggen / frem igennom Brystit / oc falt død ned paa Lugen / oc Kong Magnus Blinde met hañom offuen paa/ oc fick oc sin Bane aff sam̃e Skud/ Forne Reider tiente sin Herre som en tro Tienere burde at giøre / Men Siuord Slembe bleff fangen paa Sundit / Oc bleff ledd strax for den menige Mand/ Da vaar der stort raab oc skraal/ Der de saae hañom aff glæde / der bleff hañom paalagt saa haarden død / som der kunde verst optenckis / De sloge sønder hans Skinneben oc Arme met Øxehamre / Saa toge de saa mange Suøber/ oc sloge hans Hud aff som hun vaar flaaen aff / Der effter sloge de hans Rygg i sønder/ met en stor Stock / oc siden hugge de Hoffuedit aff hannom / oc vaar det stort vnder/ At hand aldrig bluncke

Siuord Slembes ... forird død

kede met sin braa/ eller sagde en gong Aui i all sin Pine/ Men talede saa frimodelige som hand pleiede at giøre/ oc vaar lige som de haffde slagit paa Stock eller Sten/ Det vaar huer Mands sagn/ At ingen stoltere Karl kunde vere til vdi alt Norge paa den tid/ end hand/ Endog at hand vaar lastelig i mange maade. Der Kong Siguord/ oc Kong Jnge Haralds Sønner/ haffde Regerit Norge vdi Sex Aar/ Da kom Øysten Haraldssøn deris Broder aff Skotland/ til Norge/ oc drog strax til Trundhiem/ Der bleff hand tagen til Konge offuer Tredie parten aff Landit/ oc vaar god Fred vdi Landit/ imellom Brødrene/ en tid lang/ alt men deris gamle Fosterfader leffde/ Men den tid de vaare alle døde/ da bleff der nogen tuist imellom dennom/ saa at huer aff dennom stod effter den anden/ oc vilde komme ene til Regimentit/ Der til vaare oc villige huer deris Raad at saa kunde skee/ Endog huer foer der met saa hemmelige/ Oc stod det saa hen vdi nogle Aar. Der effter

bleff

bleff det aabenbarit/ at Kong Siguord/ oc Kong Øysten/ haffde set sig for/ at vilde komme Kong Inge aff dage / thi hand vaar icke vel før eller helbrede til at vere Konning. Da giorde Kong Inge/ Gregorium Dagssøn / til sin Høffuidzmand offuer sit Folck / Thi hand vaar da den fornemste Krigsmand vdi Norge / oc Erling Skacke/ til sin øffuerste Raadsherre vdi Landit / Oc gaff hand Erling Skacke til Hustru / Christine Kong Siguord Jordsalafars / oc Dronning Malfreds Daatter / (Dronning Malfred / vaar Kong Woldemars Moder Søster/) Formedelst hans duelighed/ oc det Gifftermaal hand fick/ da bleff hand megit holdit i ære aff alt Landit / saa at alt Landit stod vdi hans Haand / Kong Siguord / oc Kong Øysten / bleffue megit haarde imod Vndersaatterne / huor de droge frem/ oc finge derfor lidit loff hos Almuen / Kong Siguord drog til Bergen/

gen / Oc der hand kom did / da kom der v-
enighed imellom hannom/oc Gregorius
Dagssøn / Thi at en aff Kong Sig-
uords Mend / haffde slagit Gregorij
Dagsøns Suend ihiel paa Gaden/ Oc
giorde Gregorius sig rede met alt sit
Folck / oc kom Vebnit ind for Kong In-
ge/ oc sagde/ Mig siunis Herre saa / At i
ville io endelige lide saadant aff Kong
Siguord/ saa lenge hand ødelegger alle
eders beste Mend / oc gielder det mig saa
snart som en anden / Oc naar det er skeet/
da er det mueligt / At hand kommer Eder
baade Rige oc Land fra / Oc der som i icke
ville/ da skal Jeg gæste hannom i Nat / det
maa gaa mig huor det kand : Da suarede
Kong Inge / oc bød huer Mand vebne
sig/ oc skiffte de sig vdi Tre haabe/oc bren-
de Gaarden : Kong Siuord veriede sig
Mandelige/ saa at der falt mange aff den-
nom som vden for vaare/ Dog paa det sid-
ste brøde de Husit offuer hannom/ oc sloge
hannom ihiel / met mange andre duelige

Helte / vden all Naade. Saa bleff Kong Siguord slagen vdi Bergen / Fiorten dage for Sancte Hans Baptiste dag / oc bleff begraffuen vdi Domkircken paa Canickebiergit.

KOng Siuord vaar stor oc sterck / oc Mandelig voxen / met brunt Haar / oc deylig vdi Ansictit / dog met store Læbe / en saare veltalendis Mand / frem for andre Mend / haard vdi Regimentit / oc derfor fick hand wgunst hos den menige Mand.

DEr tu Aar vaare forgangne / effter Kong Siguords død / Da bestyrckede de To andre Brødre sig huer paa sin Side / Kong Inge drog Synden til met firesindstiue Skib / Kong Øysten kom Norden til met halfftrediesindstiue Skib / (oc vaar dette aarsagen / At Kong Øysten haffde ladit Røffuit Gregorium Dagssøn / oc brent hans Gaard Braßberg aff / dissligiste vaar hand

oc

oc mistenckt/ At hand haffde ladit affbren-
de det store Neust/ met Skib oc alt for
Kong Inge/ Oc vilde icke betale skaden
som hannom vaar forlagt/) oc møttis de
Synden for Bergen/ Kong Øysten for-
nam / at Kong Inge vaar hannom for-
sterck / oc hans Folck vaare hannom diss-
giste wuillige/ Da rømde hand fra Skibe-
ne/ oc drog Synder offuer Landit til Wi-
gen / Kong Inge lagde Synder effter til
Søes met Skibene / oc fant hand Kong
Øysten ved Foßkircke vdi Wigen/ oc der
bleff hand fangen / Der Kong Øysten
fornam / at hand skulde dø / da kaste hand
sig grue ned paa Jorden/ oc racte sine Hen-
der fra sig/ oc sagde/ Hugger nu it kaars i-
mellom mine Hender/ saa maa i see at Jeg
er icke redd for kaalt Jern / som i sige om
mig / Oc bleff hand huggen strax død / oc
hans Lijg begraffuen i Foßkircke / mit paa
Gulffuit / oc sigis det at hand er Hellig/
Thi at der som hand bleff slagen / spranck
op en Kilde / (oc kaldis til denne Dag
 Hel-

Hellig Oystens Kilde/) Men alle lastede den gierning/ at hand vaar saa rettit. Kong Oysten vaar en sort Mand/ passelig høy/ dog middelmaade/ Vijs/ en grundig Mand/ Men det drog hannom til wgunst hos alle/ At hand vaar saare karig oc gerig/ frem for hans Brødre.

Efter Kong Oysten vaar død/ Da bleff til Koñing tagen i hans sted/ en hans Broder søn/ som hed Haagen Siguordssøn/ aff den hob som haffde verit hans Faders oc Kong Oystens gode Venner/ oc bleff da en suaar induortis Krig/ saa forderffuelig/ at der vaar ingen secker eller frij for den anden/ Huor de komme da Røffuede de oc myrde huer anden/ vden all Barmhiertighed. Der de haffde nogen stund saa omgaaits met huer andre/ Da samlede huer for sig en stor hob Folck/ oc møttis ved Kongelle/ oc falt en stor hob Folck paa baade sider/ Dog beholt Kong Inge Marcken/ oc Konning Haagen

gen rømde op paa Marcker / Der effter fick Gregorius Dagssøn spurt / At Kong Haagen vaar kommen i Wigen igen / da drog hand imod hannom ved Foss / der møttis de den Trettende dag Jule / oc vaar der en Elff imellom dennom / som vaar tilfrussen / oc vaar dog Isen icke vel sterck der paa / Gregorius Dagssøn gaff sig vd paa Isen met en stor hob Folck / da begynte Isen at siuncke vnder Gregorius / saa at hand kom i Isen vnder sine Arme / I det Skiød en til Gregorium met en Pil / oc ramde hannom vnder hans quercke / der aff døde Gregorius Dagsøn / den ypperste Krigsmand / som da vaar vdi Norge / Hans Lijg bleff ført til Gimssø Closter ved Skeen / Huilckit Closter hans Fader haffde ladit sticte / Oc da vaar hans Syster Abedisse vdi forne Closter / som hed Bouge Dags daatter / Der Gregorius Dagssøn vaar død / da fick Kong Haagen at vide / At Kong

Inge vaar vdi Opslo / Da samlede hand
megit Folck / oc drog til Opslo / Kong
Inge laa for i Byen / oc vaar fire hundrit
Mand sterck / der droge de tilhobe / oc bleff
it hart Slag / Da flyde paa Kong Ingis
side / En / hed Gudrød Oluffssøn met
Femten hundrit Mand / Der falt da Kong
Inge / oc haffde hand da verit Konge off-
uer Norge Fem oc tiue Aar / Hand bleff be-
graffuen vdi Sancte Halffuardzkircke i
Opslo / oc lagt paa den Syndre side vden
for Chorit vdi Muren / Kong Inge vaar
den deyligste Mand vdi Ansictit / Hand
haffde gult / ract / oc tynt Haar / Hand vaar
liden paa vext / Hand haffde en stor Kule
bag paa Ryggen / Blid talende / Rund paa
Penninge met sine Venner / Hand vaar
venlig met alle / derfor fick hand yndist hos
Vndersaattene.

EFter denne Seyer / tog Kong
Haagen Hærdebred alt Lan-
dit vnder sig / oc skifftede Forle-
ninger.

ningerne iblant sine gode Venner / Der Erling Skacke fick det spurt / At Kong Inge vaar falden / oc at Kong Haagen haffde tagit Landit vnder sig / Da lod hand sammenskriffue alle de Herrer som vaare Nord vdi Landit / oc haffde verit Kong Ingis beste Venner / Oc der de komme tilsammen / Forbunde de sig tilhobe / oc Raadsloe imellom dennom selff / huem de vilde haffue til Hoffuit offuer dennom / Der de lenge haffde Raadslagit der om / bleff Erling Skackis Søn / Magnus Erlingssøn vdkaaren / Thi hand vaar Kong Siguord Jordsalafars Daatters Søn / For^ne Magnus Erlingssøn / oc Kong Woldemar / de hørde huer andre nær til / Magnus Erlingssøns Modermoder / oc Kong Woldemars Moder / vaare to Søstre / Bleff fordi samtyckt aff alle / At Magnus Erlingssøn / skulde bliffue Konge offuer Landit / oc da vaar hand fem Aar gammel /

oc bleff Landit / Rigit oc Regimentit / be-
falit Erling Skacke / Thi hand vaar
den visiste / oc der til den dueligste Krigs-
mand / som da vaar vdi Norge. Der Er-
ling Skacke haffde dreffuit Sagen som
hand vilde / Da giorde hand sig rede met
Ti Skib / oc tog Magnus sin Søn
met sig / met andre Herrer i Landit vaare /
oc drog ned til Danmarck til Kong Wol-
demar / oc der forbant hand sig met han-
nom / At hand skulde hielpe hans Søn
Magnus til Rigit / Oc lagdis da til
Danmarck all Wigen / Norden til Ryer-
bo / som Danske Konger før haffde hafft i
Norge: Der effter drog Erling Skacke
met sin Søn fra Danmarck igen / oc til
Norge / Da fick hand spurt at Kong Haa-
gen vaar vdi Tønßberg / Der lagde Er-
ling Skacke til hañom / oc fick alle hans
beste Skib fra hannom / huilcke hand haff-
de faait effter Kong Inge tilforn / Oc
Kong Haagen rømde til Oplanden i-

gen/

gen/oc drog Nord offuer Fiellit til Trund-
hiem / Men Erling Skacke tingede alt
Landit vnder Magnus sin Søn / der
Øster / oc drog siden alt Nord til Bergen/
oc vaar der om Vinteren / Men Kong
Haagen vaar den Vinter i Trundhiem.
Der Foraarit kom / giorde Kong Haa-
gen sig rede met it stort tall Folck/ oc drog
Synder paa imod Erling Skacke. Di-
sligiste haffde oc Erling Skacke paa sin
Side/ it stort tall Folck i Bergen/oc drog
der met Nord paa imod Kong Haagen/
Oc funde de huer andre ved Steineuog/
der begyntis it stort Slag / Men efftерdi
at Erling Skacke haffde store Skib/oc
megit Folck / bleff der meste parten slagne
aff Kong Haagens Folck / oc somme
gaffue Flucten / Oc bleff Kong Haagen
der død/ oc bleff førd ind vdi Romßdal/ oc
der begraffuen / Men Kong Suerre
hans Broder / lod hannom siden føre til
Trundhiem/oc begroff hannom vdi Dom-
kircken.

KOng Haagen Hærdebred/ vaar en deylig Mand/ vel voxen/ høy oc smal / dog saare bred offuer Hærdene / Derfor kallede de hannom Hærdebred / Hand vaar gladsom / ydmyg i sin tale hos alle.

DEr Kong Haagen vaar falden/ da bleff Siguord Siguordssøn / Kong Haagens Broder / Tagen til Høffuidzmand offuer dennom / som haffde verit met Kong Haagen tilforn/Der til halp Marcus aff Skage / hans Fosterfader / met andre Herrer vdi Landit/ oc bleffue de snart stercke/ oc giorde stor skade/ her oc der/ huor de kunde offuerkomme dennom/ som holt paa Erling Skackis side / Der de haffde nogen stund saa fremfarit/ bleffue de baade fangne / oc førde til Bergen/ der bleff Siguord Siguordsøn Halshuggen/ vden for Graffdal/ Men Marcus aff Skage bleff hengd selff anden/ paa Huarffßneß/ Oc vaar det

deris Endeligt / Der effter bleff Rolighed nogen stund vdi Rigit.

ERckebiskop Oysten kom til Bergen / Oc fant der for sig Erling Skacke / met andre Bisper i Landit / Der begynte Erling Skacke at tale til Erckebispen / oc sagde: Met huad ret Herre / haffue i forøgt eders Sagefald i Christen Retten / Icke findis det i Sancte Oluffs Low / Erckebispen suarede: Icke er det heller forbudit / at forøge Christen Retten / men det findis icke heller i Sancte Oluffs Low / At den skal vere Konge vdi Norge / som icke er Konge Søn / Oc haffuer det icke skeet tilforn / Erling suarede / Herre / det vaar met Eders villie oc samtycke / hand bleff til Konge tagen: Erckebispen suarede / Da loffuede du / at du skulde hielpe oc styrcke Guds ret / aff all din Mact / Erling suarede / Lader oss icke trette / Men hielper i Magnus min Søn til Rigit / Hand oc Jeg skulde hielpe Eder til

til alle eders Sager / Oc bleff der da saa
snackit oc besluttit dennom imellom / At
det vaar nytteligt / at de haffde en kronit
Konge vdi Landit / saa vel som Engelske
oc Danske de haffde / Oc vaare det Rigit
en stor ære : Da raadslo Erckebispen met
de andre Biscoper oc Rigens Edlinger/ oc
bleff besluttit/at Kroningen skulde gaa for
sig / Oc lod Erling Skacke rede til den
store Sal / oc forsamlede sig der de ypper-
ste i Landit vaare. Der vaar oc en Legat
aff Rom / hed Stephanus / dissligiste
Erckebispen / met andre fem Bisper / Oc
bleff Magnus Erlingssøn / kronit til
Konge/ met stor ære oc Triumph / oc som
sed vaar vdi andre Land / Oc vaar hand
den første kronede Konge vdi Norge / som
bleff met saadan Stadz kronit / oc skildis
de alle venlige ad.

DEr Kong Woldemar fick spurt
de Tidinder / at Magnus Er-
lingssøn vaar kronit til Konge vdi
Norge / Da sende hand sine Bud op til

Norge/ met Breff oc Segl/ at minde dennom paa den handel dennom vaar giort imellom / om den deel hand skulde haffue i Norge / alt op i Ryerbo / som før er rørt. Der Erling Skacke fick at see Breffuene/ lod hand dennom forkynde for menige Mand/ Der de forstode de ærinde de haffde / da bleff der it stort bulder iblant den menige Mand / oc sagde alle/ at de skulde icke komme vnder Danmarcks vold/ oc bade Erling / at hand skulde holde dennom den Eed/ som hand haffde sorit dennom oc Rigit / Der met fore Sendebudene hiem igen / oc forkyndede Kong Woldemar/ huad suar de finge. Kong Woldemar lagde Erling Skacke stor last paa / oc sagde / At de Norske pleye altid at rønnis met onde / oc truede hannom der met / At hand vilde vere deris Gæst vdi Foraarit. Der Foraarit kom / Forsamlede Kong Woldemar en stor hob Folck/ oc drog op i Norge langs Wijgsiden. Da laa Bønderne allesteds / oc vorde Landit / Saa de

Danske

Danske finge ingen Landgang / Da droge de der fra / oc komme til Tønßberg / oc steffnede der Houge Ting / Men ingen Almue kom til Tingit / Da sagde Kong Woldemar / Mig siunis at dette Folck vil icke vere vnder mit vold / Jeg maa enten fare hiem / eller staa mit Euentyr / om Jeg skal bijde Erling Skacke / oc Kong Magnus / oc der met drog hand ned til Danmarck igen / Røffuede oc Brandskattede huor hand drog frem. Der Erling Skacke spurde / at Kong Woldemar vaar kommen op i Norge / Da forsamlede hand en stor hob Folck / oc drog Synder i Wigen / Der hand did kom / vaar Kong Woldemar neddragen met sit Folck / der effter Seylede Erling Skacke offuer til Judland til Dyrssaa / oc fant der en stor hob Vdliggere / Erling Skacke lagde deñom om Bord / oc bleff der it hart Slag aff / dog paa det sidste fick Erling Skacke offuerhaand / oc bleff meste parten slagne / oc en part rømde / Erling Skacke tog

Skib oc Gods / oc huad der vaar / oc drog til Norge met / Oc stod denne Feyde imellom Danmarck oc Norge nogen stund hen.
Christine Erling Skackis Hustru/ (Kong Siguord Jordsalafars daatter/) drog ned til Danmarck / til Kong Woldemar sin Frende/oc de vaare Søskenbørn/ Kongen vndfick hinde vel/oc vaare de offte til tals om mange haande dele/ Oc Kongen tog hindis tale blidelig. Der Foraarit kom / sende hun bud til Erling Skacke/at hand skulde komme ned til Danmarck/oc forlige sig met Kong Woldemar / Erling Skacke giorde sig rede met it Skib aff de beste/oc Bemandede det met det beste Folck hand haffde i Landit/oc seylede til Julland/ oc fant Kong Woldemar i Randers/oc kom der Kongen sad offuer Borde met sine gode Mend / Erling Skacke klædde sig selff Tolffte vdi deris Harnisk/oc haffde Hatte offuer Hielmene/ oc Suerd vnder deris Kiorteler / oc ginge saa ind for Kongens sal/oc komme ind met

dennom som baare Retterne/ oc traadde
frem for Kongens Sæde / oc sagde / Fred
oc leyde ville wi haffue / baade her oc hiem
igen/ Kong Woldemar saa til hannom
oc sagde/ Est du der Erling/ Hand suare-
de her er Jeg/oc sig mig snart om Jeg skal
haffue leyde. Der vaar inde vdi Salen
vel firesindstiue Mend/ oc alle vden Vaa-
ben/ Kongen suarede / Leyde skalt du haff-
ue Erling/ Jeg pleyer icke at handle wer-
lig met dennom som komme til mig vel-
uillige / Da gick Erling frem til Kongen
oc kyste hans Haand/ Der effter gick hand
til sit Folck igen: Erling Skacke vaar
nogen stund hos Kong Woldemar / oc
talede der om / at der maatte bliffue Fred
Landene imellom / Oc bleff saa besluttit/
at Erling Skacke skulde bliffue i Dan-
marck til Gissel / oc Asbiørn Snare/
Erckebiscop Absolons Broder / foer op i
Norge imod hannom til Gissel. Der eff-
ter hende det sig en gong/ At Kong Wol-
demar

demar oc Erling Skacke / de talede sig imellom / Da sagde Erling / Herre / Jeg vil nødigt haffue Eders wgunst / Derfor siunis mig det best at vere / at Fred vaare giort Oss imellom / oc at det bliffuer ved den handel som før er giort / Oc Eders Naade kunde giøre mig til Eders Jarl der offuer / Oc vil ieg suere Eders Naade en trofast Eed / at holde det Rige Eders Naade til hende / Jeg vil oc giøre all den tieniste oc forplict / som Eders Naade bør at haffue aff det Jarldom / Der Erling Skacke fick saa fremført sine Ord / for Kongen / Da ledde hand hannom til Sæde / oc gaff hannom Jarls Naffn / oc all Wigen til Læn / at raade for met all Skat oc Skyld / Oc bleff Erling Skacke Jarl saa lenge hand leffde / Dissligiste bleff dennom oc Fred imellom vdi deris Liffs tid. Der Erling Skacke haffde forenit sig met Kong Woldemar i Danmarck / da bleff hand Mectig vdi Norge / oc lagde vind paa at ødelegge alle dennom som vaa-

re komne aff Konge Sleet vdi Norge/ paa det at Rigit kunde bliffue vnder hans Søn/ oc hans Effterkommere/ Oc lod hand gribe en hed Siguord Haraldssøn/ som vaar Kong Magnus halffbroder/ oc lod hugge Hoffuedit aff hannom/ paa Nordneß ved Bergen/ Dißligiste fordreff hand aff Landit Kong Øystens Daatter Søn/ ved Naffn Oluff Skaghug/ oc døde den samme vdi Aalborrig/ vdi Judland/ oc bleff begraffuen vdi vor Frwekircke der i Byen.

DEr vaar en Jarl vdi Suerige/ hed Byrge Jarl Brosa/ Hand aatte en Brodersøn/ hed Øysten Øystenssøn/ oc vaar hand Kong Harald Gyllis Sønnesøn/ ret kommen til Rigit/ Den samme fick hielp aff Byrge Jarl/ met Folck oc Penninge/ oc drog til Norge/ oc fick hand snart en stor hob Folck tilsammen/ baade aff Suerige oc Nor-

Norge / Der de haffde nogen stund verit vdi Landit / oc finge ingen vnderholding aff Almuen / Da begynte de at røffue oc tage huor de fore frem / Da forsamlede Bønderne sig allesteds imod dennom / saa at de nøddis til at fly paa vilde Skowe / oc holde dennom der / Som de haffde verit nogen stund paa Skowen / da begynte deris Klæder at bliffue reffne oc vdslidne / Oc de toge Neffer aff Bircken / oc bunde vden om deris Been / Derfor finge de det Naffn / oc kalledis meenlig Birckebeiner / Huilckit Naffn den hob beholt lang tid siden / Kong Magnus Erlingssøn / kom vforuarindis paa forne Øysten / oc de Birckebeiner paa Ree / oc sloe hannom der met Tusinde Mend. Der Kong Magnus Erlingssøn / haffde faait denne Seyer / da bleff hand vijde berømt offuer Landit / oc fordristede sig da icke flere at sette sig op imod hannom.

KOng Siuord Haraldssøn aatte en Søn met en Quinde hed Gunilde / den lod hand kalde Suerre / oc det skede nogit før end hand bleff slagen. Der effter bleff hun Gifft igen met en Mand hed Unas Smid / Hand vaar Bispens Broder i Ferrø / oc bleff Suerre opfød i Norge / til hand vaar fem Aar gammel / Oc viste hand icke andit end Unas Smid vaar hans rette Fader / Oc efterdi at Suerris Moder hørde / at Erling Skacke / oc Kong Magnus / stode effter at vilde ødelegge alt Konge Slect vdi Landit / Da drog hun til Ferrø met hindis Mand / Oc der bleff Suerre opfød / oc til Skole holden hos Bispen i Ferrø / som hed Roer / indtil saa lenge de vilde wijet hannom til Prest / Der Gunilde hans Moder det forstod / da begynte hun at græde / Da sagde Suerre / Hui græder du Moder ? Jeg meente du skulde glædis ved den ære mig skeer / Hun

suarede / Denne ære er ringe mod den dig burde met rette at haffue / thi du est Kong Siguords søn aff Norge / oc icke denne Mands Søn / som du meent / Oc haffuer Jeg fordi holdit det hemmelige hos mig / for alle / at ingen skulde faa det at vide / før end du vaare til Mands kommen / Der Suerre Siuordssøn det hørde / da be-gynte hand at betencke den store Mact / som Kong Magnus Erlingssøn haffde vdi Norge / At hannom stod icke lettelige til at begynde nogit imod hannom / Oc der hos betencke den store Velde / som hans Forældre haffde hafft offuer Land oc Ri-ge / oc sagde hand da til sin Moder / For ingen deel vil Jeg tage it Prestegield vdi Ferrø / for den rettighed mig bør at haffue vdi Norge. Der effter drog Suerre Siguordssøn til Norge / Der hand did kom / da haffde Øysten Øystenssøn la-dit giffue sig Konge Naffn / Hand vaar Suerris Farbroder søn / Der Suerre saa sig intet at kunde skaffe / Da drog hand

Norder vdi Landit omkring / saa at ingen kunde mercke hannom nogit aff / huad hand haffde vdi sindit / Oc gaff sig iblant Erling Jarls Krigsfolck / oc kom til Ords met Jarlen / oc fick stor forfaring / om allehaande som hannom forderligt kunde vere. Der effter drog Suerre Synder til Tønßberg / oc dæden fra til Løsse / fra Løsse op til Byrge Jarl Brose / huilcken der aatte Suerris Fader Søster / som hed Birgitte. Der Byrge Jarl forstod / at Suerre vilde haffue hielp aff hannom til Norge / da veigrede hand sig / oc sagde / Jeg haffuer nu hulpit din Faderbroders Søn til Norge / Jeg vil icke vijdere giøre nogen hielp did vdi Landit mere / Jeg kand selff der om bliffue forderffuit / Der Suerre fick der ingen hielp / da drog hand til Wermeland / til sin Søster / som hed Sicilia / Hun giorde hannom megit til gode / oc trøstede hannom / Oc som hand der haffde verit nogen stund / da kom der

bud

bud aff Norge / At Kong Magnus oc Kong Øysten / haffde holdit it Slag tilhobe paa Ree / der falt Kong Øysten / oc en stor part aff hans Folck / Men en part rømde aff Landit / til Danmarck / til Wermeland / oc paa Tilemarcken / Aff disse Tidinder bleff Suerre bedrøffuit / oc haffde vdi sindit / at giffue sig i fremmede Land / thi det vaar hannom icke raadeligt / at drage ind vdi Norge / fordi at røctit vaar kommen om hannom offuer alt Norge.

DEr den atspredde hob som kom aff Slagit paa Ree / finge spurt / At Suerre Siguordssøn vaar vdi Wermeland / da søcte de til hannom / paa alle sider / oc begierede / At hand skulde tage sig Regimentit offuer dennom / oc bliffue til Herre oc Høffuidzmand offuer dennom. Der Suerre saa / At de vaare meste parten Klædeløse / Penningeløse / oc saa gaat som Verieløse / Dissligiste mange Saare / oc der hos haffde hand

 hørt

hørt deris onde Regimente/ Da veigrede Hand sig der for/ oc lagde alle de forfald for som hand mest kunde: Først/ hans wforstandighed/ wforfarenhed/ fattigdom/ dissligiste vaar hand opfødt vdi en vdø/ som ingen Krigsbrug haffde verit vdi/ som kunde tiene til Regimente/ Men gaff dennom for/ at de skulde tage Byrge Jarl Brose til Høffuidzmand/ thi hand vaar oc aff Kongelig Slect/ Birckebeinerne/ (det er Krigsfolckit/) lode beuocte Suerre/ saa lenge de finge bud til Byrge Jarl/ Hand skreff dennom til igen/ at de skulde beholde Suerre/ Vilde hand icke met gode/ da maatte de faa andre raad der til/ Men hans Søn finge de intet aff. Der de finge disse Suar fra Byrge Jarl/ da talede de met gode ord til Suerre igen/ at hand vilde giøre deris villie/ Men Suerre veigrede sig met all den vndskyldning hand kunde/ oc sagde Ney: Der de hørde/ at hand ingeledis vilde samtycke deris villie/ da sagde de alle/ Wi haffue

tient

tiene din Fader oc Forældre / oc myst vore Frender oc Brødre / der til ere wi fredløse / oc skilde fra vor Arff oc Eye / for dine Forældris skyld / oc wi biude Oss end til / at ville tiene dig / huilckit du necter / Derfor skalt du oc saa vide / at wi ville dræbe dig / oc der met komme oss i fred met Kong Magnus. Der Suerre det hørde / tyckte hannom disse vilkaar at vere gantske haarde / Oc maatte derfor giøre deris villie / ellers maatte det Konge slect paa Suerdsiden / verit øde vdi Norge. Søndagen i fulde Wege vdi Faste / det er / den anden Søndag effter Paaske / bleff Suerre tagen til Høffuidzmand offuer Barckebeinerne / Om Mandagen komme der halffierdesindstiue Mend som sore Suerre huldskaff / oc Mandskaff / oc hand giorde deñom til befalningsmend / effter som huer vaar bequem til / Der effter paa Aske Onsdag / drog hand ned i Wigen / oc kom der megit Folck til hannom / saa at hand bleff halffierde hundrit Mand sterck / Oc vaar

 meste

meste parten aff dennom aff det slag / som vilde Røffue / oc met vold samle dennom Penninge / flere end de der vilde fare met fred vdi Landit / Oc som de nu vaare alle forsamlede / da gaffue de Suerre Konge Naffn / dog imod hans villie / oc de sagde / Icke ville wi tiene den Mand / som icke er mere Mand end wi selffue. Oc der Suerre vaar tagen til Konge / da tog hand sig alt Regimentit til / oc vdmønstrede alle de Ranszmend / oc wnyttigt Folck / som icke vaare vane at vere vnder Regimente / Oc drog saa aff Wigen ind vdi Wermeland / igennom store Skowe / til hand kom vdi Dalerne / paa Jernbiergene / Oc drog en Skow igennom / til hand kom til Herdal / Atten Mile lang / Oc dæden fra drog hand en Skow Trysindstiue Mile igennom / der leed hand stor nød / Hans kaast vaar mest Barcken aff Træ / oc Saff / oc de Bær som vnder Sneen haffde liggit. Oc der hand haffde verit paa den Skow / Siu Dage oc Nætter / da kom hand ned vdi Jemptelând / oc drog der fra til Selbo /

bo / oc fick tuingd dennom vnder sig / oc gaffue de hannom Brandskat / J det fick Kong Suerre at vide / At Ruder aff Tellemarcken / vaar kommen til hannom / met Firesindstiue duelige Krigsmend / oc bleff der aff glad / Oc da haffde Kong Suerre halffandit Hundrit oc Trediue Mend / der met vende hand offuer Gauler Aars / oc kom wforuarendis paa dennom / som hulde Vacten for Fienderne / oc slo dennom ihiel / Da kom der imod hannom Siguord Nicklasøn / Erick Arnesøn / Jffuer Hiort / Jffuer Silcke / Jffuer Gieffuelssøn / Kong Magnus Høffuidzmend / met Atten hundrit Mend: Der Kong Suerre saa sin offuermact / da wigede hand fra dennom til it Field / heder Wase field / Oc haffde Gamdolffuer der en stor forsamling for hannom. Der effter som Kong Suerre fornam / At Bønderne skildis at / Da falt hand der til / som vaar en stor hob forsamlit aff Kiøbsteds Folckit / oc slois met Kem

hun-

hundrit Mand/ oc fick saa offuerhaand/ oc disligiste Sancte Oluffs Banner fra dennom/ Oc tackede hand GUD for den Seyer / Derneſt drog hand til Trundhiem/ Oc der Borgerne saa hans komme/ Ringde de imod hannom / oc toge hannom ind met Process.

DEr effter lod Kong Suerre steffne Øreting/ oc neffnde Tolff Mend aff huert Fylcke/ oc da bleff Kong Suerre anden gong giffuit Konge naffn/ Oc bleff hañom tildømt met Vaabne tag/ Land oc Rige / effter Lands Lowen. Der Kong Magnus / oc Erling Jarl/ spurde disse Tidinder/ droge de til Trundhiem/met megit Folck. Der de komme did/ da vaar Kong Suerre dragen offuer Daarefield/ oc igennom Guldbrands dalen/ oc allesteds huort hand drog frem/ gick Folckit hannom til hende/ somme for Rædzel/ oc somme for deris Mandom/ Oc vndertiden huor Suerre saa sin offuermact/ wigede hand til side fra deñom. Der Kong

Suerre vaar kommen paa Hædeland / tog hand alle de Roerskib som vaare vdi Rond / it ferskt Fiske Vand som saa heder / oc lod drage dennom fem Mile offuer Land op i Mioss / den vey kaldis end i dag Kiølvigen / (Mioss er it stort ferskt Vand / ligger paa Heidemarcken /) Oc kom wforuarendis paa Kong Magnus Folck / oc greb dennom meste parten / oc fick alle deris Skib fra dennom / som de haffde i Mioss. Haluord paa Saastad / hand redde til it stort Gæstebud / oc vaar der vel Try hundrit Mend forsamlede / Der kom oc Kong Suerre / greb oc ihielslo huad hand offuerkom / oc fick der it stort Bytte / Oc effter denne Seyer / fick Kong Suerre alt Oplanden vnder sig / disligiste Øster dalen. Der Kong Magnus / oc Erling Jarl / komme øster i Wigen / da samlede de der en stor hob Folck / oc vilde drage imod Kong Suerre / Der Kong Suerre fornam den store hob Folck / drog hand aff Oplanden oc ned i Sogen / oc der fra op

op paa Woss / Der vaar for hannom en stor forsamling / aff Wosserne / aff Sogen / Haardanger / oc Sundhordeland / saa at Kong Suerre maatte vige tilbage til Fields igen / Alle Helgen tid / Oc fick hand saa stor en møye paa Fieldit / at hand foer vild vdi Otte dage / saa at hand huercken fick Mad eller Dricke / vden Snee / Der til myste hand oc It hundrit oc trediue Heste / oc tiue Mend paa Fieldit / oc er det vnderligt at høre / huad Kong Suerre altid leed vdi saadane Reyser til Fields oc Ferelse om Vinters tide / Thi at Kong Magnus / oc Erling Jarl / haffde altid offuerhaanden / baade til Lands oc Vands / saa at Kong Suerre kunde intet blotte sig / Endog hand haffde stor lycke vndertiden / oc hand altid met halffue mindre Folck gaff sig vdi Krigen imod sine Fiender / oc fick offuerhaanden / Oc det stod saa hen vdi try Aar / som de saa Krigede met Kong Magnus / Men Kong Magnus haffde altid offuerhaanden.

Her

HEr effter nogen stund/ kom Kong Suerre til Trundhiem igen / oc fick der offuerhaanden / oc fick der til Ti Skib / som laae rede met all tilbehøring / Dennom rustede hand vd/ lagde met dennom til Søis / oc drog der met Synder til Bergen / Kong Magnus/ oc Erling Jarl/ oc Øysten Erckebispen/ komme hannom imod met en stor hob Skib / Saa at Kong Suerre maatte giffue sig vd til Søes igen/ for offuermacten / Oc Kong Magnus jagede flux effter hannom / oc sagde / Lader oss nu heffne vor Slect oc Venner / Derfor skal ingen vere saa dristig / At hand tager nogen til fange / vden eniste Kong Suerre / den vil Jeg vere til ords met. Der Kong Suerre saa sig icke at kunde vndkomme / da bad hand til GVD om hielp / oc vilde giøre sit beste imod sine Fiender / Oc der de naade flux paa hannom / Da kom der saa stor en Taage / saa at ingen saa den anden / oc der met

met skildis de at / Kong Magnus / oc Erling Jarl / sende en part aff Krigsfolckit til Bergen / men de droge selff Nord til Trundhiem / met den største part aff Krigsfolckit.

KOng Suerre Seylede Haffledis Nord til Trundhiem / oc kom fordi før til Trundhiem / end Kong Magnus / oc lagde hand alle sine Skib ved Bryggen / oc forbød at ingen hans Mend skulde tage der en Huid aff / vden deris Vaaben oc Verie / oc gaff sig saa vdi Byen met sit Folck.

DER Kong Magnus / oc Erling Jarl / laae der vden for / Da sende Kong Suerre bud vd til Kong Magnus / oc bød hannom tuende vilkaar til: Det første / At hand vilde møde hannom paa Sprøttewold / oc slais met huer andre / Den beholde Seyer som Gud vil: Det andit / Vilde hand oc slais met

met hannom til Søis / met lige fordeel/ da vilde hand oc møde hannom : Kong Magnus/ oc Erling Jarl/ vilde icke nogit aff disse vilkaar / Men de meente at det skulde anderledis gaa met Kong Suerre/ end som hand actede/ oc der met drog Kong Suerre aff Byen / oc op til Medelhus/oc vaar der fire Nætter/oc drog strax tilbage igen til Trundhiem / offuer Stenbiergit / oc ned offuer Fogens Brecke/ mod Dagen/ oc sagde hand til sine Mend/ Jeg veed at Kong Magnus oc Erling Jarl/ ere baade i Byen / oc vente mig icke/ oc Jeg veed at de haffue druckit i dag vdi Byen/ Thi staar nu Mandelige/ Jeg haabis / at Gud skal hielpe dem som ret haffue / Oc huilcken aff Eder der slaer en Ridder / eller en anden ypperlig Mand/ da skal hand strax bliffue giort til lige saadan en Mand/ Oc haffue de lenge nock jagit oss om Land / lige som andre wsle Mend. Der Kong Magnus Krigsfolck haffde druckit flux offuer om Natten/

oc formodede sig ingen fare / thi de meente Kong Suerre at vere rømt offuer Fieldit / Da bleff Vacten var / huor Kong Suerre kom vden for Byen / met sit Folck / Oc bleff det seent før end Kong Magnus / oc Erling Jarl / fick samlit deris Folck / oc møttis de paa Ageren vden for Byen / som kaldis Kalffskind / Der droge de saa mandelige tilsammen / saa at der falt slux Folck paa baade sider / Erling Jarl kaste sit Suerd vdi Haanden / oc sagde: J skulle see at en gammel Mand skal kunde røre sit Suerd i dag / Torer Spole baar Merckit for Erling Jarl / Kong Suerre søgte saa fast frem / At hand kom vnder Merckit / oc hugg Stangen sønder / Vdi det samme fick Erling Jarl it Sting vdi Liffuit paa sig / Da sagde En aff hans Mend / det vaar it farligt Sting / Erling suarede / Følger i Kong Magnus Mandelige / mig skader intet / oc hugg da paa baade Hender / oc giorde stor skade / oc falt dog strax der effter

død

død ned paa Jorden / Da flyde Kong Magnus / oc kom aff Elffuen met it Skib/ Der falt Siu aff de ypperste i hans Raad/oc Trysindstiue andre Edelmend/ foruden andre Almuis Folck/ der fick Kong Suerre alle de beste Skib / som Kong Magnus aatte / oc fick der stor Seyer. Der Erling Jarls Lijg vaar begraffuit/ stod Kong Suerre der offuer / oc sagde/ Det er sømmeligt oc ærligt / at mand icke tijer stille offuer slig en ypperlig oc storbaaren Mands Graff/ som wi staa offuer/ oc er det vnderligt/at en Mand som Jeg er kunde staa imod Tre/ Først Kong Magnus/ den anden Erling Jarl/den tredie Oysten Erckebispen/som aabenbare haffuer liust i Kirckerne / At alle de Siele som falde for Kong Magnus i Strid / de skulle alle vere vdi Himmerige / før end Blodit er kalt/Oc er her nu mange bleffne Hellige/som nu haffue faldit met Erling Jarl/om Erckebispens ord ere sande/men Jeg befrycter mig/at det vil feile dennom/

 Oc

Oc raader Jeg dennom det heller / at de bede Gud forlade sig / det som brut er / At de vaare saa dristige at hielpe Erling Jarl til / som icke vaar aff Kongelig slect at giffue sin Søn Konge Naffn / oc føre Affuindskiold oc Mercke imod rette Kongis Sønner / Haagen / Kong Siguordssøn / oc Oysten Kong / huilcke hand tog Rigit fra / imod all Christelig skiel / Oc offuer alt haffuer nu Gud saa skifft oss imellom / at ieg seer mange sorgefulde staa offuer denne Mands Graff / som skulde vere megit glade / om de saa stode offuer min Graff / Endog hun icke vaar saa prydit / som denne er: Paa det sidste tackede hand alle dennom / som haffde fuldt hannom til Graffue / oc loffuede storlige hans Mandelighed oc forstand / endog hand lastede hans wrette foretect.

EFter denne Slacting rømde Kong Magnus met sit Folck / til Bergen / Der fant hand Erckebispen / oc lagde sine raad met hannom / Hand raad-

de hannom / at hand skulde giffue sig til Opslo / oc samle sig der Folck imod Kong Suerre / Kong Suerre bleff Mectig aff denne Seyer / oc fick it stort anhang / aff alle Norden fields / Oc gaff hand store Naffnebøder / de som tilforne vaare Tienere / de bleffue da Herrer / huer effter som de vaare duelige til / oc bleff Kong Suerre vdi Trundhiem om Vinteren. Om Vaaren der effter / drog Kong Magnus en stor hob Folck aff Wigen tilsammen / oc lagde der met Nord paa til Trundhiem / Der vaar da met hannom Øysten Erckebiskop / Orm Kongens Broder / Philippus / oc Nicolaus / oc komme til Beiensten / oc der fra indtil Holmkloster / Men Kong Suerre giorde rede vdi Byen / oc ginge Krigsfolckit offte vd / oc talede met huer andre.

KOng Suerre sende bud til Kong Magnus / Oc bad / at hand vilde skiffte Landit til halffnede met hannom /

 som

som Kong Harald Gyllis Sønner tilforne haffde giort / men det kunde icke drage til forligelse / Da bleffue de saa offuer eens paa baade sider / At de vilde leffuere huer andre it slag paa Ilewold / Der Kong SUerre vaar rede met all sin Hærr / Da sagde hand til sit Folck / Jeg siger nu saa til eder alle / som en Bonde sagde til sin Søn / der hand fulde hañom til Orloffskibit / oc bad hannom vere haard oc dierff i Mandrønne / Thi Ordit leffuer lengst / oc sagde: Huorledis vilt du skicke dig i Slagit / om du viste / at du skulde bliffue slagen: Drengen suarede / Jeg skulde ingen spare / men hugge paa baade Hender / Da sagde Bonden / om du viste at du kunde koñe der fra: drengen sagde / ieg skulde intet spare liffuit / huad heller ieg skulde bliffue / eller koñe der fra / Bonden sagde / i alle Slag / skeer der it aff disse / enten at Folck tabe Seyer / eller vinde / Men at fly / det er aller verst. Der effter droge de tilsammen paa baade sider / Oc vaar dog Kong Magnus sterckere paa Folck / der bleff da it stort Slag / Oc

paa

paa det sidste flyde Kong Magnus / oc haffde myst mange aff sine gode Mend/ som vaar / Philippus Arne Søn / Bryndiolff Jons søn/ Iffuer Galle/ met mange andre duelige Mend / Oc rømde hand Synder ned til Danmarck til sin Frende Kong Woldemar / oc bleff hand der vel vndfangen den Vinter offuer. Der effter foer Kong Suerre til Bergen/ oc gaff deñom alle Fred som komme til hannom / Vdi den anden Vge vdi Faste / giorde Bønderne aff Foß / oc all Suidhardeland it opløb/ oc komme wforuarendis til Bergen / met saa stort Bulder oc Vaabne brag / At Kong Suerre oc hans Krigsfolck gaffue flucten aff Byen / Oc meente det haffde verit Kong Magnus / Men der Kong Suerre fick Tidinder / at det vaar Bonde Folck/ Da samlede hand sit Folck tilhaabe / oc drog imod Bønderne / oc slo sin Ordning inden for Alle Helgen Kircke / Oc møtte saa Bønderne paa Sanete Hans

 wold/

wold/ der falt en suaar hob aff Bønderne/ men de som igen vaare/ flyde paa Marcken. Der effter lod Kong Suerre tinge met Fosserne/ Haardangerne/ oc dem aff Haardeland/ Oc gaffue de store Penninge vd før end de finge Fred igen.

DEr Kong Magnus haffde verit den Vinter offuer vdi Danmarck/ da giorde hand sig rede om Vaaren/ oc drog ned til Bergen met Trediue Skib/ vel vdrustede met Folck oc Verie/ Men Kong Suerre laa for met sexten Skib/ vel vdrustede met Folck oc Verie/ Kongerne møttis vden for Nordnes/ oc lagde saa Mandelige til huer andre/ at der falt saare megit Folck/ Oc der de lagde til Kong Magnus/ da fick hand it Sting igennom Laarit/ J det spranck hand tilbage/ oc steg paa en Luge som vaar Blodig/ oc falt tilbage ned vdi Skibit: Da raabte de Seyer raab/ oc sagde/ At Kongen vaar falden/ Da suarede Orm Kongens Broder/ da er Landit skifft dennom imellom/ oc begyn-

begynte da at fly huer som kunde / J det sprancк Kong Magnus op igen/oc bad dennom bije / men de færdede sig huer som kunde / oc der met flyde all Hærren som offuer bleff / Men Orm Kongens Broder / bleff trengd i Land ved Graffdal / oc søgte hen at Fieldit / Der Krigsfolckit vilde tagit hannom / da lod hand rende aff sin Bigiord Sølff oc Penninge / Oc de som effterløbe / vilde sancke Penningene op / der met vndkom hand hen i Fieldit / Vdi dette Slag myste Kong Magnus Atten Skib / oc kom aff met Tolff Skib / oc bleff der it stort Bytte skifft / imellom dennom / de bleffue Rige som tilforne vaare fattige. Kong Suerre drog til Trundhiem / oc bleff der om Vinteren / Samme Vinter kom en til Norge / hed Erick / oc sagde sig at vere Kong Siguordssøn / oc Kong Suerris Broder / Oc haffde lenge verit vdi Constantinopel, hos Keiser Emanuel / Oc vaar en saare vijs Mand / Der hand kom til Kong Suerre /

tog hand vel imod hañom/ oc loffuede hannom ære oc værdighed/ som hannom burde at haffue / vden alleniste Konge Naffnit/ vilde hand haffue sig forbeholdit / Erick tackede Kongen for sit tilbud / oc bleff det saa besluttit / At Erick skulde bære it het Jern / sig til Fæderne / huilckit hand oc giorde / siden holt Kongen hannom i stor ære. Der Kong Suerre vaar dragen til Trundhiem / da kom Kong Magnus til Bergen / oc bleff der om Vinteren / der Vaaren fremled/giorde Kong Magnus sig rede igien / Oc drog Nord til Trundhiem/oc lagde sig ved Holm/Kong Suerre vaar for hannom / oc giorde sig rede / oc haffde en stor forsamling vdi Byen / baade aff Krigsfolck oc Bønder / Oc bleff det tagit i Dag/ saa at Kongerne baade taledis ved huer andre / Oc bød Kong Suerre endnu som tilforne / at vilde skiffte Landit til halnede / oc Kong Magnus skulde haffue Kaarit / J denne dag foer Krigsfolckit paa baade sider til-

tilhaabe / Drucke oc Collatzerede dennom imellom / oc vaare de saare glade / at det maatte drage til Fred imellom dem / oc alt Landit maatte komme til Rolighed igen/ Oc gick det nogit lideligt ad til Fred imellom dennom vdi nogle dage / Effter langt beraad / sagde Kong Magnus / At der som det vaare end saa skifft dennom imellom / Da kunde den Fred icke lenge staa / thi det kunde snart drage til Feide paa ny igen / som hand beviste før Brødre at vere skeet imellom / End sier imellom dennom / Da sagde Kong Suerre / det er vel sant Magnus / Endog wi kunde vel holde Oss Fred imellom / Dog findis vel andre / som raade mere til wfred / end Rolighed. Dog paa det / at dette fattige Land skal icke saa lenger plagis aff Oss / da vil Jeg drage aff Landit de første Try Aar / met mit Krigsfolck / oc holde mig vden Lands / dog met saadane vilkaar / At wi skiffte Landit til Halnings / Oc Jeg setter offuer

min

min Part huem mig lyster/ at opbære min indkomst vdi Fred / Oc naar de try Aar ere omgangne/ da vil Jeg komme igen vdi Landit / Oc du da vdi lige maade giør som Jeg haffuer giort / Kong Magnus suarede/ Jeg vilde at du Suerre / oc Birckebeinerne / (det vaar Krigsfolckit/) skulde fare aff Landit / oc komme aldrig igen / Jeg er en Kronit Konge / oc haffuer sorit Landit en Kongelig Eed / At Jeg skal verie det met Suerd/ den Eed vil Jeg icke rygge men Jeg leffuer / Men Gud skal raade for Liffsdagene. Jeg haffuer myst Hundrit Riddermendsmend / oc Sytten aff mine ypperste Riddere / der til Erling Jarl min Fader / som mig vaar allerkierist / Oc staar det mig icke til at giøre/ Jeg vil enten beholde det alt/ Eller oc myste det alt/ oc Liffuit met / Kong Suerre sagde/ Du vedst vel at regne din skade stor som oss er skeed imellom / Men du glemmer den store skade / som du giort haffuer. Først det / at min Fader Kong

Sig-

Siguord vaar slagen vdi Bergen / oc Kong Øysten min Faderbroder vdi Wigen / Oc den tid min Broder Haagen bleff tagen til Konning offuer Landit / da reiste Erling Skacke din Fader sig imod hannom / oc slo hannom ihiel paa Sundmør met mange Herrer / Erling Skacke din Fader / lod henge Harald min Broder op paa Huerffneß / Siguord min Broder / lod hand hugge Hoffuedit aff i Bergen / oc Øysten min Farbroders søn / slogst du ihiel paa Ree. Effter saadan skade som ieg haffuer faait paa min Slect oc Venner / da vaar det vel giort / At ieg enten bød til met dig / at ville skiffte Landit til halnit / Oc vil end holde det / som Jeg haffuer tilbudit / der som du vilt / Endog mand finder ingen Exempel / at nogen haffuer verit kaarit til Konge vdi Norge / vden hand haffde verit Konge søn / eller ret kommen aff Konge Slect / paa Suerdsiden / Oc efftersdi du vilt icke nogen aff disse vilkaar haffue / Da mød mig

her

her paa Ileuoll met all din Mact / da haabis Jeg/det skal gaa dig verre end den første Reyse/wi fundis der / Kong Magnus suarede/ Jeg vil slais met dig til Søis/met beggis vor Mact / Kong Suerre sagde/ Mine Skib ere opsette meste parten/vden Try/dennom vil Jeg vdruste det beste Jeg kand/oc du møde mig met andre try Skib/ Da suarede Kong Magnus/ wi ville icke spilde mere Folck/ men gack du frem met dine Vaaben / oc Jeg met mine / saa ville wi slais der ene to om/huilcken der beholder Seyer/hand beholde Land oc Rige/ Kong Suerre suarede/Off henger dog nock skade oc forderffuelse paa baade sider / At wi icke selffue slais vdi Kredz/lige som Kiemper/ Thi wi haffue Folck paa baade sider/ som Landshøffdinger bør at haffue / Oc efftterdi du vilt io endelige slais met mig ene/ da tag din Hest / oc ruste dig det beste du kant/ Jeg vil møde dig/ oc see/ huilcken der render den anden til Jorden/ Saa pleyer Herrer oc Rigens Mend sig at bruge/ Paa det sidste begyntis haarde Ord at gaa

paa

paa baade sider / oc huer hob drog fra huer andre / Kong Magnus drog sin vey til Bergen / oc Kong Suerre drog offuer Fieldit / oc sette hand Erick sin Broder til Høffuitzmand igen offuer Folckit vdi Trundhiem. Der Kong Magnus spurde / At Kong Suerre vaar dragen aff Trundhiem / da drog hand strax der hen igen / oc kom wforuarendis paa dennom / oc giorde der it stort Mande mord / Der holt huercken Closter eller Kircker / Erick Kong Suerris Broder / rømde offuer Fieldit met en hob aff Folckit / Kong Magnus / tog alle Skibene met stor beskatning aff Bønder oc Borgere / Tog saa all Trondelagen vnder sig / met stor Reffse oc Liffue laad. Effter denne Seyer drog Kong Magnus til Bergen igen / oc holt der Jul / Kong Suerre holt Jul i Opslo / Strax effter Jul giorde hand sig rede / oc drog Landueyen til Trundhiem / oc Kong Magnus drog fra Bergen / oc kom før Nord til Trundhiem end Kong Suerre gior-

giorde / oc giorde stor skade paa Landit. Det stod saa hen it Aar omkring / at Kong Magnus holt offuerhaanden altid / thi hand haffde Søen fra Kong Suerre / saa hand maatte altid vige til Lands. Oc der Kong Suerre vaar trengder fra Søen / da lod hand bygge Suerrisborgen ved Trundhiem / til at haffue sin Tilfluct naar hannom trengde.

NOgen stund der effter / som Kong Magnus laa vdi Bergen / oc formodede sig ingen fare aff Kong Suerre til Søis / Da haffde Kong Suerre forsamlit sig en hob smaa Skib oc Skuder / oc drog hemmelige langs Landit / Synden fra Opslo / saa at der gick ingen bud for hannom / oc kom hemmelige til Bergen om Natten / oc offuerfalt Byen / oc greb oc slo alt det hand offuerkom / Men Kong Magnus kom paa flucten / somme paa Foß / oc somme hen vdi Hardanger / oc rømde offuer Fieldit. Da fick

Kong Suerre alle de Skib / Guld / oc dyrebar Clenodier / oc alt Kongelig smycke / som Kong Magnus haffde paa vdi sin Kroning: Som er / Kronen / Spiren / oc alt andit som der til hørde / Dissligiste fick oc Krigsfolckit it stort Bytte / Kong Magnus rømde da anden gong aff Landit til Danmarck / til Kong Woldemar sin Frende / Det samme Aar kom Ercke-biskop Øysten aff Engeland / oc kom vdi venskaff met Kong Suerre / oc drog til Trundhiem / Kong Suerre tog alt Landit vnder sig / Oc sette sine Befalnings mend i huert Fylcke / vdi Sogn sette hand Iffuer Daffue / hand vaar saare streng imod Bønderne / derfor sloe de hannom ihiel vdi Kopanger. Det samme Aar lod Kong Suerre bygge it stort Skib / oc kallede det Marie Suden / Det vaar det første Skib / som vaar bygd vdi Norge / siden Ormen Lange bleff held / oc giorde Kong Suerre sig rede met alle sine

Skib / oc drog Synder met Landit / Der hand kom jeffne ved Sognefiorden / sagde hand: Wi ville ind i Sogn / oc straffe dennom / for de haffue slagit min Fogit Jffuer Daffue ihiel / men Peder Suend sende hand til Bergen / met Try store Skib / oc drog selff ind vdi Sogn met Tiue Skib / oc der hand kom ind for Systranden / som Fiorden skillis at / Da sende hand fra sig Vlff / oc Lausneß / oc Rolff Tympel / met sex Skib til Kopanger / oc befol at Jlde dennom en Badstue / Oc der de komme did / da røffuede de alt Godzit / oc Kiøbsteden brende de aff / thi Folckit vaar rømt til Fields / Kong Suerre vende ind vdi Sognedal met Tretten Skib / oc sende der fra sig tredie parten aff Krigsfolckit / met saadan befalning / At der som Folckit er hiemme / oc bedis om Fred grædendis / da skulle i huercken røffue eller brende / men der som de det icke giøre / da lader icke it Suinehus staa igen / Krigsfolckit drog hen / oc den Dag røffuede

de oc brende/ oc funde aldrig it Barn/ vden en Mand hans Gaard bleff wbrent/ oc bleff der affbrent Tu hundrit oc Fyrretiue Gaarde/ paa Fylckisbygden oc Sognedal/ oc siden droge de til Skibs igen/ oc lagde vd til Fimbreid.

Kong Magnus vaar denne Vinter hos Kong Woldemar/ oc fick stor hielp aff hannom/ oc drog langs Landit op til Norge/ oc giorde sig it stort anhang/ allestedis huor hand drog frem vdi Kiøbstederne/ oc haffde hand Fire oc tiue Skib/ Der hand kom vdi Karmesund/ fick hand tidinder/ at Kong Suerre vaar i Sogn/ oc Peder Suend vaar i Bergen met try Skib/ da skyndede Kong Magnus sig/ oc kom til Bergen/ wforuarendis/ der rømde alt Krigsfolckit i Fieldit/ vden Trediue bleffue slagne paa Gaden. Der Kong Magnus haffde bestillit dette vdi Bergen/ drog hand hastelige ind vdi Sogn/ oc strøg hand icke sine Segl/ før

 end

end hand kom ind i Nore. Kong Suerre laa ved Fimbreid met Tolff Skib/ oc Tu laa vdi Sognedal / Da kom Vecteren løbendis/ oc sagde / Her kommer en stor hob Skib/ Kong Suerre sprang op/ oc sagde / Jeg seer der er Krigsrustning paa fære / oc er icke langt til / før Kong Magnus kommer/ Nu maa Gud raade for mit Folck vdi Bergen vaar / oc de Sex Skib i Kopanger ere / kunde icke giøre oss hielp/ Nu vil ieg høre eders Raad / huad heller wi skulle fly eller slais met dennom / Jeg wenter/ forlader Jeg disse Skib/ da bliffuer det seent / før end Jeg faar Skib igen vdi Norge/ Icke haffue wi heller saa skickit Oss mod Bønderne her/ at wi haffue nogen hielp aff dennom/ Derfor vil ieg høre huad eders suar er. Der Krigsfolckit haffde hørt hans Ord/ oc forstaait huad hans mening vaar/ Da suarede de saa der til/ oc sagde/ Wi haffue offte tilforn møt hannom / met wlige fordeel / oc haffue wi dog faait offuerhaanden/ Wi ville icke lade oss jage lenger / wi ville heller dø end rømme/

Kong

Kong Suerre vaar glad / at hand fick saadane Suar / oc sagde: Staar da som Mend / da tenckte de paa det ord / huilcken Kongen meente / Der met drog hand ind met Landit / oc sende it bud effter de Tu Skib vdi Sognedal / oc diß imellom lod Kong Suerre føre saa megen Steen vdi Skibene / at der vaar nock vdi huert Skib / De andre aff dennom redde inden til met Verie oc Skiolde / det beste de kunde / Der alt vaar rede / da talede Kong Suerre til Krigsfolckit / Wi ville icke binde vore Skib tilhobe / thi wi haffue den fordeel / At vore Skib ere store oc met høye Borde / vort Folck er hart vant / oc duelige til Krig: Den vey haffue wi at vndkomme met Liffuit / at wi verie Oß mandelige / at fly / eller Fred at bede / hielper intet / Oc der met lod hand opsette Fanen / oc bad dennom hielpe huer andre / End sagde hand / Gud hielpe Oß alle / oc lagde saa vd imod Kong Magnus / met alle de Fiorten Skib / Oc vaar Torder Fin-

gerdssøn Høffuidzmand paa Marie ſu-
den. Der Kong Magnus ſaa Kong
Sueriis Skib / da giorde hand en For-
maning til ſit Krigsfolck / oc ſagde : Jeg
vaar icke vden Siu Aar gammel / der Jeg
bleff Kronit til Konge / aff alle Landshøff-
dingerne / oc er Jeg nu Otte oc tredive Aar /
oc haffuer Jeg lidt ſtor ſkade paa Slect oc
Venner aff denne Suerre / huilckit Jeg
maa høyelige klage / oc forhaabis nu den
tid at vere kommen / ſom Jeg ſkal bliffue
hæffnd offuer mine Wuenner / Bedendis
derfor eder alle / At i nu ſom i altid haffue
giort / lade mig rønne Troſkaff / Thi wi
haffue Folck nock / Oc der met lagde huer
imod den anden / Kong Magnus lag-
de til Marie ſuden / met Fiorten Skib til-
lige / oc kom alle deris Staffne tuert paa
Marie ſuden / oc giorde ſaa ſtort it Slag /
At Birckebeinerne kunde icke giøre no-
git andit / vden foruarede ſig vdi førſte til-
løb / ſaa at de brugede Steen oc Handſkud
ſaa ſaare / at der bleffue mange døde aff

Kong

Kong Suerris Folck / oc fleste aff den-
nom skiulde sig vnder Skermerne / oc
Skioldene / ved Borde: Oc der de vilde
indfalde offuer Borde / da sprunge Bir-
ckebeinerne op igen / oc sloe saa Man-
delige fra sig / at de andre maatte vige til-
bage igen / Thi alle Staffnerne paa de
Fiorten Skib / laae tuert imod siden paa
Marie suden / Oc vaar derfor icke gaat
at falde ind til dennom / oc icke kunde de
heller naa huer andre / met deris Hand-
verie / men brugte Steen / oc andit Skøt /
met Spiud / Arbørst / oc Handbuer /
Kong Suerre vaar vdi en Baad selff
Tredie / oc lod sig Ro iblant sine Skib /
oc fordristede Folckit / oc sagde hand til
sin Broder Erick: Vmandelige bær
du dig ad / Du ligger her oc skuler / legg
vd om de andre Skib der løse ere / oc
see huad du kant giøre. Da lagde Erick
vd om Marie suden det store Skib / oc
hen til de andre Skib / som icke laa hos
det store Skib / de vaare oc Fiorten

 Skib /

Skib / Oc vaare de alle smaa Skib / som Kong Magnus haffde met sig / Da bleff der it saa stort hart Slag / at huer vndrede paa anden / oc ingen kunde see nogen rædsel paa nogen side / Men efftherdi Erick / Kong Sverris Broder / haffde store Skib / oc bedre Mandede / da fick hand offuerhaanden / offuer de smaa Skib / Oc lagde hand siden vden om de andre Skib / som laa hos Marie suden / da begyntis der atter it hart Slag / paa alle sider / Marie suden paa den ene side / oc Erick Kongens Broder paa den anden side / met de Fiorten Skib / oc Kong Magnus imellom met sine Skib.

EFter lang Strid / da begynte Birckebeinerne at offuerfalde først it Skib / som yderst laa / Dernest huert effter andit / saa at alt Krigsfolckit / løb huer aff sit Skib / oc til det Skib / som Kong Magnus vaar paa / oc Birckebeinerne fulde effter met stort raab oc skraal / hugge / stun-

ſtunge oc myrde / alt det ſom fore vaar/ Oc ſaa løb Folckit alt tilhaabe/ ſaa at Fi-re Skib ſiuncke met Mand oc alt / Der Kong Magnus ſaa det / da ſpranck hand for Borde / oc alle de ſom vaare paa Skib met hannom / Kong Suerris Folck drog ſomme til Lands/ oc møtte den-nom ſom ſuømme kunde/ De andre forful-de dennom ſom rømme vilde / dog ſinge de alle Liffs friſt / ſom gaffue ſig fangne / thi de vaare Slect oc Byrd dennom imellom/ Dette Slag ſkede Sancte Viti oc Mo-deſti Afften / Diſſe aff Rigens ypperſte Herrer falt met Kong Magnus/ Førſt Harald / Kong Jngis ſøn / Mag-nus Ericksſøn / Orm Kongens Bro-der/ Aſbiørn Jonſſøn / Ranguold/ Haagensſøn / Poffuel Smaatau-ge / Loden aff Manduig / Oluff Guduolsſøn/ Jon Cutizo / Jffuer Elde / Wilhielm aff Torgen / An-ders Ericksſøn / Jffuer Steng-

 hborms-

hormssøn/ met andre flere Edelmend/ Der falt aff den menige Krigshob Attenhundrit Mend / oc Slagit begyntis Formiddag/ oc vaar offuerstaait Midnads tide/ Om Morgenen der effter / befalede Kong Suerre/ at huer skulde saa fly sine Venner til Graffue / som huer vilde / oc lagde Folckit vd met smaa Baade/ at lede effter de Lijg som Borde haffde sprungit/ Da fands Kong Magnus Lijg / met mange andre ypperlige Lijg / Kong Suerre lod strax giøre en Kiste / oc met stor ære lagde Kong Magnus Lijg der vdi / Oc drog saa til Bergen met alt sit Krigsfolck / oc bleff hand der vel vndfangen/ met Ringen oc Procesß / Endog de haffde heller det anderledis seet/ som Ordsprockit lyder : Mangen kysser den Haand / hand vaare tilfreds / hun vaare aff i Albogen. Kong Magnus Lijg vaar baarit til Kircke / oc før hand bleff lagd vdi den vdhugne Steen/ Da

Da lod Kong Suerre huer mand see hannom/ paa det at ingen skulde tuile paa/ at hand ey vaar slagen/ om vdi fremtiden kunde andit sigis: Da kom der en frem/ oc kyste Lijgit/ oc gick saa fra grædendis/ Da sagde Kong Suerre/monne denne Compan/ vere vel troindis. Der effter bleff Kong Magnus Lijg lagd vdi Steenkisten / oc met stor ære begraffuen i Domkircken / paa Cannickebiergit / som hand før vaar Kronit vdi / Oc bleff Murit offuer Graffuen/ met en Huelning / paa den Syndre side ved Chorit. Kong Magnus Erlings søn / vaar en gladuer Mand/skemtesom/oc drack gierne/ Quinde Mand megit/Hand vaar baade sterck oc snar/Kund paa Peñinge/oc gaff store gaffuer/ en duelig Krigsmand/ holt sig statlig/ oc førde mange fremmede Seder oc Klædedragt vdi Landit / En høy oc Hærdebred Mand/ store Lemer/ dog smal i Liffuit.

Efter deñe Seyer/drog Kong Suerre omkring alt Landit/oc sette alting

til

til rette / oc giorde hand mange til ypperlige Mend vdi Landit/ oc fick dennom gaat Gifftermaal / Der alting vaar fredelig bestillit/ da Gifftede hand sig/ oc fick Kongens Daatter aff Suerig/ hun hed Margrete/ dog haffde hand to Sønner tilforne/ den ene hed Haagen / den anden hed Siguord Lauarder / oc dissligiste To Døtter/ Sisselie oc Ingeborg / Sisselie Suerris Syster / fick Baard paa Reen / deris Søn vaar Inge / Kong Baards søn.

DEt andit Aar effter at Kong Magnus vaar falden/ da bleff der it oprør ved Opslo/ Vdi Hoffuitzø vaar en Munck / hed Jon Cufflung / Hand sagde sig at vere Kong Ingis søn/ oc fick hand snart it stort anhang / aff alle som haffde fuld Kong Magnus/ oc bleff den hob kallit Cufflunger (Cufflunger er en Munckekappe/) Der disse vaare forsamle-

samlede / giorde de stor skade paa Landit/ Oc varede den Feyde vdi Tu Aar / saa at Kong Suerre met stor omkaast kunde det affuerie / Paa det sidste slo hand Jon Cufflunger vdi Bergen/ dog icke vden stor skade paa sit Folck/ Oc der hand vaar slagen / da fands det at hand vaar icke Inge Konnings søn / Men hand hed Orm oc icke Jon / Hans Fader hed Peder/ oc vaar født vdi Bergen / som hand selff kiende hannom paa it Arr / hand fick vdi sin Barndom/paa hans Fod aff en Lee. Da sagde Kong Suerre / Her maa i see i Cufflunger/ huad for en Konge i haffue fuldt / Oc ere i alle wbotte Mend / som der i findis/ Cufflung bleff begraffuen vdi vor Frue Kircke vdi Bergen/ Der effter haffde Kong Suerre Fred vdi nogle Aar / Den tid at Cufflungerne regerede/ da døde Erckebiskop Oysten / oc bleff Biskop Erick vdi Staffuanger vdualt til Erckebiskop vdi Trundhiem igen/ oc drog

strax

strax til Rom / oc fick Pallium / oc drog
saa til Trundhiem/ Der effter bleff Raad-
slagit / huem der skulde bliffue Biskop vdi
Staffuanger / Da bleff samtyckt / at
Nicolaus Arnesøn skulde vere: Hand
vaar Kong Jngis Broder/ til Møder-
ne / Men det vilde Kong Suerre icke
samtycke/ oc meente hand haffde nock mact
vdi Landit / effter den Troskaff hand for-
nam aff hannom / Der Nicolaus Ar-
nesøn det forstod / da gaff hand sig til
Dronningen met gode Ord / oc beuillige-
de hende der til / At hun skulde hielpe til/
At hand maatte komme til den ære / Oc
loffuede for Kongen / at hand skulde yder-
mere beuise sin Troskaff oc Huldskaff i-
mod Kongen / end nogen anden vdi Lan-
dit / Effterdi at hand aff Naade tog han-
nom til den stat.

KOng Suerre / lod skee effter
Droñingens bøn/ dog sagde hand
til hende/det angrer ingen før end
wi selffue / J det samme Aar døde Bispen
aff

aff Opslo / oc bleff da Nicolaus Arnesøn Bisp vdi Opslo igen / oc Niæl bleff wijet til Bisp vdi Staffuanger: Der Erckebiskop Erick kom til Erckebiskops Stolen/ da begynte hand haardelige at Predicke/ oc skielde/ paa Kong Suerris Krigsfolck / At de icke vilde holde den Christen Ret / som Erckebiskop Øysten haffde ladit skreffuit / som indeholt / At Bispernis sagefald skulde vere dobbilt saa gaat/som Kongens. Der Kong Suerre det spurde / lod hand forskriffue Erckebispen til Bergen/Oc der de komme til ords/ Da bød Kong Suerre Erckebispen til/ At saadan Low skulde gaa vdi Landit/baade til Kongen oc Bisperne/som tilforne aff Arrilds tid gaait haffuer/ oc effter som Lowen indeholder/ oc icke effter eders Gerighed som i ville / Endog at Erling Skacke Jarl/beuilgede saadan en Christen Ret til Erckebiskop Øysten/paa det hand skulde hielpe til / At hans Søn Magnus skulde bliffue Konge imod Norgis Low/som

aldrig

aldrig før vaar skeet vdi Norge / siden det bleff Christnit / Oc fordi siunis mig / at det er huercken ret for Gud eller Menniske / oc der som det er ret for Gud som i giøre / Da forloffuer mig ocsaa at forøge Kongens sagefald / oc forsuare i saa Synden / Oc bleff der mange haarde Ord dennom imellom / Dog skiød Kong Suerre sig til Landslowen / oc alle Landsotternis dom / at skille dennom ad / Erckebispen Erick suarede / At hand icke vaar plictig vnder Verdslig dom / men skiød sig til Pawen / oc meente hand haffde mact til at forøge Guds ret / oc icke vere vnder Kongens bud eller hørsomhed / Effter lang wedderotte / stod Kong Suerre op / oc begierede / at Rigens ypperste skulde dømme paa / huor mange Hoffmend der daglige skulde følge Erckebispen / huor hand drog vdi sit Biskops dømme / Da bleff det affsagt effter Graagaasen / at hand skulde haffue Tredive Mend / met Tolff Skiolde / at drage omkring met / Men hues hand vilde mere haffue / da skulde hand bruge dem vdi

Sten-

Stenbiergit/ at hugge til Kirckens Byg-
ning / oc icke føre vdi Krigsuis / saa snart
imod Rigit/ som met Rigit : Der Ercke-
bispen hørde Kongens aluorlige mening/
stod hand op / oc vigede aff/ Strax der eff-
ter giorde hand sig rede/ met alt hues hand
kunde faa met sig / oc drog ned til Dan-
marck/ til Erckebiskop Absolon/ i Lund/
oc bleff der vel vndfangen / oc kom aldrig
siden til Trundhiem. Det samme Aar
bleff atter it opløb vdi Landit / Halkel
Jonssøn / Hand aatte Ragnild Er-
lings Daatter/ Kong Magni Sø-
ster/ Hand haffde hos sig Siguord/ som
vaar Kong Magnus søn/ Denne sam-
me Siguord Magnus søn/ lod Hal-
kel Jonssøn/ skicke til Hietland/ oc siden
til Orchenø/ til Harald Jarl / oc bleff
der vel vndfangen / Thi Kong Mag-
nus vaar megit kier ad Jarlen / oc vaa-
re de gode Venner der de leffde tilhaabe.
Om Vaaren der effter / drog Halkel

Jonssøn til Orchenø/ Oc der optoge de Siguord Magnus søn/ for en Konge/ oc fick der stor hielp aff Jarlen/ vdi Orchenø/ oc drog saa til Norge/ oc kom først frem i Tunßberg wforuarendis/ oc der ihielslo Kong Suerris Høffuidzmend/ Jon/ oc Helge Bring/ met andre ypperlige Mend/ oc toge de alt Landit vnder sig/ Oc bleff saa Siguord Magnussøn/ tagen til Konge offuer all Wigen/ oc fick it stort anhang aff alle huor hand drog frem/ Kong Suerre lod befeste Suerborgen ved Bergen/ oc lod der inde sin Dronning Margrete/ oc sette til Høffuidzmend offuer Bergen/ Siurdbar Geklon/ Der Siguord Magnussøn/ Halkel Jonssøn/ oc Oluff Jarlens Suoger vdi Orchenø spurde/ at Borgen vaar befestit ved Bergen/ da droge de der for met all mact/ Oc belagde Dronningen der inde/ Kong Suerre fick det spurt til Trundhiem/ at saa stod til

vdi Bergen / Da giorde hand sig rede / oc drog til Bergen / met Tiue smaa Skib / Siguord Magnussøn / haffde Fiorten store Skib / oc lagde sig vd i Floreuog / met all sin Hærr / Kong Suerre lagde sig stille hen vnder Huarffsneß / oc lod Skibene der ligge / oc lod sig Ro paa en liden Baad / hen vnder en stor Holme / som Siguord Magnussøns Folck holt sprock paa / oc fick hand der megit at vide aff deris anslag / Besynderlige / at de vilde binde deris Skib tæt tilhaabe / naar de skulde legge til huer andre / Thi vore Skib (sagde de) ere høyre paa Borde / derfor kunde de icke falde Oss offuer / vden de skulle endelig ligge vnder / Der Kong Suerre haffde hørt deris Anslag / da lod hand Ro til sine Skib igen / oc sagde til sit Folck / Wi ville mercke vore Skib / oc binde it huit Handklæde om alle vore Staffne / saa at wi kunde kiende huer andre vdi Mørckit / oc ville wi vere løse met vore Skib i det første tilløb / imen de

ere altsomhastigste / met Steen oc anden Skudvaaben / oc lader Oss liffue Oss vnder Skioldene det beste wi kunde / oc foruare vel vore Aarer oc Redskaff / at det icke brydis i sønder. Der Natten vaar forleden / imod Dagningen / da lod Siguord Magnussøn Ro vd / met alle sine Skib ieffnsidis / oc vaar Trosser dragne imellom alle Skibene / Der de komme nogit vd fra Landit / da kom Kong Suerre dennom imod saa hastelige / At huer aff de andre sluppe huad de haffde at holde paa / oc finge vdi Trosserne / oc kortede Skibene saa tæt tilhobe / at den største part aff deris Aarer ginge sønder imellom Skibene / aff den hastighed som Skibene suingede tilhobe / Der begyntis strax it hart Slag / saa at Kong Suerris Krigsfolck kunde intet andit giøre / end liffue sig vnder Skioldene / vdi det første tilløb / imen de andre brugede deris Handløse verie / som vaar Steenskud / oc andit saadant : Der nu Kong Suerris Folck fornam / At den

største

størſte part aff deris Handløſe verie/ vaa-
re affſkudne / Da ſprunge de op vnder
Skioldene / oc ſkyndede huer andre frem/
Oc begynte de ſaa Mandelige at bruge de-
ris verie / at der falt ſuaart Folck paa baa-
de ſider / i det ſamme kom it Skib aff By-
en met it hundrit Mand vel ruſtit / Kong
Sucrre til hielp/Da begynte Siguord
Magnusſøn / met hans Selſkaff / at
legge aff met Skibene/ oc vilde rømme ſin
vey / da kunde de ingen vey komme / fordi
meſte parten aff deris Aarer vaare ſønder-
brødne/ aff det/ der de lagde Skibene ſaa
haſtelige tilſammen / Oc dreff fordi it
Skib hid oc it andit did for Strømmen/
Da falt Kong Suerre til met de ſmaa
Skib / tu eller try paa huert aff de ſtore
Skib / oc offuerfalt førſt it / oc ſaa it an-
dit/ oc ihielſlo alt det der vaar paa / Der
bleff deris Kong Siguord Magnus
ſøn/ Oluff/ Jarlens Suoger aff Or-
chenø/ Halkel Jonſſøn/ oc meſte parten
aff alt det Folck hannom fulde/vndertagen

tu Skib komme aff / som Siguord Jarlssøn vaar paa. Effter denne Seyer drog Kong Suerre Synder til Kongelle / Oc der kom til hannom en Cardinal aff Rom met Afflad/ da bød Kong Suerre hañom til Gæst/ oc vilde vide om hand vilde tøffue der til hans Kroning / Cardinalen suarede vel der til/ oc meente det kunde skee / Diss imellom ginge Bisperne til met Klerckeriet/ oc berettede for Cardinalen/ At Kong Suerre haffde jagit Erckebiskopen aff Landit / oc gaffue de for/ at Kong Suerre vaar en Prest / oc der til haffde hafft to Ecte hustruer / Der Kong Suerre kom anden gong i tale met Cardinalen/ da holt Cardinalen for / at Kong Suerre burde at forlige sig først met Erckebispen / oc siden skulde hans begiering gaa for sig / Der Kongen fornam/ huad Bisperne haffde giffuit Cardinalen for/ da sagde hand til hannom/ Jeg fornemmer vel huad ærinde i haffue hid vdi Landit/ lige som andre Forrædere haffue før giort/

at fare hid/ oc met falskhed samle eder Penninge vdaff Landit/ Oc naar i komme vd igen/ da haffue wi intet andit end spaat oc vanære der aff i andre Land/ Derfor siger Jeg eder/ at i skulle fare aff dette Land met det allerførste/ eller Jeg skal saa lade følge Eder/ at Pawen skal icke kiende Eder/ Oc der met drog hand aff Landit. Om Vaaren der effter lod Kong Suerre forskriffue en dag vdi Bergen/ der skulde Bisperne met andre Edlinger vdi Landit møde/ Der bleff oc forskreffuen Harald Jarlen aff Orchenø/ met Bispen sammesteds/ Der Harald Jarl kom til Bergen/ da bleff det forligt dennom imellom/ vdi saa maade/ At Jarlen opgaff all den Ret hand haffde til Hietland/ vnder Kronen i Norge/ Men Orchenø skulde hand beholde met saadane forord/ at hand skulde giøre Kronen Regenskaff/ paa halffparten aff all indkomsten der aff/ oc bleff da dømt vnder Kronen/ alt det Gods som de aatte/ der vaare i Slagit imod Kong Suerre

vdi Floreuog/ Dog skulde Sleeten faa det igen/ om de vilde løse det inden try Aar/ Vdi denne Herredag/ bleff Kong Suerre Kronit/ met stor omkaastning/ Sanctorum Petri & Pauli dag / oc vaar Biskop Nicolaus i Opslo den øffuerste vdi den ære/ Der bleff ocsaa da giort stort venskaff imellom Kong Suerre oc Bisperne/ dog det vaar icke aff Hiertit: Der Kroningen vaar endit / da kallede Kongen alle Bisperne ind for sig til lige / oc sagde til dennom: I gode Herrer oc Høffdinger/ dette er mit raad / At i regere eders kald oc befalning vel / som i ere offuersette / met vijsdom oc forstand / oc kommer det ihu/ At den befalning oc mact i haffue / Er icke eders Faders Arff/ seer eder vdi Speyel paa Erckebiscop Erick Blinde / Hand kand lidit hielpe sig selff/ halffue mindre eder / Holder eders Troskaff met mig / Jeg skal alting skicke oc fly det som oss alle er nyttcligst / Dette loffuede de alle/ Oc bleff icke holdit lenge aff Biskop Nicolao / vdi Opslo.

DER effter foer Biskop Nicolaus aff Opslo / ned til Danmarck / til Erckebiskop Erick Blinde / Der haffde hand ladit opføde en Søn / hed Inge / oc sagde / at det vaar Kong Magnus hans Søn / Hand fick snart it stort anhang aff Erckebispen / aff Biskop Nicolaus vdi Opslo / oc aff Siguord Jarlssøn / de forsamlede it stort tal Folck (oc bleff dette Krigsfolck kallit Bagler) oc droge de op i Wigen / met all Macht til Solløiersund / der kom Kong Suerre dennom imod / oc giorde huer andre stor skade / dog beholt de Bagler Marcken / oc Kong Suerre drog til Bergen / ocsaa til Trunthiem / oc bleff der om Vinteren / Baglerne droge op til Sarpsborg / oc steffnde Borger Ting / Oc bleff Inge Magnussøn der tagen til Konning / oc tog saa all Sudlanden vnder sig met Skat oc Skyld / Kong Suerre lod vdbiude aff Trondelagen / strax effter Jul / oc ruste-

de sig met try Tusinde Mand til Skibs/ oc drog Synder met Landit til Opslo/ der laa for hannom all Baglerhærren/ oc vaare rede at tage imod Kong Suerre/ Kong Suerre ordinerede sit Folck i tre hobe/ Haagen Kongens Søn/ lagde sig met sit Folck til Norden/ for Nundeklosterit paa Leyrit/ Gregorius Jonssøn met den anden hob/ lagde til ved Øyren/ vden ad Marie kircke/ men Kong Suerre lagde lige til Bryggen/ næden for Sancte Halduardz kircke/ Der met fulde de til saa Mandelige paa alle sider/ at der falt aff de Bagler saa megit/ at de begynte at giffue Flucten/ Oc de andre forfulde dennom saa/ at der bleff den største part aff Krigsfolckit slagit/ dog mest aff de Bagler/ Men Jnge Magnussøn/ oc Bisperne/ flyde op vdi Landit/ oc droge saa Nord offuer Fieldit til Trundhiem/ Oc belagde de det Feste/ som Kong Suerre haffde ladit giort ved Stenbiergit/ Effter en stackit

ckit Belegring / da gaffue de sig vnder de Bagler / oc fore dennom Troskaff/huldskaff oc Mandskaff/Deris øffuerste Høffuidzmand vaar Tosten Kugader / Siden røffuede de Borgen / oc brende hende op/oc brøde den neder i grunden/ dissligiste brende de op alle de Orloffsskib/som Kong Suerre aatte/ Oc droge siden der fra til Oplanden/ Der Slagit vaar offuerstaait vdi Opslo/da randsagede de Byen/oc toge alt det der vaar / baade Skib oc Redskaff/ met andit huad der vaar/oc finge der it store Bytte/ oc fore siden Synder i Wigen/til Godmar Fiorden/ oc tingede vnder sig igen Landit / Oc maatte Bønderne bøde huer for sig langraadig sag. Der effter bleff saadan forfærlig Mord oc Blodstyrtning i Landit/som de Bisper haffde oprøre oc opuact Almuen/ imod Kong Suerre/ saa at vdi Try samfelde Aar / vaar ingen Time / som nogen viste sig Liffs frist for den anden/ Naar den ene vaar i Opslo/ da vaar den anden vdi Trundhiem/ oc myrde

oc ihielslo for huer andre / huad de offuer-
komme / Men deris Endeligt bleff dog paa
det sidste saadant / At Kong Suerre
giorde dennom det saa trangt / At hand fick
bestoldit den største oc ypperste part aff
Høffuidzmendene / inde paa Tunszbergs
hus / oc laa hand der for met all sin Mact /
vdi Tiue samfelde Vger / oc kunde de in-
gen vndsetning faa aff deris Konning /
men maatte opgiffue Slottit / vdi Kong
Suerris Haand / paa Naade / oc vnaa-
de / De vaare saa saare for hungrede / at de
som sterckiste vaare / kunde neppelige gaa /
Den største part døde vdi Bestaaldingen /
oc somme effter / Men de som ved Liffuit
bleffue / tog hand til Naade / oc fick dennom
deris Arff oc Eye igen. Effter denne store
Kri oc languarende møye oc vmag / met
Vect oc Tancker / bleff Kong Suerre
siug vdi Tunszberg / oc gick Siugdommen
icke hasteligе frem / der for drog hand Nord
til Bergen / oc kom did til Fastelagen / oc
laa dog mest paa Sengen / vdi Forteckit
paa Skibit / Der hand kom til Bergen /
da

da lod hand føre sig til Slottit / oc fick der en liden Søffn / da drømde hannom / At en Mand kom til hannom/ oc hannom tyckte / at hand vilde vide / huorledis denne siugdom skulde endis met hannom/ oc siuntis hannom/at samme Mand vende sig fra hannom/oc sagde/ Red dig til Opstandelsen / der aff forstod Kong Suerre/ at Siugdammen vilde sig snart forandre/ som oc bleff/ Strax det led nogit paa dagen/ da begynte Siugdommen at formere sig/ oc strax om Morgenen der effter / lod Kong Suerre forsamle alle de Lærde Mend/ som giorde hannom den Christelige tieniste/ som dennom burde / Hand lod oplæse for Rigens Raad/alle de Breff som hand haffde ladit skriffue til sin Søn / om Rigens Regimente/ oc lod dennom alle beseyle vdi deris nærueerelse / Der effter sagde Kong Suerre / til alle som hos hannom vaare/ Det skal eder alle vitterligt vere / At Jeg haffuer ingen Søn leffuendis paa Jorden/vden eniste Haagen Suerresøn/

resøn / Dog det kunde skee / at nogen met falskhed kunde sige sig at vere / oc der met giøre opløb vdi Landit effter min død / huilckit huer veed at rette sig effter. Kong Suerre døde i Bergen / Anno Domini MCXCV. den Otende dag Martii, der hand haffde regerit Norge vdi Fem oc tiue Aar/ Hand bleff begraffuen vdi Domkircken/ vdi Muren paa den Syndre side / ved Dørren/ oc bleff hans Skiold/ Suerd oc Bannere / hengd offuer Graffuen / oc en Taffle met nogle Vers vdi skreffuen/ met forgylte Bogstaffue / oc hun vaar aff Kaaber. Det samme Aar døde Kong Knud vdi Danmarck / oc Woldemar hans Broder kom til Rigit igen.

KOng Suerre vaar vel tagen aff alle / Hand vaar en law Mand paa vext / tyck / oc maadelig sterck / met deyligt Ansict/ dog saare bred/ ragt Skæg/ nogit Røt / en veltalendis Mand / Saa at alle som hannom hørde / de rosede hans tale/

tale/ Aldrig drack hand saa/ at nogen kun-
de kiende det paa hannom/ enten vdi ord
eller gierning / Talede intet offuer Maal-
tid / en herlig Mand vdi hans seder / syn-
tis høy oc roselig / Thi hand haffde it
langt Liff / oc temelige kaarte Been / En
beslagen Mand / baade dierff oc due-
lig / som vel er at forfare vdi hans Hi-
storie.

Efter Kong Suerre Siguords-
søns død / bleff hans Søn Haa-
gen Suerresøn/ tagen til Konge offuer
alt Landit/oc vaar den Vinter vdi Trund-
hiem / (den tid Regerede Woldemar
Woldemarssøn i Danmarck / oc skreff
mand da M C C iij.) Om Vaaren der
effter/drog Kong Haagen Suerresøn
fra Trundhiem oc til Bergen/siden der fra
Synder til Landene/oc fulde hañom de yp-
perste Herrer vdi Landit/ som vaar Haa-
gen Galin / Peder Steyper / baade
Kong Suerris syster sønner/ Siguord
oc

oc Roar / Kongens Frender / oc Dagfind Bonde / oc mange andre Krigshøffuidzmend / oc der hand drog tilbage igen / da tøffuede hand lenge i Sarpsborg om Høsten / der tog hand til sig en Eddelmands Daatter / som hed Inga / født aff stor Slect vdi Borgesyssel / hun vaar hos Kong Haagen / i hans Herberge / dog viste der ingen aff deris handel / vden Haagen Galin / oc Peder Steyper / oc nogle andre Kongens tro Mend / oc bleff hun met Barn. Der effter drog Kong Haagen der fra til Bergen / oc hannom fulde hans Moder oc Søstre / Der hand kom til Bergen da bleff hand siug / oc døde den Ottende dag Julij / da bleff Guttorm Siguordssøn / tagen til Konge offuer Norge / paa Øyre ting / oc bleff strax død der effter om Sommeren. Der effter ginge alle Rigens Raad tilhaabe / At vduelle en Konge offuer Landit / oc fands ingen som vaar aff Konge slect paa Suerdsiden / Men der vaare mange som vaare kom-

komne aff Kongens Døtter oc Systre/ da bleffue de saa offuer eens/ oc samdrectelige vdualde Inge Baardssøn til Konge offuer Landit/ oc Haagen Galin vdualde de til Jarl / oc huer aff dennom skulde haffue halff Landit/ Haagen Jarl skulde haffue alt Regimentit vdi Landit / thi hand vaar en forfaren Krigsmand / Men Inge den Kongelige Titel.

OM Sommeren effter/ bleff Inga Andersdaatter wlæt / oc der tiden kom / da fødde hun it Suenbarn / oc det kallede hun Haagen effter sin Fader / Thi de viste vel / at det vaar Haagen Suerre søns søn / Erland paa Husebø/ Kongens Frende/ hand haffde Barnit hos sig hemmelige / it Aar omkring/ oc foer siden met Barnit oc Moderen Nord til Trundhiem/ oc bleff det kundgiort for alle Birckebeinerne/ at Kong Haagens søn vaar paa veyen/ Da samlede de sig aff Thotten / oc all Oplanden

der omkring / oc fulde saa Kong Haagenssøn til Trundhiem / oc huor de droge frem / da kom der altid mere Folck til dennom.

KOng Inge vaar da vdi Trundhiem / oc der tidinderne kom / at Kong Haagenssøn vaar paa Veyen til Byen / da vndfick hand Barnit oc Moderen saare vel / oc tog Barnit i faffn / oc kyste det / oc bleff Barnit oc Moderen vel holden hos hannom / Da bleffue alle Birckebeinerne glade / som tilforn haffde tient hans Fader / oc Faderfader Kong Suerre.

HVi denne tid vaar stor Krig vdi Landit / Thi Gregorius Jarlssøn / opsette sig i Sudlanden / for en Konge / oc giorde stor skade paa Rigit / Den Vinter der effter vaar Haagen Haagensøn fire Aar gammel / oc da haffde Haagen Jarl hannom met sig / huor hand drog frem / oc haffde stor lyst aff hannom /

nom/ thi hand vaar snar til at løbe oc tale/ Men hand vaar dog liden/ thi skemtede Birckebeinerne met hannom/ oc toge hannom fat/ oc droge hannom imellom sig/ oc sagde/ de vilde drage hannom lengre/ thi dennom tycktis/ at hand voxte lidit: Der efter lod Haagen Jarl/ sette hannom til Skole/ En dag kom Haagen Jarl/ oc spurde hannom/ Huad lærer du i Skolen? Kongens Søn suarede/ Jeg lærer at Siunge/ Jarlen suarede/ Huad skalt du met Sang/ du skalt huercken bliffue Prest eller Bisp/ Haagen Jarl holt hannom offuermaade herlig/ Men Frw Kirstine vaar stundum haardtalende imod hannom/ oc sagde/ huem veed huo din Fader vaar/ Da sagde Haagen Jarl til Frwen/ icke skalt du det giøre/ Thi huer Mand veed vel at wi sidde vdi hans Faders Arff.

DEr Haagen Haagenssøn voxte op/ da fick hand stor anhang/ aff alle/ som tilforn haffde tient hans Fa-

der / oc Forældre / Dog vaare nogle / som sagde til Haagen Jarl / det vaare gaat / at denne vnge Kongens Søn vaare død oc omkommen / Eller forskreffuen i fremmede Land / da maatte din Søn komme til Rigit igen / Da suarede Haagen Jarl / det forbiude Gud / at Jeg skulde der mee kiøbe min Søn Land oc Rige til / at omkomme den som Jeg vaar plictig at giøre den største ære oc tieniste. Der Haagen Haagenssøn vaar Ti Aar gammel / da bleff Haagen Jarl / hans Fosterfader siug / oc bleff hand hos hannom indtil hand døde / oc bleff Haagen Jarl / hederlige begraffuit / som tilbørligt vaar.

DER effter tog Kong Inge / Haagen Haagenssøn til sig / oc hole hannom i stor ære oc værdighed / Der effter bleff Kong Inge siug / oc da vaar hans Broder som hed Skule / oc Gregorius Jonssøn / de ypperste vdi Landit / oc begynte at tale om / huilcken der skulde bliffue

Kon-

Konning / oc komme til Rigit / der som Kong Inge døde / oc sagde huer sit der til / Dog vilde Skule saa vende Sagen hen / at hand skulde faa Rigit effter sin Broder / En ved naffn Euind / som vaar en aff Raadit / tagde stille / oc suarede intet her til / Da spurde de andre / huad hannom stuntis / oc hui hand suarede icke / Hand sagde / Huad skal den suare som icke er at-spurt : Mig forundrer / at saadane vise Mend / som i ere / tuile der om / det huer Mand veed som sandhed ville sige / At der som Haagen Haagenssøn / vaare til Alders kommen / da bør hannom at vere Konning / oc icke du Skule / effter din Broder / Icke heller andre / som ville vere Konger vdi Norge / Dog bleff Kong Inge til pass igen den tid.

DEN tid vaare mange aff Lands-saatterne / som begierede aff den vnge Haagen / At hand skulde tage sig Folck til / imod Kong Inge / oc

 sagde /

sagde/ hand skulde faa hielp oc bistand nock aff alle Indbyggerne / Oc de vilde tagit hannom met vold fra Kong Inge / Da suarede den vnge Haagen/ Icke vil Jeg det giøre / thi det er Birckebeiner paa baade sider/ Jeg vil icke føre saadan skade iblant det Folck/ som burde at hielpe huer andre/ oc vil Jeg icke begynde nogen Krij imellom Indbyggerne/ Men Jeg vil sette min sag til Gud / hand skal vel skicke mig til/ huad hans villie er / Der met bleff det affstillit / oc bleff god fred. Der effter paa tredie Aar / bleff Kong Inge død/ den Tre oc tiuende Aprilis / Da vaar Haagen Haagenssøn / Tretten Aar gammel / der Kong Inge døde / Oc bleff der da stort Raadslag paa ferde paa baade sider/ huem der skulde bliffue Konge igen/ Thi den Geistlige stat/ Erckebispen oc andre Bisper / vaare Kong Suerris slect altid fiendsk / oc haffde derfor gierne kommit andre til Rigit igen / Da forsamlede sig alle de ypperste vdi Landit / som haffde

tilfor-

tilforne tient Kong Suerre / At de endelige vilde haffue Haagen Haagensſøn til Konge / thi hand vaar ret kommen til Norge fra Heidenhoug / Mand fra Mand / Diſligiſte ſagde de : Huad ſkulle wi bije effter Erckebiſpen / eller de andre / de ere hannom icke gode / Saa lode de ſteffne Øyre Ting / der bleff Haagen Haagensſøn vdvald / oc giffuit Konge naffn / oc vaar hannom tildømt Land oc Rige / oc Folck til tieniſte / Endog det vaar imod Erckebiſpens oc den Geiſtlige Statis villie / Siden drog hand til Bergen / oc bleff der vel vndfangen / oc de ſore hannom alle huldſkaff oc Mandſkaff / Kong Haagen gaff Skule Jarls Naffn / oc met de forord / ſoer hand Kongen ſin Eed / At hand ſkulde beholde Tredie parten aff Norge / Vdi dette ſamme Aar / bleff it ſtort Opløb vdi Sudlanden / formedelſt en ſom forſamlede Krigsfolck tilhobe / oc ſagde ſig at vere aff Kongelige Slect vdi Norge / huilcken hob / Kong Haagen oc

oc Skule Jarl/ met stor møde/ omkaast oc Blodstyrtning/ finge ødelagt.

Skule Jarl/ hyldede sig met Ercke-bispen / oc de andre Bisper oc Prelater / oc en stor part aff Ridderskaffuit / holt paa hans Haand / mere end paa Kong Haagens Haand / oc derfor kaste de Kong Haagen det for / at det vaar icke klarlige beuist / om hand vaar Konge Søn eller ey : Da suarede Kong Haagen / det er huer Mand vitterligt/ den tid Jeg oc min Moder komme først til Kong Jnge/ oc Haagen Jarl/ da bød min Moder mig at giøre beuisligt met Jernbyrd/ da vilde de det icke høre / Men sagde oc selff bekiende/ at de sade vdi min Faders Arff/ oc findis aldrig nogen Exempel/at saadant er før skeet/ At nogen Kongis Søn skulde biudis saadant effter/ at hand haffuer annamit Rigit/ oc vaar hyllit / Men dog vil Jeg det skal gaa for sig/ mine Venner oc Vndersaatte til ære / oc den-

dennom til skamme / som saadant begiere / oc legge mig til / Oc staa hemmelige effter mit Fæderne Rige / Arff oc Eye / oc bleff saa tilsagt Kongens Moder / At hun skulde skære sig met Jernbyrd / Huilckit hun gladelige giorde / oc bleff Sagen klar / saa at huer Mand saa / at hun vaar wskadd aff Jernit. Der effter bleff giort forligelse imellom Skule Jarl / oc Kong Haagen / oc stod saa hen nogen stund / Dog giorde Skule Jarl / hemmelige Practiker / met Ridderskaffuit igen / oc Lawmendene / oc drog dennom for / at hand vaar nærmere Rigit / effter sin Broder Kong Inge / end Kong Haagen / effter sin Fader Haagen Suerresøn / Der Kong Haagen forstod Skule Jarls hemmelige Practiker oc Forræderij / da lod hand forskriffue en Herredag vdi Bergen / der forsamlede sig alle de ypperste vdi Landit / baade leg oc lærde / Da opstod Kong Haagen / oc sagde / Herr Erckebiskop / Eder er vel vitterligt / oc alle andre som

her ere / At her kommer mange som ville trætte om Norge / Men Jeg mener / at det er min Faders Arff / oc Jeg er sand Arffuing baaren til Rigit / Thi bør eder Herre at sige det sandiste her vdi / oc holde icke mere paa en side end paa en anden / Huem eder tyckis retten haffue til Rigit / Ercke-bispen suarede / det er sant / Her er kommit først Skule Jarl / oc siger sig at vere Arffuing til Norge / effter sin Broder Kong Inge / oc det samme sige mange aff hans Venner met hannom / Her er kommen Guttorm Kong Ingis søn / oc siger sig at vere Arffuing til Rigit / effter sin Fader / Siguord Ribbung er oc kommen / oc siger sig at vere ret kommen til Rigit / effter sin Faderfader Magnus Erlings søn / Her er oc kom̃en vnge Her Knud Øysten fra Westergylland / oc siger sig at haffue ret til Norge effter sin Fader Haagen Jarl / Dernest opstod Jon Staal / oc sagde / Wi gamle Birckebeiner / haffue hafft stor møye oc wmag / oc der

offuer myst mange aff vore Slect oc Venner / før end wi finge frelsit Norgis Rige vnder Kong Suerre / oc hans affsprung/oc meente wi derfor at all tuilsmaal skulde der om borte vere / Der effter talede Kong Haagen til Gunner Grionbag/ Du haffuer verit lengst Lawmand i Kong Suerris tid vdi Trundhiem/ der som mand pleyer at hylde oc krone Konger i Norge/ Sig du først frem/ vdi alle deris neruerelse som her ere komne/huad du vedst rettist at vere for Gud / oc huem der bør at haffue Norge aff dennom/Gunner Grionbag / Lawmand vdi Trundhiem/ stod op/ oc tog seent til Orde: Herre Konning: J næffne mig til/ at Jeg skal sige huem aff eder bør Norge met rette at raade / det er en stor Byrde paa mig / som er en fattig Bonde søn / At skiffte saa stor Rigdom imellom Landzhøffdinger / oc sige den ene til / oc den anden fra / Dog kiendis Jeg/ (som oc andre) skelffuendis monne Jeg det giøre/ Kong Suerre fick mig denne

Bog i Hender / oc bad mig dømme imel-
lom den menige Mand / men icke Høffdin-
ger imellom / for den skyld at alle rædis for
voldit / Derfor saa lad dem gaa frem / oc
sige der paa / som huercken frycter høy eller
law / huad heller det tyckis dennom ilde el-
ler vel vere / Det er Lowbogen / som Sanc-
te Oluff lod skriffue / Effter som giort oc
samtyckt er offuer alt Norge / Oc det vil
Jeg fremføre det beste Jeg kand / oc fordi
siger Jeg saa / At Kong Haagen er ene
ret Arffuing til Norge / frem for alle de
som her ere fremkomne i dag / Oc der som
Kong Inge / oc Haagen Jarl / baade
vaare i Liffue / Da siger Jeg saa / at huer-
cken Skule Jarl effter Kong Inge sin
Broder / oc ey vnge Herr Knud / effter
Haagen sin Fader / icke heller Gut-
torm effter Kong Inge sin Fader / kand
eller bør at komme til Norge / imen Kong
Haagen leffuer / Men Erling Sten-
uegs sønner / kand Jeg intet om sige /

det

det maa de giøre i Wigen / de vide best huor de ere tilkomne / oc haffuer ieg icke mere at sige paa denne tid. Der effter sagde Kong Haagen / Sig nu du til Dagfind Bonde / du haffuer Lowsagen vdi Guletingit / Dagfind sagde / Jeg vaar vng den tid Kong Suerre slois met Eyeskegge / oc vaar deris hob wlige / Da sagde Kong Suerre / saa vist lade mig Gud vinde i dag / som Jeg haffuer ret til dette Rige / oc er mit Arff oc rette Eye / Derfor siger Jeg saa / oc vil for Gud suere / At Kong Haagen er ret kommen til Norge / oc ingen anden som Jeg kiender / oc vil Jeg det verie met huilcken der vil / om beggis vort Liff / Denne tale rosede alle / Kong Haagen sagde til Amund Rembe / Lawmand i Ryfylcke / Jeg haffuer hørt / at du skulde haffue sagt / at Jeg vaar icke ret kommen til Norge / Thi sig nu huad du vedst sandist for Gud her vdi / oc døl intet / Amund Rembe

stod op / oc sagde : Mange gode gaffuer haffuer Jeg faait / oc er offte vel holden hos Skule Jarl / Men icke haffuer Jeg druckit min forstand / sandhed / vijsdom / eller Mandom bort / Thi det veed Jeg for Gud / at Kong Haagen er ret kommen til Norge effter sin Fader / Men det haff- uer Jeg sagt / At Skule Jarl / er ret Arffuing effter Kong Inge sin Broder / til det som hand haffde rettelige faait / Men i Bisper / oc en stor part aff Raa- dit / huad i haffue sagt der i haffue sidit hos Skule Jarl / oc faait store Gaff- uer oc Forlæninger aff hannom / det skul- le i nu icke sla eder fra / J haffue for- dristet Skule Jarl der til / At hand haffuer giort dette / Oc haffde her len- ge siden verit Oprør vdi Landit / om i haffde raadt / Gud giffue at huer haff- de Horn vdi Hoffuedit / der verre haff- uer lagt til end Amund Rembe / Oc der met lod hand aff / oc sette sig ned.

Da fremginge alle Herrer/Bisper/Riddermendsmend/ oc Lawmend/ Oc fuldgiorde alt det som disse forne Lawmend sagt oc dømt haffde / Oc bleff da giort venskaff / imellom Kong Haagen/ oc Jarlen / vdi saa maade / At hand skulde haffue Tredingen aff Norge/ som før er rørt. Kong Haagen haffde offte sent bud til Kongen aff Suerige / At hand icke skulde tilstede / at de Oprøriske vdi Landit / skulde haffue fred vdi Suerige/ vdi Wermeland/ oc andre steds i Grendzen / men der kom ingen bod paa. Da giorde Kong Haagen sig rede / met it tal Folck / oc drog selff Personlig ind vdi Landit i Suerige / oc affbrende alt Wermeland / oc vdførde der it stort Bytte / Dog vaar den Oprøriske hob saa stor forsamlit / At de haffde nock at giøre / før end de finge dennom nedlagt/ oc bleff dog nogle i Liffue / som hulde sig i Suerige nogen stund.

Kong

KOng Haagen giorde sit Bryllup vdi Bergen / met Frøiken Margrete / Skulis Daatter / oc stod det met stor Pral oc Triumph / ydermere end nogit Konge Bryllup der haffde staait tilforn vdi Norge / Der effter skildis Skule Jarl / oc Kong Haagen / venlig fra huer andre / Kong Haagen giorde sig rede Synder til Landene / oc Skule Jarl drog Nord til Trundhiem. Der Kong Haagen kom vdi Wigen / da vaar vnge Herr Knud Haagenssøn / kommen der met it stort tal Folck aff Westergylland / oc giorde stor skade / baade vdi Wigen oc Oplanden / dog bleff Herr Knud trengd saa / At hand maatte giffue sig vnder Kong Haagens haand / oc bleff det videre stadfest / saa at Herr Knud / fick Ingerid Skulis Daatter / Søster met Dronning Margrete / oc giorde hand strax Bryllup met hende / oc bleff vel affholden i Landit / oc fick gode Læn at holde sig aff.

NOgen tid der effter / kom bud aff Orchenø til Norge / At Skotter røffuede oc brende vdi Suderøer oc Mannør / Da lod Kong Haagen vdruste Elluffue Skib met Folck / oc der de komme frem til Orchenø / da vaare de Tiue Skib tilhobe / oc der met droge de til Suderøer / oc sloge de Skotter aff Derne / oc sette Landit til frede / oc droge saa hiem til Norge igen / met stor Glæde / effter den Seyer vaar da det Fiortende hans Regimentis Aar / Oc gick alting vel imellom Kongen oc Jarlen / Endog at Kongen offte forstod / At Skule Jarl stod effter at komme hannom fra Rigit / oc trode derfor Kongen hannom icke mere / eller lenger / end som hand saa hannom.

DET Femtende hans Regimentis Aar / da bleff Haagen / Kong Haagensſøn født / oc bleff stor glæde paa færde / oc vaar da god Fred vdi Landit / vdi negle Aar / J det Søttende

Aars Regimente/ da føddis Jomfru Kirstine/ Kong Haagens Daatter.

DEr Erckebispen oc Rigens Raad forstode/ at Skule Jarl haffde nogle hemmelige Raadslag oc Practicker for haande/ Da forsamlede sig de beste oc ypperste vdi Landit paa Øyre ting/ oc der giorde de saadan handel oc forligelse/ imellom Kongen oc Jarlen/ vdi saa maade/ At Kong Haagen skulde giffue Skule Jarl/ Hertug Naffn (huilckit ocsaa skede/) oc saadant it værdigt Naffn/ haffde ingen før hafft vdi Norge/ oc meente derfor/ at skulde haffue diss ydermere troskaff/ aff Hertug Skule/ Dette skede vdi det Tiuende Kong Haagens/ Regimentis Aar.

QArit der effter/ hænde det sig/ At Hertug Skule tog to Misdediske Mend vnder sit vold/ oc holt dennom imod Kongens villie/ der aff begyntis wenig-

enighed imellom dennom paa ny igen/ Hertug Skule styrckede sig til Land oc Vand / oc lod sig giffue Konge Naffn offuer halt Norge / oc lod myrde oc ihielsla/ alle de hand kunde offuerkomme/ aff Kong Haagens ypperste Mend / huilckit hand oc haffde giort ved Kongen selff / haffde hand icke bleffuit aduarit aff nogle hans Venner/ Thi Kong Haagen haffde icke troit hannom der til/ at hand skulde det giøre / vden hand haffde sagt hannom loulig Feyde til.

DER Kong Haagen spurde disse tidinder/ sad hand lenge oc tagde/ men paa det sidste sagde hand / Gud vere loff/ Jeg veed huad Jeg skal sette min lijd til / det haffuer verit lenge kaagit / som nu er frembaarit / Oc der met gick hand til Dronningens Kammer/ oc bad lade op/ Dronningen faffnede Kongen vel / oc bad hannom huile sig paa it Silckehiuende / Hand sagde ney / Hun spurde hannom ad / Herre: Huad Tidinder haffue

 i spurt/

i spurt / men i komme saa stum / Hand sua-
rede / tidinderne ere smaa / her ere to Kon-
ger vdi Norge til lige / Din Fader haffuer
ladit giffue sig Konge naffn / Dronningen
suarede / giører for GVds skyld / oc troer
det icke / Oc der met begynte hun at græde /
saa hun icke kunde tale / Kongen bad hende
giffue sig til freds / oc giøre sig glad / Hun
skulde icke vndgielde hans ondskaff / Siden
gick Kongen vd / oc lod giøre Tingbud vd-
offuer alle sine Læn / Der kom sammen met
en hast en stor hob Folck / oc laae de lenge
vdi Bergen / oc finge ingen bør / Fettalien
gick paa grund / oc Folckit vilde skillis ad /
Kongen holt sig ved it friit mod / oc lod
sønderslaa sine Sølffkar / Sølffad / Tal-
lercken / oc huad hand haffde / til at betale
sit Folck met / Oc hand betalede sine Sol-
dener / saa at huer vilde heller end anden
vere hos hannom: Der Kyndelmysse kom /
giorde hand sig rede met Fyrretiue store
Skib / vel vdrustede / oc drog til Trund-
hiem / Kong Haagen haffde ladit skriff-
ue Andbiørn Jonssøn til / om Høsten
til-

tilforn/at hand skulde giffue Herr Knud Haagensøn/ Jarls Naffn / oc suere Kongen huldskaff / Thi hans Frwe vaar død / oc vaar lempeligt venskaff imellom hannom / oc Hertug Skule / Hertug Skule drog Synder offuer Fieldit/ met Fem hundrit Mend / vel vebnede oc vdrustede / met Verie oc Heste / oc fick en stor hob Folck til sig offuer alt Oplanden/ oc drog saa til Eidzuold/ Der kom imod hannom Knud Jarl/ oc Andbiørn Jonssøn/ oc fundis paa Lachuff / der fick Hertug Skule offuerhaanden/ Knud Jarl/ oc Andbiørn Jonssøn / flyde vd til Tonßberg / Men Hertug Skule drog ned til Opslo/ oc lod sig der hylde/ oc giffue Konge Naffn: Der Kong Haagen vaar i Trundhiem/ da fick hand tidinde/ at Knud Jarl met Birckebeinerne/ haffde tabt Slagit / der Synder ved Lachuff/ Da lod hand steffne Øyre ting / oc bleff der paa Tingit giffuit vnge Haagen/

Konge Naffn / oc der effter giorde sig strax rede / oc fick god bør til Bergen / oc der samlede hand alt det Folck hand kunde faa / Oc lagde fra Bergen Langfredag : Der de komme paa veyen / da fick Kong Haagen tidinder / At Andbiørn Jonssøn vaar død / det tyckte Kongen at vere stor skade / Thi saadan en lærd Mand vaar icke i ald Norge igen vdi den tid. Kong Haagen Seylede alt til hand kom til Jarsø / Der kom hannom til mode Knud Jarl / met alle Birckebeinerne der laae / oc Seylede saa strax ind ad Opslo fiorden / oc Rode ind om Næspælen vdi mørckit / Da skickede Kong Haagen det saa / At Gudbiørn Barssøn / oc Peder Pouelssøn / oc de Høffuidzmend Norden for Stad / skulde legge til ved Gyliande / oc gaa gieniste til Frossie Bro / omkring Warbelgerne / (det vaar Hertug Skulis Krigsfolck) oc komme dennom der til mode / Knud Jarl skulde legge til Bryggen / oc holde

skiermydze met Warbelgerne/ som laae i Byen/ men Kong Haagen skulde legge til Eykebiergit/ Synder for Trelsborg/ oc komme paa den side i Byen/ oc skulde de legge til Byen paa alle sider i dagningen/ Men vnge Kong Haagen/ lod hand vere paa it lidit Roerskib vnder Høffuit ø/ At der som hand fornam at det gick ilde/ da skulde hand fare til Bergen igen/ oc tage raad som Gud vilde giffue. Der Kong Haagen haffde saa skickit sit Folck/ sagde hand til dennom: Det er eder alle vel vitterligt/ huorledis det haffuer fremfarit imellom Hertug Skule oc mig/ oc haffuer hand nu ladit giffue sig Konge Naffn/ Oc siden sende hand sit Folck vd/ oc lod dræbe oc myrde/ alt det hand offuerkom/ Oc dernest vdgiorde hand Tretten Skib/ at hand vilde lade mig sla ihiel/ eller brende inde met mine Børn/ som aldrig før haffde skeed vdi Norge saadant/ vden all aduarsel/ oc aabenbare Feidis tilsigelse: Derfor beder Jeg

eder alle/ At i nu ville holde eders loffue oc Eeds forpliet/ at hæffne huad mig wretteligé skeed er: Jeg haabis til Gud/ at hand skal hielpe oss/ at bliffue deris offuermend/ Oc eggede hand saa Folckit met mange Exempler/ som Kong Suerre pleyede at giøre.

DER det begynte at dagis/ da lagde de til Byen paa alle sider/ Hertug Skule met Warbelgerne/ vaare tilrede/ oc stode Mandelige imod/ saa at der falt flux Folck paa baade sider/ dog mest paa Hertugens veyne/ Oc gaffue de sig op til Sancte Haluardz Kircke/ Effter lang samgang/ da rømde Skule Hertug met nogle/ men den største part rømde hen vdi Kirckerne oc Closterne/ dog bleffue halffierdesinds tiue liggendis Døde for Sancte Haluardz Kircke dør/ Men alle de som fulde vden for Kircke dørren/ vaare tre hundrit Mend/ met de ypperste aff Trongelagen/ Baard aff Gondrichstad/

stad / Peder Juerssøn / Willom aff Torgen / Grim aff Sande / Men alle dennom som komme vdi Kirckerne / dennom gaff hand Liffs frist / Oc bleff deelt oc bytt / huad som der bleff fundit effter dem / siden Slagit vaar offuerstaait.

HErtug Skule / drog sin Reyse hastigt Nord offuer Fieldit til Trundhiem / oc bleff hand der lempelige vndfangen / Thi huer meente / at de haffde myst mange aff deris Slect oc gode Venner vdi Opslo / formedelst hans Gerighed. Kong Haagen lod strax sende Femten lætte Skib fra Opslo til Trundhiem / Oc vaare disse Høffuidzmend der for / Assold paa Østerraad / Iffuer Pederssøn / Arne Black / Clemend aff Holme / Oluff Kyffling / oc Baard Graw / De fore det hasteligste de kunde / oc komme til Trundhiem Søndagen at Morgen / vdi gangdagene / oc lagde Assold strax til Byen / met største Parten aff Folckit /

Clement aff Holm/ lagde til Backe met Tu Skib/ Hertug Skule vognede/ oc hørde Stormklocken gaa/ da løb hand op oc vebnede sig met alle sine/ oc sende bud omkring Byen/ effter sit Folck tuende gonge/ men somme komme/ dog faa/ Men den største part foruarede sig det beste de kunde. Der Hertug Skule fornam det/ da rømde hand til Skowen/ der vaar hand vdi To Nætter. Hellig Torsdag gick alt Clerckeriet vdi Processs/ Oc da bleff hemmelige førd en Muncke Cappe vd til Hertug Skule/ oc der met kom hand vdi Closterit/ Men Peder Skulesøn/ kom ind vdi it Stegershus/ som Quinder sade oc bagede/ oc fick en slem skiden Kiortel paa/ oc sad mit iblant dennom. Der Birckebeinerne komme i Byen igen/ da randsagede de alle Stræder/ Paa det sidste funde de Peder Skulessøn vdi Stegershusit/ oc bleff hand vdledt/ oc ihielslagen/ Der de funde icke Hertugen vdi Byen/ da vaar dennom kundgiort/ At hand skulde

vere

vere vdi Elgesetter Closter / oc vaar hand der oppe vdi Taarnit/ Da forsamlede alle Birckebeinerne sig / oc droge offuer til Elgesetter Closter / Erckebispen / drog oc offuer met / oc forbød dennom vnder Band / At tage Hertug Skule vdaff Closterit / eller brende det / Oc bød hand store Penninge vd for hannom / Birckebeinerne suarede/ Her er nock Sag til at giøre det / huem det tycker ilde eller vel være / Oc somme vilde icke høre huad Erckebispen sagde / Men stunge Ild vdi Closterit: Da gick Hertug Skule vd/ oc strax sloge de hañom ihiel/ met alle dennom som met hannom vaare / Der hand vaar død/ baare de hannom paa en Skiold til Byen/ oc bleff begraffuen i Domkircken, met stor Høytid / der som Kong Inge før vaar begraffuen.

HErtug Skule / vaar høy oc smal-uoxen / met Liusebrunt Haar / oc huid vdi Ansictit / En høwisk stolt Mand / vel Talendis / Oc der som

den wlycke icke haffde kommit hannom til hende vdi sit sidste / da haffde hans lige neppelige verit funden vdi Norge/ oc vaar hand ved Trysindstiue Aar der hand bleff død/ Assold paa Østerraad/ sende Breff til Kong Haagen vdi Bergen/ Oc der hand haffde læst Breffuit / sagde hand: Store tidinder ere nu for haanden/ Hertug Skule er død / oc Elgesetter Closter affbrent.

DEt samme Aar døde Kong Woldemar Woldemarssøn vdi Danmarck / som vaar den berømtiste Kong vdi den Nørre part aff alle Land / Hand haffde regerit Danmarck vdi Ni oc tiue Aar/ oc kom hans Søn Erick til Rigit igen/ Oc da haffde Kong Haagen regerit Norge i Fire oc tiue Aar / da skreff mand M C C X L j. Effter denne handel bleff god Fred vdi Norge i nogle Aar: Nogen stund der effter / kom Wilhelmus Cardinal til Norge/at krone Kong Haagen/ effter

effter som Kong Haagen haffde tilforn der om til Rom tu eller try Aar forskreff-uit / Der Kong Haagen fick spurt / at Cardinalen vaar paa veyen / Da lod hand forskriffue alle Bisperne / Herrer oc Før-ster / Ridderskaffuit / met alle andre vdi Landit vaare: Kroningen vaar tilredd vdi Bergen / at staa Sancte Olai *Regis* dag / Oc vaare disse lærde Mend der / først Cardinalen / Erckebispen / Biskop Arne i Bergen / Biskop Henrich aff Holum vdi Jßland / Biskop Axel aff Staffuanger / Biskop Poffuel aff Hammer: Disse aff Verdslige Herrer oc Førster / først Kong Haagen selff / Dernest vnge Kong Haagen / Herr Knud Jarl / vnge Herr Magnus Siguord Kongis søn: Disse aff Rigens Raad / Goute Jonssøn / Loding Gun-narssøn / Jon Dronning / Siuord Biskops søn / Peder Pouelssøn / Gun-der Kongens Frende / Numand Bis-

pens

pens Søn / Find Gauteſøn / Bryn-
niolff Jonſſøn / Met andre ypperlige
Mend vdi Rigit / ſom der kom / effter ſom
Kongen haffde ſkreffuit dennom til / for-
uden de der vaare komne aff fremmede Land /
Kong Haagen lod Tielde imellom Kon-
gis Gaarden oc Domkircken / offuer Fol-
ckit / at det icke ſkulde Regne paa Folckit:
Der bleff til forordinerit / Fireſinds tiue
vebnede Mend / ſom veyen ſkulde rømme
for Kongen / oc ginge to oc to ieffnſidis
huer andre / Derneſt to Fennickdreger / der-
neſt Skienck / Bidzere / oc andre Befal-
ningsmend aff Adelen / vdi herlige Klæ-
der / Derneſt gick Rigens Raad met vel be-
ſlagne Suerd / derneſt ginge tre aff de yp-
perſte vdi Raadit / oc baare it bret Bord
offuer deris Hoffuit / der paa laa alle Kon-
gens vielſe Klæder / oc andit ſom der til
hørde / Der effter gick Siguord Konge
ſøn / Numand Biſpe ſøn / met to Ri-
gens Spirer aff Sølff / den ene met it
Guldkaars paa / den anden met en Ørn
aff

aff Guld paa/ Derneſt gick vnge Kong Haagen / oc baar Kronen / Oc Herr Knud Jarl/ baar vielſe Guldit / Men Erckebiſpen Siguord / oc to andre Biſper/ ledde Kong Haagen til Kircken/Oc gick alt Clerckeriet i Proceſſ mod hannom til Kircken / Cardinalen / met to andre Biſper / ſtode ved Kirckedørren / oc fulde Kongen til Alterit / met dette Reſponſorio: Ecce mitto Angelum meum, &c. Der effter gick Kroningen for ſig/ ſom det ſig burde / Der Kroningen vaar endt/ fulde de hannom fra Kircken vdi lige maade/ ſom tilforn til Kircken / met Proceſſ ind paa Kongis Gaarden / Oc der drog hand ſine vielſe Klæder aff / oc iførde ſig andre Klæder / ſom Kong: Høymectighed vel ſømmede/oc den dag baar hand ſin Krone. Vdi Salen vaar ſaa ſkickit/ paa den Nørre ſide inde vdi Salen / ſad Kong Haagen / oc derneſt Cardinalen Erckebiſpen/met andre Biſper oc Prelater/Men Drotning Margrete / Frw Ragnild

Hendis Moder / Frw Christine / Frw Cecilia / oc Frw Rangfrid / sade paa den venstre Side. Derneſt mit paa Gulff-uit vaar beredd it andit Kongeligt ſæde / der ſad vnge Kong Haagen / Herr Knud Jarl / Siguord Konge ſøn / oc der effter Rigens Raad / Men paa den Syndre ſide ſade alle Kongens Hoffſinder / met andre ypperlige Mend / met dobbelte ſæder langs at Salen / oc vaar Salen halffemteſinds tiue Alne lang / oc tryſindstiue Alne bred / oc vaar dog den ſtørſte part andenſteds / ſom icke finge rom vdi Salen: Diſſe aff Rigens Raad / baare første Retter ind / Numand Biſkops ſøn / Brynniolff Jonſſøn / Gunder Kongens Frende / Siguord Biſkops ſøn / Brynniolff / Vnge Kong Haagen / ſkenckte det første / oc Credentzede for ſin Fader / Herr Knud Jarl for Cardinalen / Siguord Kongens ſøn for Dronningen / Numand Biſpeſøn for Ercke-

Erckebispen/ oc derneſt ginge de ſiden igen huer til ſit ſæde/ Oc bleff den Kroning holdit høytidelig vdi den ſtore Sal/ i tre ſamfelde dage/ men ſiden vdi fem ſamfelde dage vdi Sommerſalen / met de ſtore Herrer / ſaa at de ſkildis alle Venner ad / met ſtor glæde / Cardinalen gaff ſtore retteбøder vdi Landit/ oc giorde mange Reformatzer/ iblant Clerckeriet/ ſom endnu brugis vdi Norge/ ſiden ſkilde Kongen Cardinalen fra ſig/ met ſtor ſkenck oc gaffuer/ ſaa at Cardinalen tackede Kongen ſtorlige / Oc da haffde Kong Haagen regerit Norge vdi Trediue Aar/ der hand bleff Kronit. Det Aar effter Kroningen/ kom Harald Konge Veſter fra Suderøer/ til Kong Haagen i Opſlo / oc vaar begierindis Frw Cecilie til ſin Dronning/ Da lod Kong Haagen ſtrax giøre deris Bryllup met ſtor bekaaſtning: Der de fore aff Bergen met mange ypperlige Mend/ da bleffue de met Skib oc Mand / ſaa at der kom aldrig it Barn fra / Det vaar

Vndersaattene vdi Suderøer en stor sorrig / at de myste en saa duelig en Konge / som oc vaar kommen til saa rigeligt it Gifftermaal. Nogle Aar der effter / da fick vnge Kong Haagen / Jomfru Rigesede / Byrge Jarls Daatter / Kong Woldemars Søster vdi Suerig / huilckit de Suenske fortrøde / som tycktis nærmere at vere til Kronen / end hand / Oc lod hand sende hinde til Opslo / oc der stod deris Bryllup met stor ære.

DEr Keiser Frederich Regerede / da vaar der stort venskaff / oc gick der altid store Sendinger imellom hannom / oc Kong Haagen / Aff allehaande dyre Vare / som fands vdi Landit hos huer aff dennom.

EN tid skede det / At der bleff en Feyde imellom de Lybske / oc Konning Haagen / da skreff Kong Haagen / Keiser Frederich til / om samme Feyde /

Feyde/ Da skreff Keyseren de Lybske til/ oc bød dennom/ at Norske Mend skulde haffue fred for dennom vdi alle maade / Oc der hos lod giffue Kong Haagen tilkiende/ At hand vilde oplade Lybeck / vnder Kong Haagens Herredømme / met Breff oc Segl / om Kong Haagen vilde det begiere. Da skickede Kong Haagen / Herr Aschatin / oc Amunder Haraldssøn / til Keiseren / den Trettende dag Jul/ komme de til Fenedien/ der finge de Tidinder / at Keiser Frederich vaar død / Oc der met droge de tilbage igen / oc funde Kong Haagen i Bergen.

DEr Kong Haagen heffde regerit Norge i Fire oc tredive Aar / da lod Abel Woldemarssøn / sla sin Broder Kong Erick ihiel / vdi Danmarck / Oc bleff Abel saa en veldig Konge offuer Danmarck igen. Da bleff der set en Dag imellom Kong Haagen i Nor-

ge/ Kong Abel aff Danmarck/oc Børge Jarl aff Suerige/ At de skulde mødis vdi Landemerckit/Til huilckit mode de aff Norge oc Suerige komme/ Men Kong Abel kom icke: Da forbunde Kong Haagen/ oc Børge Jarl sig tilhobe/ at drage ned til Danmarck/aff Norge met en Skibshærr/ Oc de Suenske til Lands met Fem tusinde Mand: Saa foer Kong Haagen til Bergen/ oc Børge Jarl til vestre Gyland/ diß imellom bleff Kong Abel slagen vdi Frißland/ oc hans Broder Christoffer/ bleff tagen til Konge igen offuer Danmarck/ Om Vaaren drog Kong Haagen aff Bergen/ met it stort tal Folck Synder til Vigen/ oc lod baade Dronninger vere vdi Tunßberg effter/ Der vaar vdi denne færd/ Kong Haagen den gamle/ Vnge Haagen/ Kong Johan oc Dugal Konning i Suderøer/ Herr Knud Jarl/ Herr Magnus/ Herr Siuord/ Disse aff Rigens Raad/

Peder i Gyske/Nicolaus Hanssøn/ Gaute aff Meel/ Bryniolff Jonssøn/ met andre flere Krigsmend/ Oc sigis det icke at haffue verit stort mindre end try hundrit Skib / som Kongen drog ned met til Eickersund / vnder Halland røffuede oc brende de alt Landit huor hand drog frem/ oc laae de Norske i Mønstersund/ Der sloge de en heel hob aff de Danske / Alt det de offuerkomme / det førde de til Skibs / oc bytte dennom imellom / Der effter drog Kong Haagen hiem igen/ met de smaa Skib / men vnge Kong Haagen laa igen met den største part aff Folckit / oc Brandskattede alt det som wbrent vaar/ oc drog saa til Tunßberg om Høsten / ved Mortensmøsse tide/ oc bleff der Vinteren offuer/ Om Vaaren drog hand i Westergylland / til sin Suoger Kong Woldemar vdi Suerige / oc bleff hand der vel tracterit / Men der hand drog ned tilbage igen / oc kom ned i Wigen / da bleff hand hastelige siug / oc døde strax der hand kom

 til

til Tonßberg/ Det tyckte Vndersaatterne den største skade at vere. Oc bleff vnge Kong Haagen begraffuit vdi Sancte Haluardz kircke vdi Opslo/ der som Kong Siuord Jordsalafar vaar begraffuen. Vnge Kong Haagen vaar venlig met alle: Hand vaar en passelig høy Mand/ vel voxen/ deylig vdi Ansictit/ met deyligt Haar/ en føer Mand/ baade snar oc læt/ Hand vaar den beste Rytter som Hest kunde Ride i Norge den tid.

DEr Kong Haagen haffde verit Konge i Norge vdi Fyrretiue Aar/ Da kom der Sendebud fra Kongen aff Spannien/ som hed Herre Frantz/ den ypperste aff dem/ oc førde Kong Haagen Breff/ saa lydendis/ At Kongen aff Castilien vdi Spanien vaar begierindis Kong Haagens Daatter/ Frøyken Christine til en Førstinde/ paa en aff hans Brødris vegne/ huilcken hun sig selff vilde vduelle/ Da bleff det saa be-

slutit

slutit oc raadslagit / At saadane ærinde skulde gaa for sig / Oc bleff der tilredd / at Jomfruen skulde følge / der til bleff neffnd Biskop Peder aff Hammer: Aff Raadit / Iffuer Ingelssøn / Torlau Bose / Loddin Lepper / Amund Haraldssøn / Oc mange andre ypperlige Mend / saa at Tallit vaar ved it hundrit stolte Mend / oc mange ypperlige Quinder som hende fulde / oc bleff hun afferdigit met megit Guld / Sølff / Maar / Hermelin / oc andre dyrebare Vare / Saa at aldrig viste mand nogen Kongis Daatter / før saa rigelige vere giffuen aff disse Norde Lande / Oc der de vaare rede / da lagde de til Søis / oc lyckedis vel for dennom / oc komme først frem vdi Normandi / der gaffue de sig til Lands / oc kiøbte de sig halffierdesinds tiue Heste / til dennom som de haffde tilforn met sig / Kongen aff Franckerige lod dennom ledsage igennom sine Land / igennom Cascouien / til en Stad hed Narbon / oc komme saa to Nætter for Jul til

Castilien / Oc der Frøyken kom saa nær/ da red Kongen vd met sine Brødre imod hende / oc giorde hinde stor ære / Oc siden førde hende ind vdi Staden / oc lod hinde faa it kaasteligt Kammer : Der effter talede Kongen met hinde / paa sine Brødris vegne / oc sagde hende huer deris vilkaar/ Da bleff hinde raadt aff hindis Metfølgere / At hun skulde vdkaare oc samtycke/ Herre Philippum aff Sybillieborg. Askeonsdag / da bleff Frøyken Troloffuit met Herre Philippo/Oc der effter bleff redd til Bryllup/ at skulde staa Søndagen nest effter Paaske/ huilckit oc skede met stor ære / som nogen tid kunde haffue skeed i de Land. Siden drog Bispen oc de andre Herrer til Norge igen/ oc sagde de Kong Haagen aff / huor herlige de vaare vndfangne oc tracterede.

DA bleff der giort saadant it Forbund/ imellom Kong Haagen / oc Kongen aff Castilien/ oc hans Brødre / At de skulde komme huer andre til hielp oc vndset-

ning naar paa eskedis / Saa fremt det icke galt Franckerige / Arragonien / eller Engeland / paa den ene side / Oc Kong Haagen loffuede der imod / Saa fremt det icke galt Danmarck / Suerige / eller Engeland paa.

DEr Kong Haagen spurde / at vnge Kong Haagen vaar død / da drog hand sammen en stor hob Skib oc Folck / hen ved Try hundrit oc Femten Skib / oc der met lagde vd fra Tunßbierg / Da kom der it Sendebud til hannom fra Danmarck / oc tog Fred imellom Rigerne / Saa at ingen skulde røffue eller brende / før end Kongerne komme selff til Ords met huer andre / huilckit Kong Haagen loffuede oc tilsagde.

DEr Kong Haagen kom til Eyckresund / Da sagde hand til all sin Hærr / Eder er vel vitterligt / huad skade dette Land haffuer faait der aff / At vnge Kong Haagen min Søn døde / Derfor vilde

Jeg nu gierne met GVds hielp/ oc eders Raad/ lade giffue Herr Magnus min Søn Konge naffn/ paa det i kunde haffue it vist Hoffuit for Eder / Naar mig kommer nogit ad/ da bleff Magnus Haagenssøn tagen oc hyldit til Konge offuer alt Norge / Oc der effter vende Kong Magnus til Tunßberg igen / oc bleff der/ Men Kong Haagen drog ned til Øresund met all sin Hærr / Da bleff der en stor fryct oc rædzel paa færde/ hos alle huor hand drog frem/ oc Seylede hand til Kiøbenhaffn / oc laa met alle sine Skib ved Reffshalen/ Oc strax der effter kom Kong Christoffer aff Danmarck vdi Kiøbenhaffn / met mange andre Herrer/ oc it store tal Folck / Kong Haagen haffde giffuit dennom Sex dagis frist / at beraade sig/ huad heller de vilde giøre Fred eller Krij/ De Norske vaare begierinde at røffue oc brende / Men de Danske saae gierne/ at der bleffue giort Fred dennom imellom/ effterdi de saae den store mact/ som Kong Haagen

gen haffde / Effter lang forhaling / bleff Fred giort imellom Landene / oc bleff store venskaff imellom Kongerne / Saa at de tilgaffue huer andre / huad skade som vaar skeed paa baade sider / baade paa Land oc Folck / Da bleff der en stor glæde paa færde iblant Indbyggerne: Effter denne Forligelse vaar Kong Haagen til Gæst hos Kong Christoffer / vdi hans Paulun den Første dag / Anden dag bleff Kong Christoffer / Kong Haagens Gæst paa Skibene / Oc bleff der saa stort venskaff dennom imellom / saa at de forbunde sig tilhobe / at hielpe huer andre / huad deris Riger galt paa / Oc gaffue de huer andre store Gaffuer / Kong Haagen gaff Kong Christoffer det største Skib hand haffde / som hed Marie Suden / eller try aff de andre Skib / huilcke hand vilde vduellie / Der effter skildis de ad Venner / oc velforligte. Kong Haagen drog til Norge igen / oc bleff siden god Fred Rigerne imellom / Men effter it Aar bleff en stor

vfred

wfred i Danmarck/ saa at Hertug Alffs Sønner giorde stor skade vdi Julland / oc Herre Jermer giorde stor skade vdi Sieland / Da skreff Kong Christoffer til Norge oc Suerige / om hielp imod sine Fiender / Kong Haagen giorde sig rede/ oc drog paa veyen ned til Danmarck/ oc laa nogen stund Østen for Jederen / Der kom imod hannom Sendebud aff Danmarck/ oc sagde/ At Kong Christoffer vaar død/ oc Droñingen haffde giort Fred met Hertugens Sønner / saa hun haffde icke hielp behoff/ oc bleff da Erick Klipping Konge vdi Danmarck igen effter sin Fader/ Oc vaar det paa det andit oc fyretiuende Kong Haagens Regimentis Aar vdi Norge.

Nogle Aar der effter / sende Kong Haagen/ oc Kong Magnus/ sine Sendebud til Danmarck/ at bede om Frøyken Jngeborg / Kong Ericks Daatter/ til Kong Magnus / Oc drog Sendebudit samme Reyse til Churfürsten

aff Saxen / (Hand vaar Frøykens Mo-
derfader/) oc vilde vide hans villie der vdi/
Hand suarede føye der til/ men sagde / At
hendis Faders Slect vaar vdi Danmarck/
de raadde der for / Oc der met drog Sen-
debudit til Danmarck igen/ oc fick der gode
Suar/ baade aff Dronningen oc Frøyken/
Oc der hos bøde de / At Kong Haagen
skulde sende hederlige bud imod Frøyken/ i
Foraarit. Da giorde Kong Haagen sig
rede met siu Skib/ oc vaar der øffuerst for/
Biskop Haagen / oc Amund Krøc-
kedantz / Poffuel Gaas / Lodin
Staur/ met mange andre Herrer / at
drage ned til Danmarck/ at hente Frøyken
til den sette dag/ som dennom vaar forlagt/
Der de did kom̃e/ vaar intet bestillit/ huad
der skulde handlis vdi deris ærinde/ thi at
Dronningen haffde nock at bestille vdi an-
dre ærinde: Biskop Haagen / met de
andre Herrer hannom fulde/ droge der hen
som Frøyken vaar/ Oc effter lang beraad/
gaff Jomfruen sit samtycke til/ At hun vil-
de

de følge dennom/oc der met feste hand hende Kong Magnus Haagensøn til haande/ Oc der de det haffde bestillit/ da toge de Frøyken met sig/ oc droge til Skibs/ oc der met lagde til Søes/ oc komme ingen steds frem/ før end de komme til Tunßberg Sancti Olai Afften/ oc Seylede saa der fra til Bergen.

DEr Kong Haagen fick Tidinder/ At Frøyken vaar kommen i Landit/ Da lod hand forskriffue Erckebispen/ Herr Knud Jarl/ met mange andre Herrer/ oc lod rede til Bryllups/ der bleff Jomfru Ingeborg wijet ved Kong Magnus/ Oc stod der det ypperste Bryllup der vere kunde/ J Bryllupit gaff Biskop Haagen tilkiende/ At hand maatte loffue/ der hand vaar i Danmarck/ At Kong Magnus skulde bliffue Kronit til Rigit/ før end hun komme vdi hans Seng/ Der Bryllupit haffde staait vdi tre Dage/ da lod Kong Haagen rede til paa ny igen/ til

Kro-

Kroningen/oc bleff saa Kong Magnus oc Dronning Jngeborg / En dag vijede vnder Kronen. Der Kong Haagen gick til Stolen som Magnus sad paa / Da reiste hand sig op imod hannom / Kong Haagen tog hannom paa Axelen / oc sagde / Icke skalt du veire nogen J dag/ Thi nu er den Dag kommen / som Jeg haffuer lenge effter biet / oc begierede at see mit Kiød oc Blod komme til saadan ære / som dig er vederfarit. Da haffde Kong Haagen Regerit Norge vdi Fem oc fyrretiue Aar / der Kong Magnus bleff Kronit.

HErr Knud Jarl / bleff suarlige siug vdi Kroningen / oc laa nogen stund/oc bleff siden død/ Kongen lod hannom begraffue hederlige/oc lagde hannom i Domkircken hos sin Fader Haagen Jarl. Knud Jarl vaar en statlig Mand vdi alle sine adfærd/ En høy Mand paa vext / saare vellærd i Skrifften/ En

saare

saare rund Mand paa Penninge / En suaar Dranckere / det vaar Aarsagen til hans død. Om Vaaren effter at Kong Magnus vaar Kronit / Da kom Breff Westen fra Suderøer / At Skotterne Røffuede oc brende der vdi Øerne / oc sparede huercken Quinder eller Børn / Der Kong Haagen fick disse tidinder spurt/ Da bleff hand saare bedrøffuit/ formedelst saadant mord som der skede / Oc lod strax vdgaa sine Breff offuer alt Norge / At de skulde komme om Sommeren til Bergen/ til hannom / Oc der de vaare forsamlede/ holt hand Ting met Almuen / oc gaff faare / At hand haffde faareset sig / at drage Wester offuer Haffuit / oc hæffne sin skade/ som hannom vaar skeed der paa sine Riger / Kong Haagen lod strax berede Fire Skib / oc vaare disse Høffuidzmend der faare: Ranguald Vrcke / Erling Iffuerssøn / Anders Nielssøn / Halduard Raud / Disse Seylede aff/ oc komme til Skotland ved Dyrneß / oc gior-

giorde der Landgang/ oc Stormede de der it Slot aff/ oc brøde det ned vdi grund/ oc siden brende de mere end Tiue Landsbyer aff / oc Folckit rømde for dennom huor de droge frem/ Derneſt Seylede de der fra til Suderøer / oc der funde de Magnus/ ſom vaar Konning offuer Mannør.

KOng Haagen befalede ſin Søn Kong Magnus/ alt Norgis Rige at raade oc regere/ vdi hans frauerelſe/ effter Lowen vdi hans ſted / Oc haffde Kong Haagen it Egeſkib / der vaar hand ſelff paa met alt ſit Folck / det vdualdiſte ſom vaar i Landit: Diſſe aff Raadit vaare met Kong Haagen: Bryniolff Jonſſøn / Find Gauteſſøn / Erling Alffsſøn / Erland Raud : Men Baard paa Heßby / Eyleff paa Neußdal/ Anders Potter/ Amund Krøckedantz / Gaute paa Meel / oc Nicolaus i Gyſke / De vaare tilbage met

Kong Magnus igen / Kong Haagen Seylede vdaff Heglefiord met sin Skibshærr / Oc da haffde hand verit Konge vdi Sex oc fyrretiue Aar / oc kom hand vnder Hietland / der kom hannom til Mode / Magnus Jarl aff Orchenø / oc Seylede saa dæden omkring Orchenø / Oc sende en hob Folck op paa Kattneß / oc tog det ind / oc Brandskattede Landit / Der fra Seylede de Wester til Myllersund / der kom hannom til mode / Kong Magnus aff Mannør / oc Kong Dugal offuer Suderøer / dissigiste de fire Skib som før vaare sende did Wester / Oc da haffde Kong Haagen tilhaabe halffandit hundrit Skib / oc alle store.

DEr Kong Haagen laa i Kiarboø / da sende hand fra sig halfftrediesinds tiue Skib / Suder til Satyris Nile / der at røffue oc brende : De Offuerste for dennom vaar Magnus / oc Dugal / Konger offuer Suderøer / oc Manøer /

nøer / Bryniolff Jonssøn / Rangualo Vrcke / Anders Potter / oc Amund Krøckedantz / Der de komme did / da kom der imod dennom it Sendebud / som sagde / At Myrgard Jarl / oc Ingus / hans Broder / vilde giffue sig vnder Kong Haagens vold / oc den Ø som Nijl heder paa Norske / (Jeg meen det er den Ø som Tule heder paa Latine /) gaffue de strax vdi Kongens Hender / Kong Haagen fick Ingus samme ø Nijl til forlæning / lige som andre haffde der vdi Landit. Siden gaffue sig vnder Kong Haagen / alle de som bode Synder for Satyris Nijle.

DEr effter bleff set en dag / at Kongerne baade skulde talis met / om de kunde fordragis offuer eens / Da bleff der lenge handlit dennom imellom / oc kunde dog icke drage til forligelse / Da tilbød Kong Haagen / At de skulde mødis met

 beggis

beggis deris Mact/ at slais der om / huem aff dennom det skulde beholde / Dette tyckte Skotterne hart at fordriste sig til slig en Mact / som der forhaanden vaar / Oc der met bleff Dagen opset. Der effter sende Kong Haagen Fyrretiue Skib ind vdi Skibfiord / Oc der de komme der / da lode de drage nogle smaa Skib op vdi it stort Vand eller Sø/ heder Socholaffin/ der vdi laa store øer / oc it heelt Hertugdom omkring Søen / der røffuede de oc brende altsammen / Oc siden vdi samme færd/ Brandskattede de Landit ved Sø siden / oc giorde en drabelige skade / baade paa Landit oc Folckit / Siden droge de til Skibs igen / oc der kom en stor Storm/ saa at de myste Ti Skib.

DER nu Kong Haagen haffde vdi denne færd igen vundit / alle de øer / som Kong Magnus Barfod / haffde før vundit fra Skotland / oc de siden opsette sig/ oc forfulde hans Efterkommere/ Da sette hand siden Tu Kongeriaer/

Mag-

Magnus i Mannøer/ Dugal/ i Suderøer/ der hos andre duelige Krigsmend/ vdi de andre øer / som skulde forsuare Landit/ for Skotterne: Siden Seylede hand til Orchenøer / oc gaff største parten aff Folckit forloff/ at Seyle til Norge igen.

EFterdi det vaar seent paa Aarit/ Da tog Kong Haagen i sinde/ at bliffue vdi Orchenøer om Vinteren / oc neffnde Tiue Skib til / som skulde bliffue hos hannom. Kong Haagen lod skriffue sin Søn Magnus til / huad hand skulde bestyre Rigit til gaffns. Effter alle Helgens dag / lod Kongen opsette alle sine Skib / oc foer saa selff til Kirckewog / oc holt der sit Hoff paa Biskopsgaarden: Disse aff Rigens Raad vaare hos hannom daglige/ Anders Potter vaar Kongens Drost / Bryniolff Jonssøn / Erling Alffssøn / Rangualð Orche / Erland i Biarkø/ Jon Dronning/ oc Erland Raud : Kong Haagen

 haffde

haffde store tancker oc waagne Nætter om Sommeren/ derfor lagdis hand paa Sengen vdi Kirckewog/ oc foer icke Siugdommen hastig met hannom/ Hand lod først læse Bibelen for sig/ oc siden andre Bøger men hand laa/ Der Siugdommen formerede sig/ da giorde hand sit Testamente/ oc gaff huer aff dennom hannom fulde/ En marck Guld: Siden bad hand sønderslaa alle sine Taffler/ før end nogen skulde myste nogit aff det/ som hannom vaar giffuit/ Der effter Sancte Lucie Afften/ der de saae/ at Maalit mindskedis met hannom/ Da spurde hannom en hans besynderlige tro Mand ad/ om hand haffde flere Sønner i Liffue/ end Magnus Konning: Hand suarede oc tyckte det ilde vere spurt. Sancte Lucie dag vaar om Torßdagen/ Løffuerdagen der effter myste Kongen Maalit/ Oc der det led vd paa Afftenen/ mod Midnat/ Da kallede Gud hannom fra dette Timelige/ oc til det Euige Liff. Der bleff en stor sorg paa færde/ hos Alle: Om Søndagen bleff Ligit opførd

vdi Salen / oc vaar omlagt met allehonde dyrebare Ting / oc ypperlige Klæder / oc siden lagt vdi en Kiste / oc vaar set vdi Sancte Magnus Kircke / oc vaar giort it Skru offuer hannom / Dissligiste bleff holdit vact offuer Ligit all Vinteren.

DEn tid Kong Haagen laa siug / Da gaff hand tilkiende / At hand vilde at hans Lijg skulde bliffue førd til Norge / oc begraffuis hos sine Forældre. Der det led mod Fasten / da sette de vd det store Skib / Oc Biskop Torgils aff Stauanger / oc andre Prelater / lode føre Kongens Lijg vdi Skibit / oc lagde saa til Søes / oc komme vel til Norge / Oc lagde de til met Lijgit vdi Laxewog. Sancti Benedicti dag lod Kong Magnus Ro vd imod Ligit / oc førde det til Kongs Gaarden. Om Morgenen der effter / bleff Ligit baarit til Domkircken / Der met fulde Kong Magnus / oc baade Dronningerne / oc alt Kongens Hoff / met alt det Folck som i Byen

 vaar /

vaar / Oc bleff Kongens Lijg begraffuit vdi høye Chorit / Kong Magnus talede selff offuer Graffuen en skøn Oratz / Oc der hos betackede alle for deris wmag/ Kong Haagen bleff begraffuen den tredie dag som vaar for vor Frwe dag i Faste/ Anno Domini, M C C L X iij.

KOng Haagen vaar en middelmaade Mand / vel voxen / Hærdebred / dog smal i Liffuit / Siuntis høy naar hand sad / haffde deyligt Haar/ store Øyne / bred vdi Ansictit / yndefuld / Lader mild naar hand vaar tilfreds / En saare grum Mand naar hand vaar vred/ Hand vaar en skiemtesom Mand / letsindig / oc soff sielden/ vaar altid blid met fattige Folck / Hand vaar en statlig Første naar hand sad blant andre Høffdinger / oc haffde it reent Maal / vel Talendis iblant Forsamling / vijs vdi Raadslag / Dette sagde oc Alle / som vaare sende til hannom aff fremmede Land / At de haffde ingen Høffding sett / der ligere kunde vere huer

Mand

Mand ieffn / baade Konger / Herrer / oc Stolbrødre / Hand lod megit forbedre Lowen i Landit / Hand tog aff all Mandrab / Fodhugg / oc Handhugg inden Lands / Dißligiste at ingen skulde nyde Fred i Landit / som tog nogen Mands Ecte Hustru / Hand tog oc aff alle Frendebøder / At ingen skulde nyde anden ont ad / Men huer skulde vndgielde som hand brød. Kong Haagen lagde stor vind oc flid til at forfremme Guds Ord vdi Norge / ydermere end andre Konger vdi Norge / siden Sancte Oluff døde. Der komme mange aff Biernæland / som haffde rømt for Tatterne / dennom lod hand Christne / oc gaff dennom en Fiord at bo vdi / heder Mallanger / Hand lod giøre en stor Sal i Trundhiem / oc en Kircke nest Kongens Herberg / Hand lod giøre en Kircke vdi Gullø / oc førde did Guleting / Hand lod giøre en Kircke vdi Kongsgaarden i Bergen / oc Oluffs Kircke / oc it Closter / Hand lod bygge to Stenhaller oc Mure omkring Kongsgaarden i Bergen / met it Taarn

 offuer

offuer huer Port / Hand lod oc bygge Sancte Catharine Kircke i Bergen / til it Hospital / Oc gaff der til tu Hundrit Bønder som ydte idel Fetallie for deris Landgield / Hand lod giøre alle Helgen Kircke i Bergen / oc gaff der til it Hundrit Bønder vdi lige maade / Hand lod giøre Auelßnes Kircke / som er en aff de største Herridz Kircker i Norge / Hand lod oc giøre Stenmuren omkring Tonßberg Hus / oc it Taarn offuer Porten / Hand lod giøre it Hospital vdi Tunßberg / Synden for Sancte Oluffs kircke / oc gaff der til Trediue Bønder som tilforn sagt er / Hand lod graffue vd Dybit ved Skiellestenen / oc lod bygge Barfods Brødris Closter i Tonßberg / Oc bleff sidenført til Dragsmarck / oc lod der giøre Marie Kircke aff Sten / oc gaff der til it halff Hundrit Bønder som tilforn sagt er / Hand lod bygge Waldißholmen / Hand lod giøre en Befestning vdi Ragnilßholm / ved Kongelle / Hand lod bygge mange øer vnder Wigeside / Hand lod byg-

ge

ge Malstrandby / Hand lod giøre it Feste
i Miøss / ved Ringesacker vdi Holmen/
Met megit andit som langt er at skriffue
om. GVD Fader/ Søn/ oc den hellig-
Aand/ beuare/ ærefulde giøre/ oc velsigne/
slig en Herris Siæl / som saa mange nyt-
telige gierninger haffuer effter sig la-
dit / som den salige Herre Kong
Haagen giorde: Oc en-
dis her hans Hi-
storie.

Regi-

Register paa disse Konger / Aardentlig / som de findis vdi denne Bog: Iblant huilcke først ere de som regerit haffue vdi Suerig.

16. Kong

Huilcke alle Regerit haffue offuer Suerig.

Nu efterfølger Register paa de Norske Konger.

FINIS.

Prentet i Kiø-
benhaffn / Aff Hans
Stockelman.

ANNO

M. D. XCIIII.